

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2012
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2012
Avaldamismärge:	RT I, 29.06.2012, 50

Välismaalaste seadus¹

Vastu võetud 09.12.2009

[RT I 2010, 3, 4](#)

jõustumine 01.10.2010

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
09.06.2010	RT I 2010, 34, 184	01.10.2010
09.06.2010	RT I 2010, 41, 240	01.09.2010
25.11.2010	RT I, 09.12.2010, 1	01.01.2011
17.02.2011	RT I, 09.03.2011, 3	19.06.2011
17.02.2011	RT I, 21.03.2011, 2	01.01.2012 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
23.02.2011	RT I, 23.03.2011, 2	02.04.2011, osaliselt 05.04.2011
16.06.2011	RT I, 30.06.2011, 1	01.07.2011, osaliselt 20.07.2011
08.12.2011	RT I, 22.12.2011, 3	23.12.2011 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012
06.06.2012	RT I, 29.06.2012, 2	09.07.2012, osaliselt 01.01.2013
07.06.2012	RT I, 29.06.2012, 5	01.07.2012, osaliselt 01.01.2015
21.06.2019	RT I, 27.06.2019, 1	21.06.2019 - Riigikohtu üldkogu otsus tunnistab välismaalaste seaduse põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks osas, milles see välistab tähtajalise elamisloa andmise välismaalasele Eesti Vabariigi kodanikust samast soost registreeritud elukaaslase juurde Eestisse elama asumiseks.
20.04.2021	RT I, 21.04.2021, 30	20.04.2021 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab välismaalaste seaduse § 100.10 lõike 1, § 100.13 lõike 2 ja § 100.18 põhiseadusevastaseks ja kehtetuks osas, milles need välistavad viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise vaidlustamiseks kaebuse esitamise halduskohtule.

1. peatükk ÜLDOSA

1. jagu Üldsätted

1. jaotis Seaduse reguleerimisala

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise aluseid ning vastutust käesolevas seaduses sätestatud kohustuste rikkumise eest.

(2) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanike ning nende perekonnaliikmete Eestis ajutise viibimise ja elamise õiguslikud alused sätestab Euroopa Liidu kodaniku seadus.

(3) Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saanute Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise õiguslikud alused sätestab välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus.

(4) Välisriikide diplomaatiliste esinduste ja konsulaarasutuste töötajate ja nende perekonnaliikmete Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise õiguslikud alused sätestavad välislepingud ja muud rahvusvahelise õiguse aktid.

(5) Rahvusvahelise sõjalise koostöö raames Eestisse saabuvate välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise õiguslikud alused sätestab rahvusvahelise sõjalise koostöö seadus.

§ 2. Seaduse kohaldamine

(1) Käesoleva seaduse 2. peatüki 1. ja 2. jagu kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanike perekonnaliikmete suhtes, arvestades Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud erisusi.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud välismaalase Eestisse kutsuja regulatsiooni kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanike suhtes.

(3) Välisriikide diplomaatiliste esinduste ja konsulaarasutuste töötajate ja nende perekonnaliikmete Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seaduslike aluste menetlusele kohaldatakse 2. peatüki 1. ja 2. jaos sätestatud.

(4) Käesoleva seaduse sätteid kohaldatakse Eesti Vabariigile siduvas välislepingus toodud erisusi arvestades.

2. jaotis Mõisted

§ 3. Välismaalane

Välismaalane käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes ei ole Eesti kodanik.

§ 4. Alaealine laps

Alaealine laps käesoleva seaduse tähenduses on alla 18-aastane isik. Alaealiseks lapseks käesoleva seaduse tähenduses ei loeta isikut, kes on abielus, elab eraldi perekonnas või elab iseseisvat elu.

§ 5. Alaline elanik

Alaline elanik käesoleva seaduse tähenduses on Eestis elav Eesti kodanik või Eestis elav välismaalane, kellel on pikaajalise elaniku elamisluba või alaline elamisõigus.

§ 6. Eestis püsiv elamine

Eestis püsiv elamine käesoleva seaduse tähenduses on Eesti kodaniku või Eesti elamisluba või elamisõigust omava välismaalase Eestis viibimine vähemalt 183 päeva aasta jooksul.

§ 7. Eestis ajutine viibimine

Eestis ajutine viibimine käesoleva seaduse tähenduses on välismaalase Eestis viibimine ilma Eesti elamisloata või elamisõigusega.

§ 8. Eestis töötamine

Eestis töötamine käesoleva seaduse tähenduses on mis tahes tegevus Eestis töölepingu või muu lepingu alusel, samuti muu tegevus teise isiku heaks, mille puhul võib eeldada tulu või muu varalise hüve saamist, sõltumata tegevuse aluseks oleva lepingu liigist, vormist või lepingu sõlminud teise poole asukohast või elukohast, kui välisleping või seadus ei sätesta teisiti.

§ 9. Legaalne sissetulek

(1) Legaalne sissetulek käesoleva seaduse tähenduses on seaduslikult teenitud töötasu, vanemahüvitis, töötuskindlustushüvitis, seaduslikust äritegevusest või omandist saadav tulu, pension, stipendium, elatis, välisriigi makstav toetus, samuti legaalset sissetulekut omavate perekonnaliikmete tagatud ülalpidamine.

(2) Perekonnaliikme tagatud ülalpidamiseks loetakse:

- 1) vanema poolt alaealise lapse ülalpidamist;
- 2) vanema poolt täisealise lapse ülalpidamist, kui laps ei ole terviseseisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema;
- 3) vanema poolt täiskoormusega õppiva täisealise lapse ülalpidamist;
- 4) abikaasa poolt ülalpidamist;
- 5) täisealise lapse või lapselapse poolt vanema või vanavanema ülalpidamist, kui vanem või vanavanem ei ole terviseseisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema ja
- 6) eestkostja poolt eestkostetava ülalpidamist.

3. jaotis

Välismaalase õiguslik seisund Eestis

§ 10. Välismaalase õigused

(1) Eestis viibivale välismaalasele tagatakse Eesti kodanikuga võrdsed õigused ja vabadused, kui põhiseaduses, käesolevas seaduses, muus seaduses või Eestile siduvas välislepingus ei ole sätestatud teisiti.

(2) Välismaalasele tagatakse rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normidest ja rahvusvahelistest tavadest tulenevad õigused ja vabadused.

§ 11. Välismaalase kohustused

Eestis ajutiselt viibiv või Eestis elav välismaalane on kohustatud järgima Eesti põhiseaduslikku korda ning täitma Eestis kehtivaid õigusakte.

2. jagu

Menetluse üldsätted

§ 12. Haldusmenetluse seaduse kohaldamine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud viisamenetlusele ei kohaldata haldusmenetluse seaduse sätteid, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 13. Menetluse eesmärk

(1) Välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise kohustamise menetluste eesmärk on tagada, et välismaalaste Eestisse saabumine, Eestis ajutine viibimine, Eestis elamine ja Eestist lahkumine oleks kooskõlas avalike huvidega ning vastaks avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitse vajadusele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärk ei välista muude asjaolude või kaalutluste arvestamist menetluses.

§ 14. Menetluses tähtsust omavad asjaolud

(1) Menetluses võetakse arvesse välismaalase asjassepuutuvaid õigusi, mille kasutamiseks välismaalane peab enda hinnangul Eestisse saabuma, ajutiselt Eestis viibima, Eestis elama või Eestis töötama.

(2) Avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitseks võib ohu ennetamise kaalutlustel haldusakti andmisel või toimingu sooritamisel arvesse võtta menetluse läbiviimise ajal ebaselgeid asjaolusid.

§ 15. Tähtsust omavate asjaolude tõendamine

(1) Välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise kohustamise menetlustes tulevikus aset leida võivate asjaolude hindamisel ja tõendamisel ning välismaalasega seotud ohtude ennetamisel eeldatakse, et asjaolu saabumine on tõenäoline, kui selle saabumine ei ole ilmselgelt välistatud.

(2) Haldusakti andmisel või toimingu sooritamisel arvestatakse menetluses tähtsust omavate asjaolude tõendamise võimalikkust ja nende tulevikus muutumise tõenäosust.

(3) Kui toiming sooritati või haldusakt anti tulevikus aset leida võivaid asjaolusid arvestades, ei mõjuta asjaolu saabumine või mittesaabumine toimingu või haldusakti õiguspärasust.

§ 16. Haldusorgani ametnike pädevus

Käesolevast seadusest tulenevate toimingute sooritamiseks ja haldusaktide andmiseks haldusorgani nimel määrab haldusorgani juht haldusorganisiseselt selleks pädevad ametnikud, kui seaduses või määruses ei ole sätestatud teisiti.

§ 17. Haldusmenetlusteovõime

Vähemalt 15-aastane alaealine võib teha käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid ja osaleda menetluses iseseisvalt, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 18. Kaasaaitamiskohustus

(1) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud igati kaasa aitama välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise korraldamise menetlustes tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamisele.

(2) Kaasaaitamiskohustus on ka välismaalase esindajal.

§ 19. Tõendamiskohustus

(1) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud tõendama välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkumise korraldamise menetlustes Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise seadusliku aluse andmisel, omamisel, pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel tähtsust omavaid asjaolusid.

(2) Välismaalase ja muu asjassepuutuva isiku tõendamiskohustus hõlmab kirjalike ja suuliste seletuste andmise kohustust ning tõendite esitamise kohustust.

§ 20. Teavitamiskohustus

(1) Välismaalasel ja muul asjassepuutuval isikul on kohustus teavitada haldusorganit välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse andmisel, omamisel, pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel tähtsust omavate asjaolude muutumisest ja äralangemisest.

(2) Teavitamiskohustus hõlmab muu hulgas välismaalase ja muu asjassepuutuva isiku kohustust teavitada haldusorganit menetluse läbiviimise ajal menetluse läbiviimist puudutada võivate asjaolude, sealhulgas oma kontaktandmete või esindaja muutumisest.

§ 21. Menetlustoimingutel osalemise kohustus

(1) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud menetlustoimingute läbiviimiseks ilmuma haldusorgani kutsel isiklikult haldusorgani asukohta.

(2) Välismaalane ja muu asjassepuutuv isik on kohustatud osalema menetlustoimingute läbiviimisel.

(3) Menetlustoimingutel osalemise kohustuse täitmata jätmise korral jäetakse soodustav haldusakt andmata või taotletud toiming sooritamata.

§ 22. Toimingute sooritamine isiklikult

(1) Kui menetlustoiminguid tuleb seadusest või menetlustoimingu olemusest tulenevalt sooritada isiklikult, on isik kohustatud isiklikult ilmuma haldusorgani asukohta.

(2) Kui Eestis viibiva isiku tervises seisund püsivalt ei võimalda tal pädeva haldusorgani asukohta isiklikult ilmuda ja isiklik ilmumine on nõutav, võib pädev haldusorgan võimaluse korral tuvastada isiku, kontrollida isikusamasust, võtta isikult biomeetrilisi andmeid ja teha muid menetlustoiminguid tema elukohas või viibimiskohas Eestis.

(3) Kui menetlustoiminguid tuleb seadusest või menetlustoimingu olemusest tulenevalt sooritada isiklikult, ei tohi menetlusosaline kasutada menetlustoimingu sooritamiseks esindajat, sooritada menetlustoimingut posti teel ega elektrooniliselt.

§ 23. Toimingute sooritamine esindaja kaudu

(1) Käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid võib isik sooritada esindaja kaudu, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Kui käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid sooritatakse esindaja kaudu, siis tuvastab haldusorgan esindaja isiku või kontrollib tema isikusamasust.

(3) Kui käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid sooritatakse esindaja kaudu, on esindaja kohustatud esindusõigust tõendama ja haldusorgan tuvastab tema esindusõiguse.

(4) Haldusorgan võib isikult nõuda menetlustoimingute isiklikku sooritamist ka siis, kui esindaja kasutamine on lubatud.

§ 24. Isiku tuvastamine ja isikusamasuse kontrollimine

(1) Käesolevast seadusest tulenevate menetlustoimingute sooritamisel on haldusorgan kohustatud tuvastama isiku või kontrollima isiku isikusamasust.

(2) Isik on kohustatud võimaldama oma isiku tuvastamist ja isikusamasuse kontrollimist.

(3) Kui välismaalase või muu asjassepuutuva isiku isikut ei ole võimalik tuvastada või tema isikusamasust kontrollida, jäetakse soodustav haldusakt andmata või taotletud toiming sooritamata.

§ 25. Isiku tuvastamine isikut tõendava dokumendi alusel

(1) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel esitama isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks isikut tõendava dokumendi.

(2) Isik tuvastatakse ja tema isikusamasust kontrollitakse isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 sätestatud dokumendi alusel või välisriigi reisidokumendi alusel.

(3) Kui alla 15-aastasele välismaalasele ei ole välja antud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumenti, siis tuvastatakse tema isik seadusliku esindaja ütluste ja muude tõendite alusel.

(4) Kui välismaalasel ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumenti, siis vajaduse korral tuvastatakse tema isik või kontrollitakse isikusamasust muude tõendite alusel.

§ 26. Isiku tuvastamine biomeetriliste andmete põhjal

(1) Isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks võib välismaalasel ning muult asjassepuutuvalt isikult võtta biomeetrilisi andmeid ja neid töödelda.

(2) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel võimaldama biomeetriliste andmete võtmist.

§ 27. Isiku tuvastamine DNA-andmete põhjal

(1) Isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks võib välismaalasel võtta DNA-proovi ja vastavaid andmeid töödelda, kui teisiti ei ole võimalik välismaalase isikut tuvastada või tema isikusamasust kontrollida.

(2) Alaealiselt DNA-proovi võtmise otsustamisel arvestatakse eelkõige alaealise õiguste ja huvidega.

(3) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel võimaldama DNA-proovi võtmist.

§ 28. Isiku tuvastamine muude tõendite põhjal

Haldusorgan võib isiku tuvastada või isikusamasust kontrollida käesolevas seaduses nimetatata muude haldusorganile teadaolevate andmete põhjal, sealhulgas varasemalt isiku suhtes läbiviidud menetlustes kogutud või andmekogudes töödeldavate andmete põhjal.

§ 29. Taotluse vorm, esitatavad andmed ja lisatavad tõendid

(1) Käesolevast seadusest tulenevate haldusaktide andmise ja toimingute sooritamise taotlemiseks peab isik esitama vormikohase taotluse.

(2) Isik peab taotluses esitama kõik taotluses ettenähtud andmed.

(3) Isik peab taotlusele lisama kõik ettenähtud tõendid.

(4) Isik võib esitada taotluse ja sellele lisatud tõendid eesti, vene või inglise keeles, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 30. Välisriigis väljaantud dokument

(1) Välisriigis väljaantud muukeelne dokument peab olema tõlgitud eesti, vene või inglise keelde ning tõlke õigsus peab olema notariaalselt kinnitatud.

(2) Välisriigis väljaantud dokument peab olema legaliseeritud või kinnitatud apostilliga, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 31. Täiendavate andmete ja tõendite esitamine

(1) Isik on kohustatud haldusorgani nõudmisel esitama täiendavaid või täpsustavaid andmeid või tõendeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta.

(2) Kui isik ei esita haldusorganile nõutud tõendeid või andmeid ja haldusorganil ei ole võimalik neid saada mõistliku pingutusega või mõistliku aja jooksul, võib haldusorgan jätta taotluse läbi vaatamata või toimingu sooritamata.

§ 32. Taotluse ja tõendi allkirjastamine

(1) Taotluse ja esitatava tõendi allkirjastab isik isiklikult.

(2) Alla 15-aastase alaealise või piiratud teovõimega isiku taotluse ja esitatava tõendi allkirjastab tema seaduslik esindaja.

(3) Taotluse allkirjastamisega kinnitab isik, et ta ei ole esitanud taotluses valeandmeid ega lisanud taotlusele võltsitud tõendeid.

(4) Taotluse allkirjastamisega kinnitab isik, et ta on teadlik temaga seonduvalt töödeldavate isikuandmete koosseisust, andmete töötlemise eesmärgist, ulatusest, viisist ja kolmandatele isikutele edastamise lubatavusest.

(5) Haldusorgan võib nõuda isikult esitatud tõendi või selle koopia allkirjastamist. Tõendi või selle koopia allkirjastamisega kinnitab isik, et esitatud tõend on originaaldokument, see ei sisalda valeandmeid ja seda ei ole võltsitud. Dokumendi koopia allkirjastamisega kinnitab isik, et koopia vastab originaaldokumendile.

(6) Kui isik ei ole võimeline taotlust või tõendit allkirjastama, teeb haldusorgan taotlusele või tõendile märke allkirja puudumise ja selle põhjuse kohta. See on samaväärne taotluse või tõendi allkirjastamisega.

(7) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohaldatakse ka menetluse algatamiseks esitatud avaldustele ja menetluse käigus esitatud avaldustele.

§ 33. Menetlustähtaeg

(1) Käesolevast seadusest tulenevate menetluste läbiviimise tähtajad sätestatakse käesoleva seaduse alusel antavate määrustega.

(2) Kui menetluse läbiviimise tähtaega ei ole määrusega sätestatud, määrab menetluse läbiviimise tähtaja haldusorgan.

(3) Määrusega kehtestatav ega haldusorgani määratav menetlustähtaeg ei tohi ületada kuut kuud.

§ 34. Menetlustähtaja pikendamine

(1) Haldusorgan võib menetlustähtaega pikendada, kui menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamine või tõendite kogumine ei ole võimalik sätestatud menetlustähtaja jooksul.

(2) Menetlustähtaja igakordsel pikendamisel ei tohi haldusorgani määratav uus menetlustähtaeg ületada esialgset menetlustähtaega.

§ 35. Menetlustähtaja ennistamine

(1) Kui toimingute sooritamise tähtaeg on mööda lastud mõjuval põhjusel, võib haldusorgan omal algatusel või isiku taotlusel tähtaja ennistada, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Menetlustähtaja ennistamise põhjendatud avaldus tuleb esitada viivitamata pärast menetlustoimingute sooritamist takistava asjaolu äralangemist.

(3) Menetlustähtaja ennistamise avalduse esitamine ega menetlustähtaja ennistamine ei muuda välismaalase Eestis viibimist seaduslikuks, kui välismaalasel puudub seaduslik alus Eestis ajutiseks viibimiseks või elamiseks.

§ 36. Teavitamine

(1) Käesoleva seaduse alusel antud haldusaktidest ja sooritatud toimingutest teavitatakse isikut, kui teavitamine on ette nähtud käesoleva seaduse või selle alusel antud määrusega.

(2) Isikut teavitatakse taotluses või avalduses näidatud kontaktandmete kohaselt või Eestis registreeritud elukoha aadressi kohaselt, kui isik ei ole avaldanud soovi saada teavet teistsuguste kontaktandmete või elukohaandmete kohaselt.

(3) Käesoleva seaduse alusel antud soodustavast haldusaktist või taotletud toimingute sooritamise teavitatakse isikut haldusorgani veebilehe kaudu isikuandmeid avaldamata, e-posti teel või muul sobival viisil.

(4) Koormava haldusakti võib isikule kätte toimetada posti teel või haldusorgani asukohas.

(5) Kui isik kasutab menetluse läbiviimisel esindajat, loetakse käesolevas paragrahvis sätestatud haldusorgani poolt isiku teavitamise kohustus täidetuks esindaja teavitamisega.

§ 37. Haldusakti kättetoimetamine posti teel

(1) Käesoleva seaduse alusel antud koormava haldusakti võib isikule kätte toimetada posti teel tähtkirjaga.

(2) Kui haldusakti kättetoimetamine käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil ei õnnestunud, võib haldusorgan avaldada haldusakti aadressaadi isikuandmed ja haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel. Haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse haldusakt isikule kättetoimetatuks ja jõustunuks.

§ 38. Haldusakti kättetoimetamine haldusorgani asukohas

(1) Haldusorgan võib isikule määrata tähtpäeva või tähtaja, millal isik on kohustatud isiklikult ilmuma haldusorgani asukohta haldusakti kättesaamiseks.

(2) Kui isik mõjuva põhjuseta ei ilmu määratud tähtpäeval või määratud tähtaja jooksul haldusorgani asukohta, võib haldusorgan avaldada haldusakti adressaadi isikuandmed ja haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel. Haldusakti resolutiivosa haldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse haldusakt isikule kättetoimetatuks ja jõustunuks.

§ 39. Menetlusdokumentide teatavaks tegemine

(1) Välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist lahkuma kohustamise menetlustes võib menetlusdokumendi, sealhulgas kutse haldusorgani asukohta ilmumiseks, edastada isikule haldusorgani veebilehe kaudu isikuandmeid avaldamata, e-posti teel, posti teel, haldusorgani asukohas või muul sobival viisil. Menetlusdokumendi edastamise viisi valib haldusorgan.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil, mis haldusorgani hinnangul pidi kõige suurema tõenäosusega tagama menetlusdokumendi kättetoimetamise, ei õnnestunud isikule menetlusdokumendi kätte toimetada, võib haldusorgan avaldada menetlusosalise isikuandmed ja menetlusdokumendi sisu haldusorgani veebilehel. Menetlusdokumendi, sealhulgas kutse sisu haldusorgani veebilehel avaldamisega loetakse menetlusdokument isikule kättetoimetatuks.

§ 40. Haldusakti kättetoimetamine, kui isiku asukoht ei ole teada

(1) Kui isiku asukoht ei ole haldusorganile teada ja haldusorganil ei ole mõistliku aja jooksul või mõistliku pingutusega õnnestunud isiku asukohta välja selgitada, võib haldusakti adressaadi isikuandmed ja nii soodustava kui ka koormava haldusakti resolutiivosa või menetlusdokumendi, sealhulgas kutse sisu avaldada haldusorgani veebilehel.

(2) Haldusakti resolutiivosa või menetlusdokumendi sisu avaldamisega haldusorgani veebilehel loetakse haldusakt isikule kättetoimetatuks ja jõustunuks ning menetlusdokument kättetoimetatuks.

§ 41. Riigilõiv

(1) Riigilõivu tasutakse riigilõivuseaduses sätestatud määras järgmiste toimingute sooritamise ja haldusaktide andmise taotluste läbivaatamise eest:

- 1) elamisloa taotluse, elamisloa pikendamise taotluse ja elamisloa taastamise taotluse läbivaatamine;
- 2) tööloa taotluse läbivaatamine;
- 3) [kehtetu -RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]
- 4) viisataotluse ja viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamine;
[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]
- 5) lühiajalise töötamise registreerimine;
- 6) viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamise käigus tehtud otsuse peale esitatud avalduse läbivaatamine.
[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

(2) Taotluse läbi vaatamata jätmisel riigilõivu ei tagastata.

§ 42. Menetlusdokumentide säilitamine

Isiku taotlust, avaldust, tõendit, protokollit, andmeid kutse saatmise ja dokumendi kättetoimetamise kohta ning muid menetlusdokumente säilitatakse Euroopa Liidu õigusaktides, arhiiviseaduses ja selle alusel antud määrustes ettenähtud korras.

§ 42¹. Teise haldusorgani ja isiku arvamus

(1) Kui käesolevas seaduses sätestatud menetluse läbiviimisel on haldusorganil vaja teise haldusorgani, füüsilise või juriidilise isiku arvamust, võib haldusorgan vajalikku arvamust küsida.

(2) Kui teine haldusorgan, füüsiline või juriidiline isik ei ole oma arvamust määratud tähtaja jooksul andnud ega tähtaega pikendanud, viib haldusorgan menetluse läbi teise haldusorgani, füüsilise või juriidilise isiku arvamuseeta.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

2. peatükk EESTIS AJUTINE VIIBIMINE JA LÜHIAJALINE TÖÖTAMINE

1. jagu

Eestis ajutine viibimine

1. jaotis Eestisse saabumise ja Eestis ajutise viibimise alused

§ 43. Seaduslikud alused Eestisse saabumiseks ja Eestis ajutiseks viibimiseks

(1) Eestisse saabumiseks ja Eestis ajutiseks viibimiseks peab välismaalasel olema seaduslik alus. Välismaalase Eestis ajutise viibimise seaduslikud alused on:

- 1) Eesti pädeva asutuse antud viisa;
- 2) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud viisa, kui viisa tingimused ei välista Eestis viibimise õigust;
- 3) välislepingust vahetult tulenev õigus Eestis viibida;
- 4) Vabariigi Valitsuse otsusest viisanõudest loobumise kohta tulenev õigus Eestis viibida;
- 5) vahetult seadusest, kohtulahendist või haldusaktist tulenev õigus või kohustus Eestis viibida;
- 6) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud elamisloa ja
- 7) Välisministeeriumi antud diplomaadi- või teenistuskaart välisriigi diplomaatilise esinduse ja konsulaarasutuse ning rahvusvahelise organisatsiooni esinduse Eestisse akrediteeritud personalile, nende perekonnaliikmetele ja erapersonalile.

(2) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud pikaajaline viisa on välismaalase Eestis viibimise seaduslik alus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 265/2010, millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 562/2006 seoses isikute liikumisega pikaajalise viisa alusel (ELT L 85, 31.03.2010, lk 1–4).
[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

(3) Eestis kinnipidamisasutuses viibiva kinnipeetava, vahistatu ja arestialuse Eestis viibimise seaduslik alus on käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 sätestatud seaduslik alus ja neil ei pea kinnipidamisasutuses viibimise ajal olema Eestis viibimiseks muud käesolevas seaduses ega muus seaduses sätestatud seaduslikku alust.

§ 44. Eestis ajutise viibimise tähtajad

(1) Välismaalane võib Eestis viibida viisaga kindlaks määratud tingimustel.

(2) Selle välisriigi kodanik, kellega on sõlmitud leping viisavaba liikumise kohta või kelle suhtes on viisanõudest loobutud, võib Eestis viibida kuni 90 kalendripäeva kuue kuu jooksul, kui välisleping ei sätesta teisiti.

(3) Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud elamisloa alusel võib Eestis viibida kuni 90 kalendripäeva kuue kuu jooksul.

(4) Välismaalast laevapere liikme võib transiitreisijana lubada Eestisse, kui Eestisse saabumise eesmärk on Eesti sadamas asuval laeval laevapere liikmena töötamise alustamine või töötamise lõpetamine või tööle asumine teisele Eesti sadamas asuvale laevale või välislepingus ettenähtud juhtudel siirdumine laevale teises riigis või päritoluriiki tagasipöördumine.

§ 45. Tervisekindlustusleping

(1) Eestis ajutiselt viibival ja viibimisaja pikendamist taotleval välismaalasel peab olema tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise Eestis viibimise ajal.

(2) Tervisekindlustuslepingut ei pea välismaalasel olema:

- 1) kui ta on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik;
- 2) kui tal on kindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise samas ulatuses ravikindlustatud isikuga;
- 3) välislepingus sätestatud juhul või
- 4) kui tema haigusest või vigastusest tingitud kulud tasub muu riik või rahvusvaheline organisatsioon.

2. jaotis

Eestis ajutise viibimise aja pikendamine

§ 46. Viibimisaja pikendamise tingimused

(1) Eestis ajutise viibimise seadusliku alusega lubatud viibimisaega (edaspidi käesolevas jaos *viibimisaeg*) üldjuhul ei pikendata.

(2) Erandina võib viibimisaega pikendada kuni 90 päeva, kui on ilmnenud asjaolu, mis ei olnud välismaalasele enne Eestisse saabumist teada, või uus asjaolu, mis tekkis pärast välismaalase Eestisse saabumist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaoluna, mis eeldab välismaalase jätkuvat Eestis ajutist viibimist või takistab tema Eestist lahkumist, käsitatakse vähemalt ühte järgmistest põhjustest:

- 1) vääramatu jõud (*force majeure*);
- 2) humaanne põhjus;
- 3) mõjuv ametialane põhjus ja
- 4) mõjuv isiklik põhjus.

(4) Vahetult seadusest, kohtulahendist või haldusaktist tulenevat õigust või kohustust Eestis viibida käesoleva seaduse alusel ei pikendata.

§ 47. Viibimisaja pikendamise taotluse õiguslik mõju

Viibimisaja pikendamise taotluse esitamine ei ole välismaalase Eestis viibimise seaduslik alus ega lükka tema Eestist lahkumise kohustuse täitmist edasi.

§ 48. Viibimisaja pikendamisest keeldumine

(1) Viibimisaja pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) välismaalase suhtes esineb viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise aluseks olev asjaolu;
- 2) viibimisaja pikendamise taotlus ei ole esitatud tähtaegselt;
- 3) viibimisaja pikendamise taotlemisel on esitatud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või võltsitud dokumente;
- 4) välismaalane ei esita haldusorgani nõudmisel ja määratud tähtajaks andmeid ja tõendeid;
- 5) on kahtlus, et välismaalase viibimisaja pikendamise eesmärk ei vasta tegelikule Eestis jätkuva viibimise eesmärgile;
- 6) välismaalase viibimisaja pikendamise taotlus ei ole põhjendatud;
- 7) välismaalase usaldusväärsuses on põhjust kahelda;
- 8) välismaalase reisidokument ei vasta kehtestatud nõuetele;
- 9) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument või
- 10) esinevad muud viibimisaja pikendamist välistavad asjaolud.

(2) Kui välismaalase Eestis ajutise viibimise seaduslik alus on Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud elamisloa, ei tohi viibimisaja pikendamisel viibimisaja kehtivusaeg üldjuhul ületada tema elamisloa kehtivusaega.

§ 49. Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjendamine

(1) Viibimisaja pikendamisest keeldumist ei põhjendata.

(2) Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjust ega sellega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

§ 50. Viibimisaja pikendamise otsustamise pädevus

(1) Viibimisaja pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

(2) Välisriigi diplomaatilise esinduse ja konsulaarasutuse ning rahvusvahelise organisatsiooni esinduse Eestisse akrediteeritud personalile, nende perekonnaliikmetele ja erapersonalile antud diplomaadi- või teenistuskaardiga lubatud viibimisaja pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Välisministeerium.

3. jaotis Eestis ajutise viibimise aja ennetähtaegne lõpetamine

§ 51. Viibimisaja ennetähtaegne lõpetamine

(1) Viibimisaja ennetähtaegne lõpetamine on välismaalase Eestis ajutise viibimise seadusliku alusega, välja arvatud viisaga, lubatud Eestis viibimise aja lühendamise.

(2) Viibimisaja ennetähtaegsel lõpetamisel lühendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seadusliku alusega lubatud viibimisaega ühekordselt.

(3) Viibimisaja võib ennetähtaegselt lõpetada igal ajal enne välismaalase Eestisse saabumist, piiripunktis või välismaalase Eestis viibimise ajal.

§ 52. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise alused

(1) Viibimisaeg lõpetatakse ennetähtaegselt, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument;
- 2) välismaalase reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) on alust arvata, et välismaalase väidetav Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile saabumise eesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile;
- 4) välismaalane on kuuekuulise ajavahemiku jooksul juba viibinud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil kolm kuud;
- 5) välismaalasel puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades riigis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki või transiidiriiki naasmiseks vajalikud vahendid;
- 6) välismaalase suhtes kehtib Eesti kohaldatud sissesõidukeeld või Schengeni konventsiooni liikmesriigi kohaldatud ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud Schengeni sissesõidukeeld ja
- 7) välismaalane võib kujutada ohtu Euroopa Liidu mis tahes liikmesriigi avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele.

(2) Alus arvata, et välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile saabumise väidetav eesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 mõistes, on eeldõige, kui:

- 1) on kahtlus, et välismaalane ei lahku seadusliku aluse lõppedes Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt;
- 2) on kahtlus, et välismaalane võib rikkuda Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil ajutise viibimise tingimusi;
- 3) on põhjust kahelda välismaalase usaldusväärsuses või
- 4) välismaalane ei vasta Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil ajutise viibimise tingimusele.

(3) Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise alusena kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud alust eeldõige, kui:

- 1) välismaalasel puuduvad nõutavad piisavad rahalised vahendid tema Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil viibimise ja sealt lahkumise kulude kandmiseks või tema majutuse tagamiseks või
- 2) välismaalase tervisekindlustusleping lõpeb enne lubatud viibimisaja lõppemist.

(4) Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise alusena kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 7 nimetatud alust eeldõige, kui:

- 1) välismaalast on karistatud süüteo eest või
- 2) välismaalase suhtes esineb mõni sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olev asjaolu.

(5) Viibimisaega ei lõpetata ennetähtaegselt, kui välismaalase Eestis ajutine viibimine on vajalik humansetel kaalutlustel, riiklikest huvidest lähtuvalt või rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks.

§ 53. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise põhjendamine

(1) Viibimisaja ennetähtaegset lõpetamist ei põhjendata.

(2) Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise põhjust ega sellega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

§ 54. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise õiguslikud tagajärjed

(1) Viibimisaja ennetähtaegsel lõpetamisel enne välismaalase Eestisse saabumist või piiripunktis välismaalast Eestisse ei lubata ja ta saadetakse tagasi riigipiiri seaduses sätestatud korras.

(2) Viibimisaja ennetähtaegsel lõpetamisel on välismaalane kohustatud viivitamata Eestist lahkuma. Lahkumiskohustus võidakse viivitamata täita väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

§ 55. Viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise pädevus

Viibimisaja lõpetab ennetähtaegselt Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

2. jagu

Viisa

1. jaotis Viisa liigid

§ 56. Viisa

Viisa on välismaalasele antav luba Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiseks ja Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil, Eestis või lennujaama transiiditsoonis ajutiseks viibimiseks vastavalt viisaga määratud tingimustele, kui seadus ei sätesta teisiti.

§ 57. Viisa liigid

Viisa liigid on:

- 1) lennujaama transiidiviisa;
- 2) lühiajaline viisa ja
- 3) pikaajaline viisa.

§ 58. Lennujaama transiidiviisa

Lennujaama transiidiviisa võib välismaalasele anda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58) (edaspidi *viisaeeskiri*), sätestatud alustel.

§ 59. Lühiajaline viisa

Lühiajalise viisa võib välismaalasele anda viisaeeskirjas sätestatud alustel.

§ 60. Pikaajaline viisa

(1) Pikaajalise viisa võib anda välismaalasele ühe- või mitmekordseks ajutiseks Eestis viibimiseks.

(2) Pikaajalise viisa võib anda kehtivusajaga kuni 12 kuud.
[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

(3) Pikaajalise viisa võib anda kuni kuuekuulise viibimisajaga kaheteistkümne järjestikuse kuu jooksul, kui välisleping ei sätesta teisiti.

(4) Kui välismaalane taotleb viisat lühiajaliseks Eestis töötamiseks, peab tema lühiajaline Eestis töötamine olema eelnevalt Politsei- ja Piirivalveametis registreeritud.

(5) Kui välismaalasele antakse viisa lühiajaliseks Eestis töötamiseks, siis antakse välismaalasele abikaasale, alaealisele lapsele või täisealisele lapsele, kes ei ole tervises seisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema, viisa samadel tingimustel kui nimetatud välismaalasele.

2. jaotis Viisa andmine ja andmisest keeldumine

1. alljaotis Viisa andmine

§ 61. Viisaga kindlaks määratavad tingimused

(1) Viisaga määratakse kindlaks järgmised tingimused:

1) kehtivusaeg – ajavahemik, mille jooksul viisa kehtib ühe-, kahe- või mitmekordseks Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemiseks, seal viibimiseks ja sealt lahkumiseks;

2) viibimisaeg – päevade arv, mille kestel võib välismaalane viisa kehtivusajal Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil, Eestis või lennujaama transiiditsoonis viibida;

3) kordsus – viisa kehtivusaja jooksul välismaalasele Schengeni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni sisenemise lubatud arv ja

4) territoriaalne kehtivus – ühe või mitme Schengeni konventsiooni liikmesriigi territoorium või lennujaama transiiditsoon, kus välismaalane võib viibida tingimusel, et viisaruumi sisenetakse ja sealt lahkutakse territoriaalse kehtivusega määratud riigi territooriumi kaudu.

(2) Välismaalane on kohustatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile, Eestisse või lennujaama transiiditsooni saabumise, seal viibimise ja sealt lahkumise puhul järgima viisaga määratud tingimusi.

§ 62. Viisa andmise tingimused

(1) Lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa võib välismaalasele anda viisaeeskirjas sätestatud tingimustel.

(2) Pikaajalise viisa võib anda välismaalasele, kui:

- 1) tal on kehtiv reisidokument;
- 2) on tõendatud tema kavandatava Eestis viibimise eesmärk ja põhjus ning need on kooskõlas välismaalase Eestis ajutist viibimist reguleerivates õigusaktides sätestatuga;
- 3) on tõendatud, et tema majutus- ja viibimiskulud on Eestis viibimise ajal kaetud;
- 4) ta tõendab kavatsust lahkuda Eestist hiljemalt viibimisaja lõppemisel;
- 5) on tõendatud, et tema kulud tagasipöördumiseks oma päritolumaale või Eestist lahkumiseks mõnda teise riiki, kuhu tal on õiguslik alus siseneda, on kaetud, ja
- 6) tal on kehtiv tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise viisa kehtivusajal, mitmekordse viisa puhul esimese kavandatud viibimisaja lõppemiseni.

(3) Tervisekindlustuslepingut ei pea pikaajalise viisa puhul olema, kui välismaalane on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik või välismaalase ravikulud tasub muu riik või rahvusvaheline organisatsioon või välislepingus sätestatud juhul.

§ 63. Viisa andmine piiripunktis

(1) Üldjuhul piiripunktis viisat ei anta.

(2) Piiripunktis võib anda lühiajalise viisa viisaeeskirjas sätestatud alustel ja tingimustel.

(3) Lennujaama transiidiviisat ja pikaajalist viisat piiripunktis ei anta.

§ 64. Teave viisa andmise kohta

Viisa andmise asjaolusid ega nendega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

2. alljaotis

Viisa andmisest keeldumine

§ 65. Viisa andmisest keeldumise alused

(1) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa andmisest keeldutakse viisaeeskirjas sätestatud alustel.

(2) Pikaajalise viisa andmisest keeldutakse, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument;
- 2) välismaalase reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) on alust arvata, et välismaalase väidetav reisieesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile;
- 4) välismaalasel puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades Eestis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki või transiidiriiki naasmiseks vajalikud vahendid;
- 5) välismaalase suhtes kehtib Eesti poolt kohaldatud sissesõidukeeld või Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluva liikmesriigi poolt kohaldatud ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud Schengeni sissesõidukeeld;
[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]
- 6) välismaalane võib kujutada ohtu avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele ja
- 7) on põhjendatud alus kahelda välismaalase esitatud täiendavate dokumentide ehtsuses või nende sisu õigsuses, tema avalduste usaldusväärsuses või tema kavatsuses lahkuda Eestist enne pikaajalise viisa kehtivusaja lõppu.

§ 66. Viisa andmisest keeldumise põhjendamine

(1) Viisa andmisest keeldumist ei põhjendata.

(2) Välismaalasele ega muule isikule ei avaldata viisa andmisest keeldumise põhjust ega sellega seonduvat teavet.

3. jaotis

Viisaga määratud viibimisaja pikendamine ja pikendamisest keeldumine

§ 67. Viisaga määratud viibimisaja pikendamise tingimused

- (1) Viisaga määratud viibimisaega (edaspidi käesolevas jaos *viibimisaeg*) üldjuhul ei pikendata.
- (2) Lühiajalise viisaga ja lennujaama transiidiviisaga määratud viibimisaega pikendatakse viisaeeskirjas sätestatud alustel.
- (3) Erandina võib pikaajalise viisaga määratud viibimisaega pikendada kuni 90 päeva, kui on ilmnunud asjaolu, mis ei olnud enne viisa alusel Eestisse saabumist välismaalasele teada, või uus asjaolu, mis tekkis pärast viisa andmist ja välismaalase Eestisse saabumist.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaoluna, mis eeldab välismaalase jätkuvat Eestis ajutist viibimist või takistab tema Eestist lahkumist, käsitatakse vähemalt ühte järgmistest põhjustest:
 - 1) vääramatu jõud (*force majeure*);
 - 2) humaanne põhjus;
 - 3) mõjuv ametialane põhjus ja
 - 4) mõjuv isiklik põhjus.
- (5) Viisaga määratud viibimisaja pikendamisel kauemaks kui viisa kehtivusaeg, pikeneb viisa kehtivusaeg viisaga määratud viibimisaja lõppemiseni.

§ 68. Tervisekindlustusleping

- (1) Viibimisaja pikendamist taotleval välismaalasel peab olema tervisekindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise Eestis ajutise viibimise ajal.
- (2) Tervisekindlustuslepingut ei pea välismaalasel olema:
 - 1) kui ta on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik;
 - 2) kui tal on kindlustusleping, mis tagab tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise samas ulatuses ravikindlustatud isikuga;
 - 3) välislepingus sätestatud juhul või
 - 4) kui tema haigusest või vigastusest tingitud kulud tasub muu riik või rahvusvaheline organisatsioon.

§ 69. Viibimisaja pikendamise taotluse õiguslik mõju

Viibimisaja pikendamise taotluse esitamine ei ole välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil ega Eestis ajutise viibimise seaduslik alus ega lükka tema Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt ega Eestist lahkumise kohustuse täitmist edasi.

§ 70. Viibimisaja pikendamisest keeldumine

- Viibimisaja pikendamisest keeldutakse, kui:
- 1) välismaalase suhtes esineb viisa andmisest keeldumise aluseks olev asjaolu;
 - 2) viibimisaja pikendamise taotlus ei ole esitatud tähtaegselt;
 - 3) viibimisaja pikendamise taotlemisel on esitatud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või võltsitud dokumente;
 - 4) välismaalane ei esita haldusorgani nõudmisel ja määratud tähtajaks andmeid ja tõendeid;
 - 5) on kahtlus, et välismaalase viibimisaja pikendamise eesmärk ei vasta tegelikule Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil või Eestis jätkuva viibimise eesmärgile;
 - 6) välismaalase viibimisaja pikendamise taotlus ei ole põhjendatud;
 - 7) välismaalase usaldusväärsuses on põhjust kahelda;
 - 8) välismaalase reisidokument ei vasta kehtestatud nõuetele;
 - 9) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument või
 - 10) esinevad muud viibimisaja pikendamist välistavad asjaolud.

§ 71. Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjendamine

- (1) Viibimisaja pikendamisest keeldumist ei põhjendata.
- (2) Viibimisaja pikendamisest keeldumise põhjust ega sellega seonduvat teavet ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

4. jaotis

Viisa kehtivus

1. alljaotis Viisa kehtivuse lõppemine

§ 72. Ühekordse viisa kehtivuse lõppemine

(1) Ühekordse lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist lahkumisel;
- 4) viisa tühistamisel või
- 5) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(2) Ühekordse pikaajalise viisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalase Eestist lahkumisel;
- 4) viisa tühistamisel või
- 5) viisa kehtetuks tunnistamisel.

§ 73. Mitmekordse viisa kehtivuse lõppemine

(1) Mitmekordse lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) välismaalasele viisaga lubatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalasele viisaga lubatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui välismaalane ei lahku Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist varem;
- 4) välismaalasele viisaga lubatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile või lennujaama transiiditsooni sisenemiste arvu täitumisest arvates välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt või lennujaama transiiditsoonist lahkumisel, kui viibimisaeg või kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 5) viisa tühistamisel või
- 6) viisa kehtetuks tunnistamisel.

(2) Mitmekordse pikaajalise viisa kehtivus lõpeb:

- 1) viisa kehtivusaja lõppemisel;
- 2) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui viisa kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 3) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates viisaga määratud viibimisaja lõppemisel, kui välismaalane ei lahku Eestist varem;
- 4) välismaalasele viisaga lubatud Eestisse sisenemiste arvu täitumisest arvates välismaalase Eestist lahkumisel, kui viibimisaeg või kehtivusaeg ei lõpe varem;
- 5) viisa tühistamisel või
- 6) viisa kehtetuks tunnistamisel.

§ 74. Välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt, Eestist ja lennujaama transiiditsoonist lahkumise kohustus

Hiljemalt viisa kehtivuse lõppemise ajaks on välismaalane kohustatud Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt, Eestist või lennujaama transiiditsoonist lahkuma.

2. alljaotis Viisa tühistamine ja kehtetuks tunnistamine

§ 75. Viisa tühistamine ja kehtetuks tunnistamine

Viisa tühistamine ja viisa kehtetuks tunnistamine viisaeeskirja mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine haldusmenetluse seaduse mõistes.

§ 76. Viisa tühistamine

(1) Viisa tühistamine viisaeeskirja ja käesoleva seaduse mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine tagasiulatavalt algusest peale.

(2) Viisa tühistatakse, kui ilmneb, et selle andmise ajal ei olnud viisa andmise tingimused täidetud.

§ 77. Viisa kehtetuks tunnistamine

(1) Viisa kehtetuks tunnistamine viisaeeskirja ja käesoleva seaduse mõistes on viisa kehtetuks tunnistamine edasiulatavalt otsuse tegemise hetkest alates.

(2) Viisa tunnistatakse kehtetuks, kui ilmneb, et selle andmiseks vajalikud tingimused ei ole enam täidetud.

§ 78. Viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise alused

(1) Lühiajaline viisa ja lennujaama transiidiviisa tühistatakse ja tunnistatakse kehtetuks viisaeeskirjas sätestatud alustel.

(2) Pikaajaline viisa tühistatakse ja tunnistatakse kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) välismaalasel puudub kehtiv reisidokument;
- 2) välismaalase reisidokument või selles sisalduvad kanded on võltsitud;
- 3) on alust arvata, et välismaalase väidetav reisieesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile;
- 4) välismaalasel puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades Eestis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki või transiidiriiki naasmiseks vajalikud vahendid;
- 5) välismaalase suhtes kehtib Eesti poolt kohaldatud sissesõidukeeld või Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluva liikmesriigi poolt kohaldatud ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud Schengeni sissesõidukeeld;

[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

6) välismaalane võib kujutada ohtu avalikule korrale, riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele või rahva tervisele ja

7) on põhjendatud alus kahelda välismaalase esitatud täiendavate dokumentide ehtsuses või nende sisu õigsuses, tema avalduste usaldusväärsuses või tema kavatsuses lahkuda Eestist enne pikaajalise viisa kehtivusaja lõppu.

§ 79. Viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise põhjendamine

(1) Viisa tühistamist ja kehtetuks tunnistamist ei põhjendata.

(2) Viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise põhjust ega sellega seotud asjaolusid ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.

§ 80. Välismaalase lahkumiskohustus

(1) Viisa tühistamise või kehtetuks tunnistamise korral on Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil viibiv välismaalane kohustatud viivitamata Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt lahkuma, kui välismaalasel puudub riigis ajutiseks viibimiseks või elamiseks seaduslik alus.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud lahkumiskohustus võidakse viivitamata sundtäita väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

5. jaotis Viisamenetlus

1. alljaotis Pädevus

§ 81. Eesti välisesinduses viisa andmise pädevus

Viisa andmise või andmisest keeldumise Eesti välisesinduses otsustab konsulaarametnik.

§ 82. Viisa andmise kooskõlastamine

(1) Konsulaarametnik on kohustatud viisa andmise kooskõlastama siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutustega.

(2) Kui siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus ei kooskõlasta viisa andmist, peab konsulaarametnik viisa andmisel oma otsust viisaregistris põhjendama.

- (3) Teavet viisa andmise kooskõlastamise kohta ei avaldata välismaalasele ega muule isikule.
- (4) Viisa andmise kooskõlastamine korraldatakse viisaregistri kaudu.
- (5) Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud juhul kooskõlastatakse viisa andmine Schengeni konventsiooni liikmesriikidega.

§ 83. Piiripunktis viisa andmise pädevus

Piiripunktis erandina viisa andmise või andmisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 84. Viibimisaja pikendamise pädevus

Viibimisaja pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 85. Viisa tühistamise pädevus

- (1) Viisa tühistamise otsustab Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.
- (2) Eesti riigipiirile, transiiditsooni või ajutisele kontrolljoonele saabunud välismaalase viisa tühistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 86. Viisa kehtetuks tunnistamise pädevus

Viisa tunnistab kehtetuks Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

§ 87. Viisanõudest loobumise pädevus

Vabariigi Valitsus võib otsustada viisanõudest loobumise kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.03.2001, lk 1–7).

§ 88. Esindamisega seotud kokkulepete sõlmimise pädevus

Vabariigi Valitsus võib välisriikidega sõlmida viisaküsimustes Eesti Vabariigi esindamisega seotud kokkulepeid.

2. alljaotis Taotlemine

§ 89. Viisa taotlemine

- (1) Välismaalane esitab viisa saamiseks viisataotluse.
- (2) Vähemalt 15-aastane alaliselt välisriigis elav alaealine võib esitada viisataotluse iseseisvalt. Viisataotluse iseseisval esitamisel võib haldusorgan nõuda seadusliku esindaja notariaalselt kinnitatud nõusolekut.

§ 90. Viisa taotlemine Eesti välisesinduses

- (1) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlemisele Eesti välisesinduses kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.
- (2) Välismaalane esitab pikaajalise viisa taotlemiseks viisataotluse Eesti välisesindusele isiklikult.
- (3) Välismaalane võib pikaajalise viisa taotluse Eesti välisesindusele esitada posti teel või esindaja kaudu, kui selles riigis, kus välismaalane püsivalt viibib, puudub Eesti välisesindus või välismaalasel ei ole mõjuval põhjusel võimalik esitada viisataotlust Eesti välisesindusele isiklikult ja tema viimasest daktüloskopeerimisest viisa taotlemisel ei ole möödas rohkem kui 59 kuud.
- (4) Kui välismaalast ei pea daktüloskopeerima, võib pikaajalise viisa taotluse Eesti välisesindusele esitada asukohariigi valitsusasutuse, kohaliku omavalitsuse asutuse, välisesinduse või rahvusvahelise organisatsiooni kuller. Nimetatud juhul ei pea kuller välismaalase esindamise õigust tõendama.

§ 91. Viisa taotlemine Schengeni konventsiooni liikmesriigi välisesinduses

(1) Välismaalane võib esitada lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlemiseks viisataotluse Schengeni konventsiooni liikmesriigi välisesindusele, kui Vabariigi Valitsus on selle riigiga sõlminud viisaküsimustes Eesti Vabariigi esindamise kokkuleppe.

(2) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotluse esitamise suhtes Schengeni konventsiooni liikmesriigi välisesindusele kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.

§ 92. Viisa taotlemine piiripunktis

Lühiajalise viisa taotlemisele piiripunktis kohaldatakse viisaeeskirjas sätestatud.

§ 93. Viibimisaja pikendamise taotlemine

(1) Viibimisaja pikendamise taotlemiseks tuleb esitada viibimisaja pikendamise taotlus.

(2) Viibimisaja pikendamise taotlemiseks peab välismaalane või tema esindaja ilmuma isiklikult Politsei- ja Piirivalveametisse.

(3) Välismaalase isiklik ilmumine Politsei- ja Piirivalveametisse ei ole nõutav, kui välismaalase terviseseisund ei võimalda tal viibimisaja pikendamise taotlemiseks isiklikult pöörduda Politsei- ja Piirivalveametisse. Välismaalane peab tõendama, et tema terviseseisund ei võimalda isiklikult ilmuda.

(4) Kui välismaalase isiklik ilmumine Politsei- ja Piirivalveametisse ei ole nõutav, võib viibimisaja pikendamise taotluse esitada esindaja kaudu.

(5) Viibimisaja pikendamise taotluse esitamisel välismaalane daktüloskopeeritakse. Viibimisaja pikendamise taotluse esitamisel ei pea välismaalast daktüloskopeerima, kui teda on varem viisa andmise või viibimisaja pikendamise taotlemisel daktüloskopeeritud ja tema viimasest daktüloskopeerimisest ei ole möödaj rohkem kui 59 kuud.

§ 94. Viibimisaja pikendamise taotluse esitamise tähtaeg

(1) Viibimisaja pikendamise taotlus tuleb esitada hiljemalt kolm tööpäeva enne viibimisaja lõppemist.

(2) Välismaalane võib erandina esitada viibimisaja pikendamise taotluse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtajast hiljem, kuid hiljemalt viibimisaja viimasel päeval, kui ta tõendab, et viibimisaja pikendamise taotlemise põhjus ilmnes või tekkis pärast nimetatud tähtaega.

§ 95. Viisataotluse menetlemise erisused

(1) Käesoleva seaduse §-s 30 sätestatud ei kohaldata viisataotlusele lisatavate tõendite suhtes.

(2) Käesoleva seaduse § 41 lõiget 2 ei kohaldata viisataotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu suhtes.

§ 96. Viisataotluse menetlemisega seotud ülesannete üleandmine eraõiguslikule isikule

Välisministeerium võib viisataotluse vastuvõtmise ja biomeetriliste andmete võtmise ülesande halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule isikule, kes vastab viisaeeskirjas sätestatud kaubanduslikule vahendajale esitatavatele nõuetele.

3. alljaotis Menetlus

§ 97. Viisataotluse läbi vaatamata jätmine

(1) Lühiajalise viisa ja lennujaama transiidiviisa taotlus jäetakse läbi vaatamata viisaeeskirjas sätestatud alustel.

(2) Pikaajalise viisa taotlus jäetakse läbi vaatamata, kui välismaalane loobub taotlusest või esinevad muud haldusmenetluse seaduses sätestatud taotluse läbi vaatamata jätmise alused.

§ 98. Viisa andmise vormistamine

(1) Viisa andmine vormistatakse viisakleebise kandmisega välismaalase reisidokumendi või reisidokumendi vahelehele.

(2) Viisa andmine vormistatakse reisidokumendi vahelehele juhul, kui Eesti seda reisidokumendi ei tunnusta.

§ 99. Viibimisaja pikendamise vormistamine

- (1) Viibimisaja pikendamine vormistatakse viisakleebise kandmisega välismaalase reisidokumenti või reisidokumendi vahelehele.
- (2) Viibimisaja pikendamine vormistatakse reisidokumendi vahelehele juhul, kui Eesti seda reisidokumenti ei tunnusta.
- (3) Viibimisaja pikendamise vormistamiseks peab välismaalane või tema esindaja ilmuma isiklikult haldusorgani asukohta.

§ 100. [Kehtetu -RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

4. alljaotis Vaidlustamine

[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

§ 100¹. Viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamine

- (1) Viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse peale võib välismaalane esitada avalduse otsuse uuesti läbivaatamiseks (edaspidi käesolevas alljaotises *avaldus*) 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates.
- (2) Avalduse esitamise tähtaega ei ennistata.

§ 100². Avalduse esitanud välismaalase õiguslik seisund

Avalduse esitamine ei ole aluseks välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile saabumiseks, jätkuvaks Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil viibimiseks ega lükka välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt lahkumise kohustuse täitmist edasi.

§ 100³. Nõuded avaldusele

- (1) Avaldus esitatakse isiklikult, posti teel või esindaja kaudu.
- (2) Avaldus esitatakse kirjalikult.

§ 100⁴. Avalduse esitamise koht

- (1) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise ja viisa kehtetuks tunnistamise otsus on tehtud Eesti välisesinduses, esitatakse avaldus Eesti välisesindusele, kui välislepinguga ei ole sätestatud teisiti.
- (2) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsus on tehtud piiripunktis, esitatakse avaldus Politsei- ja Piirivalveametile.
- (3) Kui välismaalane viibib viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse tegemise ajal Eestis, esitatakse avaldus otsuse teinud haldusorganile.
- (4) Viibimisaja pikendamisest keeldumise otsuse peale esitatakse avaldus Politsei- ja Piirivalveametile.

§ 100⁵. Avalduse läbivaatamise pädevus

- (1) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise või viisa kehtetuks tunnistamise otsuse tegi Eesti välisesindus, vaatab avalduse läbi ja teeb vajaduse korral uue otsuse Eesti välisesindus.
- (2) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse tegi Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet, vaatab avalduse läbi ja teeb vajaduse korral uue otsuse vastavalt Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.
- (3) Viibimisaja pikendamisest keeldumise otsuse peale esitatud avalduse vaatab läbi ja teeb vajaduse korral uue otsuse Politsei- ja Piirivalveamet.

(4) Kui viisa andmisest keeldumise otsuse peale esitatud avalduse läbivaatamise käigus ilmneb, et välismaalasele viisa andmist ei ole kooskõlastanud siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus, edastab Eesti välisesindus viisataotluse uuesti kooskõlastamiseks Siseministeeriumi valitsemisala asutustele.

§ 100⁶. Avalduse läbivaatamise menetlus

(1) Avalduse läbivaatamise käigus kontrollib pädev haldusorgan viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamise keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse õiguspärasust ja otstarbekust.

(2) Kui avalduse läbivaatamise käigus ilmneb, et välismaalasele viisa andmist ei ole kooskõlastanud siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus, edastab Eesti välisesindus viisataotluse uuesti kooskõlastamiseks Siseministeeriumi valitsemisala asutustele.

(3) Välismaalase poolt esitatud avaldus vaadatakse läbi ja vajaduse korral tehakse uus otsus 15 päeva jooksul avalduse esitamise päevast arvates.

§ 100⁷. Avalduse alusel tehtud otsus

Haldusorgan võib:

- 1) avalduse rahuldada ja tunnistada viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamise keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse kehtetuks ning teha uue otsuse;
- 2) jätta avalduse rahuldamata ja viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamise keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse muutmata.

§ 100⁸. Avalduse alusel tehtud otsuse põhjendamine

(1) Avalduse alusel tehtud otsust ei põhjendata.

(2) Välismaalasele ega muule isikule ei avaldata otsuse aluseks olevaid asjaolusid, otsuse tegemise põhjust ega sellega seonduvat teavet.

§ 100⁹. Avalduse alusel tehtud otsuse teatavaks tegemine

Avalduse alusel tehtud otsus tehakse välismaalasele teatavaks tema poolt avalduses näidatud kontaktandmete kohaselt.

[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

5. alljaotis **Vaidlustamise käigus tehtud otsuse edasikaebamine**

[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

§ 100¹⁰. Vaidlustamise käigus tehtud otsuse edasikaebamine

(1) Viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamise käigus tehtud otsuse peale võib välismaalane esitada avalduse viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse teistkordseks läbivaatamiseks (edaspidi käesolevas alljaotises *avaldus*) 30 päeva jooksul käesoleva seaduse §-s 100¹ nimetatud avalduse alusel tehtud otsuse teatavaks tegemise päevast arvates.

[RT I, 21.04.2021, 30- jõust. 20.04.2021 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab välismaalaste seaduse § 100.10 lõike 1, § 100.13 lõike 2 ja § 100.18 põhiseadusevastaseks ja kehtetuks osas, milles need välistavad viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise vaidlustamiseks kaebuse esitamise halduskohtule.]

(2) Avalduse esitamise tähtaega ei ennistata.

§ 100¹¹. Avalduse esitanud välismaalase õiguslik seisund

Avalduse esitamine ei ole aluseks välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile saabumiseks, jätkuvaks Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil viibimiseks ega lükka välismaalase Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt lahkumise kohustuse täitmist edasi.

§ 100¹². Nõuded avaldusele

(1) Avaldus esitatakse isiklikult, posti teel või esindaja kaudu.

(2) Avaldus esitatakse kirjalikult.

§ 100¹³. Avalduse esitamise koht

(1) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise või viisa kehtetuks tunnistamise otsuse tegi Eesti välisesindus, esitatakse avaldus Välisministeeriumile.

(2) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse tegi Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet, esitatakse avaldus Siseministeeriumile.
[RT I, 21.04.2021, 30- jõust. 20.04.2021 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab välismaalaste seaduse § 100.10 lõike 1, § 100.13 lõike 2 ja § 100.18 põhiseadusevastaseks ja kehtetuks osas, milles need välistavad viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise vaidlustamiseks kaebuse esitamise halduskohtule.]

§ 100¹⁴. Avalduse läbivaatamise pädevus ja menetlus

(1) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise või viisa kehtetuks tunnistamise otsuse tegi Eesti välisesindus, vaatab otsuse teistkordselt läbi Välisministeerium.

(2) Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse tegi Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet, vaatab otsuse teistkordselt läbi Siseministeerium.

(3) Kui viisa andmisest keeldumise otsuse teistkordsel läbivaatamisel ilmneb, et välismaalasele viisa andmist ei ole kooskõlastanud siseministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus, kaasab Välisministeerium menetluse Siseministeeriumi.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul kontrollib Siseministeerium avalduse läbivaatamise menetluse käigus Siseministeeriumi valitsemisala asutuse tegevuse õiguspärasust ja otstarbekust viisa andmise kooskõlastamise menetluse läbiviimisel ning edastab oma seisukoha Välisministeeriumile. Siseministeeriumi seisukoht Siseministeeriumi valitsemisala asutuse tegevuse õiguspärasuse ja otstarbekuse hindamisel on lõplik.

(5) Viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsus vaadatakse teistkordselt läbi ja vajaduse korral tehakse uus otsus 15 päeva jooksul avalduse esitamise päevast arvates.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud seisukoha edastab Siseministeerium Välisministeeriumile seitsme päeva jooksul Välisministeeriumi poolt menetluse kaasamise päevast arvates.

§ 100¹⁵. Avalduse alusel tehtud otsus

Haldusorgan võib:

- 1) avalduse rahuldada ja tunnistada viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse kehtetuks ning teha uue otsuse;
- 2) jätta avalduse rahuldamata ja viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse muutmata.

§ 100¹⁶. Avalduse alusel tehtud otsuse põhjendamine

(1) Avalduse alusel tehtud otsust ei põhjendata.

(2) Välismaalasele ega muule isikule ei avaldata otsuse aluseks olevaid asjaolusid, otsuse tegemise põhjust ega sellega seonduvat teavet.

§ 100¹⁷. Avalduse alusel tehtud otsuse teatavaks tegemine

Avalduse alusel tehtud otsus tehakse välismaalasele teatavaks tema poolt avalduses näidatud kontaktandmete kohaselt.

§ 100¹⁸. Avalduse alusel tehtud otsuse vaidlustamine

Avalduse alusel tehtud otsuse peale ei saa esitada uut avaldust ega kaebust halduskohtule.
[RT I, 21.04.2021, 30- jõust. 20.04.2021 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab välismaalaste seaduse § 100.10 lõike 1, § 100.13 lõike 2 ja § 100.18 põhiseadusevastaseks ja kehtetuks osas, milles need välistavad viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise vaidlustamiseks kaebuse esitamise halduskohtule.]

§ 100¹⁹. Viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamise erisus

Kui välismaalane on vaidlustanud viisa andmisest keeldumise otsuse ja ta esitab uue viisataotluse Eesti välisesindusele, jäetakse tema hilisem viisataotlus läbi vaatamata kuni esialgse viisataotluse suhtes lõpliku otsuse tegemiseni.

[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

6. jaotis Viisaasjade korraldamine

§ 101. Viisamenetluse korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

- 1) pikaajalise viisa andmise ja viibimisaja pikendamise taotlemisel esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu ja esitamise nõuded;
- 2) viisa andmise ja andmisest keeldumise, viibimisaja pikendamise ja pikendamisest keeldumise, viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise ning viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise tähtajad;
- 3) viisa andmise otsustamisel kooskõlastuse andmise korra ja tähtajad;
- 4) viisa taotlemiseks ja omamiseks nõutavate kulude kandmiseks piisavate rahaliste vahendite määra ja tervisekindlustuslepingu kindlustussumma määra;
- 5) viisa andmist või viibimisaja pikendamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra;
- 6) vanuse alampiiri, millest nooremat isikut pikaajalise viisa menetlustes ei daktüloskopeerita;
- 7) muude isikute või isikute kategooriate, keda pikaajalise viisa menetlustes ei daktüloskopeerita, loeteluja
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikide vahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.08.2008, lk 60–81), alusel asutatud viisainfosüsteemis VIS andmete töötlemiseks pädevate asutuste loetelu;
- 9) viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamiseks esitatava avalduse vormi, avalduses esitatavate andmete ja avaldusele lisatavate tõendite loetelu.

[RT I, 23.03.2011, 2- jõust. 05.04.2011]

(2) Haridus- ja teadusminister kehtestab määrusega Euroopa Liidu liikmesriigis elavate ning kooliekskursioonil osalevate kolmandate riikide kodakondsusega õpilaste nimekirja vormi ning selle täitmise korra ja kasutamise juhendi.

(3) Siseminister kehtestab määrusega:

- 1) viibimisaja pikendamise taotluse vormi ja täitmise nõuded ning
- 2) viisa andmise kooskõlastamiseks pädevate asutuste loetelu.

(4) Siseminister võib kehtestada määrusega Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse poolt antud ühtse viisa alase teabevahetuse korraldamiseks pädevate asutuste loetelu.

(5) Välisminister kehtestab määrusega pikaajalise viisa taotluse vormi ja täitmise nõuded.

§ 102. Viisaregister

(1) Viisaregister on Vabariigi Valitsuse asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2) Viisaregistri pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste Eestis ajutise viibimise seaduslike aluste ja tingimuste andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruses sätestatud ülesannete täitmise käigus viisataotluste, viibimisaja pikendamise taotluste, viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise, viisade tühistamise, viisade kehtetuks tunnistamise ja viisade kooskõlastamisel saadud andmeid ning vastavate menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse olemasolu ning Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise tingimuste kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida viisa kehtivust, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.

(7) Viisaregister on seotud Euroopa Liidu ühtse viisainfosüsteemiga vastavalt Euroopa Liidu õigusaktides sätestatule.

§ 103. Ühtse viisa alase teabevahetuse korraldamine

Schengeni konventsiooni liikmesriigi pädeva asutuse antud ühtse viisa alast teabevahetust korraldavad vastavalt pädevusele Siseministeerium või siseministri poolt määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus ja Välisministeerium.

3. jagu Eestis ajutiselt viibiva välismaalase Eestis töötamine

1. jaotis Eestis ajutiselt viibiva välismaalase Eestis töötamise lubatavus

§ 104. Eestis ajutiselt viibiva välismaalase Eestis töötamise õiguslikud alused

(1) Eestis ajutiselt viibiv välismaalane võib Eestis töötada, kui tema Eestis töötamine on registreeritud või kui tema Eestis töötamise õigus tuleneb vahetult seadusest või Riigikogu ratifitseeritud välislepingust.

(2) Eestis ajutiselt viibival välismaalasel on keelatud Eestis töötada, kui välismaalane ei ole töötamist registreerinud, välja arvatud välislepingus või seaduses ettenähtud juhtudel.

(3) Seadusliku aluseta Eestis viibival välismaalasel on keelatud Eestis töötada.

§ 105. Seadusest tulenev õigus Eestis töötada

(1) Välismaalasel, kes on kinnipidamisasutuses viibiv kinnipeetav, vahistatu või arestialune, on lubatud Eestis töötada kinnipidamisasutuses viibimise ajal.

(2) Välismaalasel, kes on vedurimeeskonna liige või vedurit või rongi teenindava personali liige või autojuht, kes toimetab sõitjaid või veoseid kohale riigipiiri ületades, või lennumeeskonna liige, on lubatud Eestis töötada, kui tal puudub Eestis elukoht ning tema tööandjal puudub Eestis tegevuskoht ning tal on Eestis ajutiseks viibimiseks seaduslik alus.

(3) Eestis ajutiseks viibimiseks seaduslikku alust omav välismaalane võib Eestis viibida Eestis registrisse kantud juriidilise isiku või välismaa äriühingu filiaali juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil kuni kuus kuud aasta jooksul.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

2. jaotis Lühiajaline Eestis töötamine

§ 106. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimine

(1) Ilma tööloata ja elamisloata töötamiseks võib Eestis töötada välismaalane, kellel on seaduslik alus Eestis ajutiseks viibimiseks ja kelle töötamine on enne tööle asumist registreeritud Politsei- ja Piirivalveametis ning töötamisaeg ei ületa kuut kuud aasta jooksul, järgmistel juhtudel:

- 1) töötamine etendusasutuses loominguilise töötajana etendusasutuse seaduse tähenduses;
- 2) töötamine õpetaja või õppejõuna Eestis õigusaktidega kehtestatud nõuetele vastavas õppeasutuses;
- 3) teaduslik tegevus, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus;
- 4) erialane tegevus sportlase, treeneri, spordikohtuniku või sporditöötajana vastava spordialaliidu kutsel;
- 5) töötamine kutseõppe eesmärgil praktika korras välisriigis asuva õppeasutuse või üliõpilasorganisatsiooni vahendusel või välisriigis asuva õppeasutuse suunamisel, kui see on õppeprogrammi osa;
- 6) töötamine noorteprojekti või -programmi raames, kui noorteprojekt või -programm on Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt tunnustatud;
- 7) välisriigi diplomaatilise esinduse teenindamine Välisministeeriumi loal;
- 8) töötamine lapsehoidjana;
- 9) töötamine eksperdi, nõustaja või konsultandina, kui välismaalasel on selles valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus;
- 10) töötamine seadmete paigaldaja või oskustöölisena, kui välismaalasel on selles valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus, ja
- 11) töötamine põllumajandussaaduste töötlemisega seotud hooajatöödel.

(2) Ilma tööloata ja elamisloata töötamiseks võib välislepingus sätestatud tingimustel Eestis töötada välismaalane, kellel on seaduslik alus Eestis ajutiseks viibimiseks ja kelle töötamine on enne tööle asumist registreeritud Politsei- ja Piirivalveametis.

§ 107. Välismaalasele makstava töötasu suurus

(1) Tööandja on kohustatud maksma käesoleva seaduse § 106 punktides 8–11 nimetatud juhul välismaalasele, kelle lühiajaline Eestis töötamine on registreeritud, tasu, mille suurus on vähemalt võrdne Statistikaameti poolt viimati avaldatud tööandja põhitegevusala aasta keskmise brutokuupalgaga, kuid mitte väiksem kui Statistikaameti poolt viimati avaldatud Eesti aasta keskmise palga ja koefitsiendi 1,24 korrutis.

(2) Kui tööandjaks on füüsiline isik, kes ei ole registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjana, võetakse välismaalasele makstava tasu maksmise aluseks tööandja põhitegevusala asemel põhitegevusala, millel välismaalane tööle asub.

(3) Põhitegevusala määramise aluseks on Statistikaameti Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) tähtkood. Välismaalasele makstava tasu suurus peab kuni lühiajalise töötamise lõpuni vastama lühiajalise töötamise registreerimise taotlemise hetkel viimati Statistikaameti poolt avaldatud andmetele.

(4) Maksu- ja Tolliamet esitab Politsei- ja Piirivalveameti päringu peale andmed välismaalasele makstud tasu kohta.

§ 108. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimisest keeldumine

Välismaalase Eestis töötamise registreerimisest keeldutakse, kui:

- 1) vähemalt üks tingimus, mis on lühiajalise töötamise registreerimiseks nõutav, ei ole täidetud;
- 2) välismaalasele makstav tasu ei vasta käesolevas seaduses sätestatud tingimustele;
- 3) välismaalase suhtes kehtib sissesõidukeeld;
- 4) välismaalane või tema tööandja on rikkunud välismaalaste seadust ja tema karistatus nimetatud rikkumise eest ei ole kustunud;
- 5) tööandjal on maksuvõlgnevusi ja need ei ole ajatatud;
- 6) tööandja suhtes on algatatud pankrotimenetlus või likvideerimine või on välja kuulutatud ettevõtte pankrot;
- 7) juriidilisest isikust tööandja korral on juhtorgani liikme, täisühingu osaniku või usaldusühingu täisosaniku või füüsilisest isikust tööandja suhtes kehtestatud ärikeeld;
- 8) on kahtlus, et välismaalase Eestis töötamise eesmärk ei vasta tegelikule eesmärgile, või
- 9) välismaalase või tema tööandja usaldusväärsuses on põhjust kahelda.

§ 109. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimise kehtetuks tunnistamine

Välismaalase Eestis töötamise registreerimine tunnistatakse kehtetuks, kui ilmneb Eestis töötamise registreerimisest keeldumise aluseks olev asjaolu.

§ 110. Lühiajalise Eestis töötamise asjade korraldamine

(1) [Siseminister kehtestab määrusega](#) lühiajalise Eestis töötamise registreerimise korra, tähtajad, taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu ning taotluse vormi.

(2) Lühiajaliseks Eestis töötamiseks antav viisa vormistatakse pikaajalise viisana.

§ 111. Lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu

(1) Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu on Vabariigi Valitsuse asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).

(2) Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste lühiajalise Eestis töötamise seaduslike aluste ja tingimuste andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruses sätestatud ülesannete täitmise käigus lühiajaliselt Eestis töötavate välismaalaste ja nende esitatud lühiajalise Eestis töötamise registreerimise taotluste ja lühiajalise töötamise registreerimise kehtetuks tunnistamise menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis töötamise seadusliku aluse olemasolu ja Eestis töötamise tingimuste kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida lühiajalise Eestis töötamise registreerimist, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.

3. peatükk

EESTIS ELAMINE JA TÖÖTAMINE

1. jagu

Tähtajaline elamisluba

1. jaotis

Tähtajalise elamisloa andmine ja andmisest keeldumine

1. alljaotis

Tähtajalise elamisloa andmine

§ 112. Tähtajaline elamisluba

Tähtajaline elamisluba on välismaalasele antav luba Eestisse elama asumiseks ja Eestis elamiseks vastavalt käesolevas seaduses sätestatud ja elamisloaga kindlaks määratud tingimustele.

§ 113. Sisserände piirarv

- (1) Eestisse elama asuvate välismaalaste arv on piiratud sisserände piirarvuga.
- (2) Aastane sisserände piirarv on Eestisse sisserändavate välismaalaste piirarv, mis ei tohi ületada aastas 0,1 protsenti Eesti alalisest elanikkonnast.

§ 114. Sisserände piirarvu kehtestamise pädevus

- (1) Sisserände piirarvu kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega.
- (2) Sisserände piirarvu raames võib [siseminister määrusega kehtestadapiirarvu jagunemise elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi, samuti ajalise jaotuse aasta piires.](#)

§ 115. Sisserände piirarvu täitumise arvutamine

Sisserände piirarvu täitumise arvutamisel ei arvestata järgmisi isikuid:

- 1) eestlane;
- 2) Eesti kodaniku ja Eestis elamisloa alusel elava välismaalase abikaasa, kellele antakse elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde;
- 3) Eesti kodaniku ja Eestis elamisloa alusel elava välismaalase alaealine ja täisealine laps, vanem ja vanavanem ning eestkostetav, kellele antakse elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde;
- 4) välismaalane, kellele antakse elamisluba õppimiseks;
- 5) välismaalane, kellele antakse elamisluba töötamiseks teadusliku tegevuse eesmärgil, tingimusel, et tal on selleks erialane ettevalmistus;
- 6) välismaalane, kellele antakse elamisluba kriminaalmenetluses osalemiseks;
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]
- 7) välismaalane, kellele elamisloa andmine on põhjendatud ega kahjusta Eesti riigi huve ja kes asus Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit ega ole pärast nimetatud tähtaega lahkunud elama mõnda teise riiki;
- 8) Ameerika Ühendriikide kodanik;
- 9) Jaapani kodanik ja
- 10) välismaalane, kellele on elamisluba antud, arvestades sisserände piirarvu täitumist, ja kes ei ole pärast seda lahkunud elama mõnda teise riiki.

§ 116. Tähtajalise elamisloa andmise nõuded

- (1) Välismaalasele võib anda tähtajalise elamisloa, kui elamisloa andmise tingimused on täidetud ega esine asjaolusid, mis tooksid kaasa elamisloa andmisest keeldumise.
- (2) Tähtajalise elamisloa andmise nõuded peavad elamisloa kehtivusaja jooksul olema jätkuvalt täidetud.

§ 117. Tähtajalise elamisloa andmise tingimused

- (1) Välismaalasele tähtajalise elamisloa andmise üldtingimused on järgmised:

- 1) Eestisse elama asumise eesmärgi põhjendatus;
- 2) tegelik elukoht Eestis;
- 3) piisav legaalne sissetulek, mis võimaldaks välismaalase ja tema perekonnaliikmete toimetuleku Eestis, ja
- 4) kindlustuskaitse välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulude katmiseks.

(2) Tähtajalise elamisloa andmise üldtingimused peavad olema täidetud mis tahes alusel elamisloa andmiseks.

(3) Täiendavad tingimused vastaval alusel tähtajalise elamisloa andmiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi.

(4) Kui vastaval alusel tähtajalise elamisloa andmiseks ei ole mõne tähtajalise elamisloa andmise üldtingimuse täitmine nõutav, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi.

§ 118. Tähtajalise elamisloa andmise alused

Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele:

- 1) elama asumiseks abikaasa juurde;
- 2) elama asumiseks lähedase sugulase juurde;
- 3) õppimiseks;
- 4) töötamiseks;
- 5) ettevõtluseks;
- 6) [kehtetu -RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]
- 7) välislepingu alusel või
- 8) kaaluka avaliku huvi korral.

§ 119. Tähtajalise elamisloa kehtivusaja määramine

(1) Tähtajaline elamisluba antakse kehtivusajaga kuni viis aastat.

(2) Tähtajalise elamisloa kehtivusaja määramisel arvestatakse elamisloa andmise aluseks olevate asjaolude või muude asjas tähtsust omavate asjaolude tõendatust ja muutumise võimalikkust antava elamisloa kehtivusajal.

§ 120. Kindlustuskaitse

(1) Tähtajalise elamisloa andmise üldtingimuseks oleva kindlustuskaitse nõude täitmiseks peab välismaalasel olema kindlustusleping, mis tagaks välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise samas ulatuses ravikindlustatud isikuga taotletava elamisloa kehtivusaja jooksul.

(2) Välismaalasel ei pea olema seaduses sätestatud kindlustuslepingut, mis tagaks tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise, kui ta on ravikindlustuse seaduse kohaselt kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isik, või välislepingus sätestatud juhul.

§ 121. Elukoha registreerimine rahvastikuregistris

(1) Välismaalane on kohustatud registreerima elukoha rahvastikuregistri seaduses ettenähtud korras ühe kuu jooksul elamisloa alusel Eestisse saabumise päevast arvates.

(2) Välismaalane, kes elab elamisloa andmise ajal Eestis, on kohustatud elukoha registreerima rahvastikuregistri seaduses ettenähtud korras ühe kuu jooksul elamisloa andmise otsusest teavitamise päevast arvates.

(3) Välismaalasel peab olema Eestis registreeritud elukoht kogu elamisloa kehtivusaja vältel.

(4) Registreeritud elukoha nõuet ei kohaldata välismaalasele vanglas kinnipidamise või hoolekandeesutuses viibimise ajal. Välismaalane on kohustatud registreerima elukoha ühe kuu jooksul pärast vanglast vabanemist või hoolekandeesutusest lahkumist.

2. alljaotis

Tähtajalise elamisloa andmisest keeldumine

§ 122. Tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise aluste kohaldamine

(1) Tähtajalise elamisloa andmisest keeldutakse käesolevas alljaotises toodud alustel.

(2) Täiendavad alused tähtajalise elamisloa andmisest keeldumiseks, lisaks käesolevas jaotises sätestatud tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise alustele, on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

(3) Kui tähtajalise elamisloa andmisest ei keelduta mõnel käesolevas alljaotises sätestatud alusel, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 123. Tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise üldalused

Tähtajalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui:

- 1) tähtajalise elamisloa andmise alus on ära langenud;
- 2) välismaalane ei vasta tähtajalise elamisloa andmise tingimustele;
- 3) tähtajalise elamisloa taotlus ei ole põhjendatud;
- 4) taotluse suhtes otsuse tegemise ajaks on sisserände piirarv täitunud või
- 5) isik on võtnud kohustuse Eesti Vabariigist lahkuda, saanud rahvusvahelise abiprogrammi kaudu elamispinna välismaal või saanud Eestist lahkumiseks toetust.

§ 124. Tähtajalise elamisloa andmisest keeldumine avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamise ning rahva tervise kaitse kaalutlustel

(1) Tähtajalise elamisloa andmisest võib keelduda, kui:

- 1) on alust arvata, et välismaalase Eestisse saabumine või Eestis viibimine võib ohustada avalikku korda;
- 2) välismaalase suhtes esineb mõni sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olev asjaolu;
- 3) on alust arvata, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve;
- 4) on alust arvata, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada rahva tervist;
- 5) välismaalast on karistatud süüteo eest;
- 6) välismaalane on rikkunud välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestist lahkumise, Eestis töötamise või riigipiiri või ajutise kontrolljoone ületamise tingimusi;
- 7) on alust arvata, et välismaalase Eestisse saabumise tegelik eesmärk ei vasta väidetavale eesmärgile;
- 8) on alust arvata, et välismaalane ei lahku viibimisaluse lõppedes Eestist, või
- 9) välismaalasel on tema Eestis viibimise või Eestist lahkumise kulud tasumata.

(2) Tähtajalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui:

- 1) välismaalane on esitanud võltsitud dokumente või valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta, sealhulgas oma varasema tegevuse kohta, viisa, elamisloa või tööloa taotlemisel või elamisloa või tööloa pikendamise taotlemisel või Eesti kodakondsuse või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemisel;
- 2) välismaalane ei järgi põhiseaduslikku korda ning ei täida Eesti seadusi;
- 3) välismaalase tegevus on olnud suunatud või on põhjendatud alus arvata, et see on olnud või on suunatud Eesti riigi ja tema julgeoleku vastu;
- 4) välismaalane on õhutanud või õhutab või on põhjendatud alus arvata, et ta on õhutanud või õhutab või võib õhutada rahvuslikku, rassilist, usulist või poliitilist vihkamist või vägivalda;
- 5) välismaalane on teeninud kaadrisõjaväelasena välisriigi relvajõududes, sealt reservi arvatud või erru läinud;
- 6) välismaalane on välisriigi relvajõududes tegevteenistuses või lepingulises teenistuses;
- 7) välismaalane on toime pannud kuriteo, mille eest talle on mõistetud vangistus kestusega üle ühe aasta, ja tema karistus ei ole kustunud;
- 8) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud;
- 9) välismaalast on kriminaalkorras korduvalt karistatud tahtlike kuritegude eest;
- 10) välismaalase kohta on andmeid või on põhjendatud alus arvata, et ta kuulub kuritegelikku ühendusse või on seotud narkootikumide, psühhotroopsete ainete või isikute ebaseadusliku toimetamisega üle riigipiiri või ajutise kontrolljoone või kuulub terroristlikku ühendusse või ta on toime pannud või on põhjendatud alus arvata, et ta võib toime panna terrorikuriteo, või ta on seotud terrorikuriteo rahastamise või toetamisega või rahapesuga;
- 11) välismaalane töötab või on põhjendatud alus arvata, et ta töötab välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses, või ta on olnud või on põhjendatud alus arvata, et ta on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses ning tema vanus, auaste või muud asjaolud ei välista tema kutsumist teenistusse välisriigi julgeoleku- või relvajõududesse või teistesse relvastatud formeeringutesse;
- 12) välismaalane on saanud või on põhjendatud alus arvata, et ta on saanud eriväljaõppe või eriettevalmistuse dessantoperatsioonideks või diversiooni või sabotaaži alal või muu eriväljaõppe, mille käigus omandatud teadmisi ja oskusi saab vahetult rakendada illegaalsete relvaformeeringute ülesehitamisel või väljaõppel;
- 13) välismaalane on osalenud või on põhjendatud alus arvata, et ta on osalenud karistusoperatsioonides tsiviilelanikkonna vastu või
- 14) välismaalase puhul on põhjendatud alus arvata, et ta on toime pannud inimsusevastaseid kuritegusid või sõjakuritegusid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–4, 6 ja 9–14 nimetatud asjaolusid käsitletakse ohuna riigi julgeolekule. See ei välista muude asjaolude käsitlemist ohuna riigi julgeolekule.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatu ei välista muude asjaolude käsitlemist ohuna avalikule korrale.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkte 5, 6 ja 11 ei kohaldata NATO liikmesriigi kodaniku suhtes.

§ 125. Tähtajalise elamisloa andmine erandina

(1) Kui välismaalase suhtes ei esine muid käesoleva seaduse §-s 124 nimetatud ohu tõttu avalikule korrale ja riigi julgeolekule elamisloa andmisest keeldumise aluseid, võib erandina anda tähtajalise elamisloa, kui:

- 1) välismaalane on esitanud võltsitud dokumente või valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta, sealhulgas oma varasema tegevuse kohta, viisa, elamisloa või tööloa taotlemisel, elamisloa või tööloa pikendamise taotlemisel, Eesti kodakondsuse või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemisel;
- 2) välismaalane on toime pannud kuriteo, mille eest talle on mõistetud vangistus kestusega üle ühe aasta, ja tema karistatus ei ole kustunud;
- 3) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistatus ei ole kustunud;
- 4) välismaalast on kriminaalkorras korduvalt karistatud tahtlike kuritegude eest;
- 5) välismaalane on teeninud kaadrisõjaväelasena välisriigi relvajõududes, sealt reservi arvatud või erru läinud;
- 6) välismaalane on välisriigi relvajõudude tegevteenistuses või
- 7) välismaalane on olnud või on põhjendatud alus arvata, et ta on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses ning tema vanus, auaste või muud asjaolud välistavad tema kutsumist teenistusse välisriigi julgeoleku- või relvajõududesse või teistesse relvastatud formeeringutesse.

(2) Kui välismaalasele antakse tähtajaline elamisluba erandina, võib ka tema abikaasale ja alaealisele lapsele anda tähtajalise elamisloa erandina.

§ 126. Tähtajalise elamisloa andmisest keeldumine sissesõidukeelu tõttu

- (1) Tähtajalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui välismaalase suhtes kehtib sissesõidukeeld.
- (2) Tähtajalise elamisloa andmisest keeldutakse, kui välismaalase suhtes on Euroopa Liidu ühtsesse viisaruumi kuuluva liikmesriigi poolt kohaldatud ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud Schengeni sissesõidukeeld.
- (3) Erandina võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud välismaalasele anda tähtajalise elamisloa, kui välismaalase Eestisse saabumine või Eestis elamine on vajalik humansetel kaalutlustel või rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks.

§ 127. Välismaalase perekonnaliikmele tähtajalise elamisloa andmisest keeldumine

Kui keeldutakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisest, keeldutakse üldjuhul elamisloa andmisest ka tema abikaasale ja alaealisele lapsele.

2. jaotis

Tähtajalise elamisloa pikendamine ja pikendamisest keeldumine

§ 128. Tähtajalise elamisloa pikendamise nõuded

Tähtajalist elamisluba võib pikendada, kui elamisloa pikendamise tingimused on täidetud ega esine elamisloa pikendamisest keeldumise alust.

§ 129. Tähtajalise elamisloa pikendamise tingimused

- (1) Tähtajalise elamisloa pikendamise nõuded peavad olema täidetud mis tahes alusel tähtajalise elamisloa pikendamiseks.
- (2) Tähtajalise elamisloa pikendamiseks peavad tähtajalise elamisloa andmise tingimused olema jätkuvalt täidetud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.
- (3) Tähtajalise elamisloa pikendamise tingimuseks on Eesti elukoha registreerimine rahvastikuregistris.
- (4) Täiendavad tingimused tähtajalise elamisloa pikendamiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.
- (5) Kui vastaval alusel tähtajalise elamisloa pikendamiseks ei ole mõne tähtajalise elamisloa pikendamise üldtingimuse täitmine nõutav, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 130. Välismaalase riigis viibimine taotluse menetlemise ajal

Kui välismaalane on taotlenud elamisloa kehtivusaajal elamisloa pikendamist või pikaajalise elaniku elamisluba, on tema Eestis viibimine seaduslik tema taotluse läbivaatamise ajal.

§ 131. Tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alused

- (1) Tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alustena kohaldatakse tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise aluseid, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.
- (2) Täiendavad alused tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

(3) Kui tähtajalise elamisloa pikendamisest ei keelduta mõnel käesolevas jaotises sätestatud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alusel, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 132. Tähtajalise elamisloa pikendamise tähtaeg

(1) Tähtajalist elamisluba võib pikendada kuni viieks aastaks korraga.

(2) Pikendatava tähtajalise elamisloa kehtivusaja määramisel arvestatakse elamisloa pikendamise aluseks olevate asjaolude või muude asjas tähtsust omavate asjaolude tõendatust ja muutumise võimalikkust pikendatava elamisloa kehtivusajal.

3. jaotis Tähtajalise elamisloa kehtivus

§ 133. Tähtajalise elamisloa kehtivus

Tähtajaline elamisluba kehtib kuni elamisloa kehtivusaja lõppemiseni või elamisloa kehtetuks tunnistamiseni.

§ 134. Tähtajalise elamisloa kehtivusaja lõppemine

Tähtajalise elamisloa kehtivusaeg lõpeb:

- 1) tähtaja saabumisel;
- 2) välismaalasele Eesti kodakondsuse andmisel või selle taastamisel;
- 3) välismaalase surma või surnuks tunnistamise korral;
- 4) pikaajalise elaniku elamisloa saamisel või uue tähtajalise elamisloa saamisel või
- 5) välismaalasele Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodakondsuse andmisel või selle taastamisel.

§ 135. Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise üldalused

(1) Tähtajalise elamisloa võib kehtetuks tunnistada, kui:

- 1) välismaalane ei ole seaduses sätestatud tähtajaks registreerinud rahvastikuregistris oma elukohta Eestis;
- 2) välismaalasel puudub tegelik elukoht Eestis või
- 3) välismaalasel puudub kindlustusleping, mis tagaks tema haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumise elamisloa kehtivusajal.

(2) Tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) välismaalasele elamisloa andmise või pikendamise tingimuseks olev asjaolu ei ole täidetud;
- 2) välismaalase suhtes esineb elamisloa andmisest või pikendamisest keeldumise alus;
- 3) välismaalase tegevus kujutab ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule;
- 4) elamisloa andmise tingimused ei ole tähtajalise elamisloa kehtivusaja jooksul täidetud;
- 5) välismaalane esitab selleks isikliku sooviavalduse või
- 6) välismaalane viibib väljaspool Eestit rohkem kui 183 päeva aasta jooksul kokku ja ta ei ole registreerinud oma Eestist eemalviibimist.

(3) Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamiseks pädev haldusorgan võib tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise menetluse käigus määrata välismaalasele tähtaja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud puuduste kõrvaldamiseks.

(4) Kui välismaalane kõrvaldab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud puuduse haldusorgani määratud tähtaja jooksul, siis tähtajalist elamisluba kehtetuks ei tunnistata.

§ 136. Tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise aluste kohaldamine

(1) Tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks vastavalt käesolevas jaotises toodud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alustele.

(2) Täiendavad alused tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamiseks on sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

(3) Kui mõnda käesolevas jaotises sätestatud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alust ei kohaldata vastaval alusel antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamisel, on see sätestatud käesolevas seaduses eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

4. jaotis

Tähtajalise elamisloa andmise alused

1. alljaotis

Tähtajaline elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde

§ 137. Välismaalase abikaasa

(1) Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele elama asumiseks Eestis püsivalt elava Eesti kodanikust abikaasa juurde või elamisloa alusel ja vähemalt kaks aastat Eestis elanud välismaalasest abikaasa juurde.

(2) Eesti kodanikust abikaasa suhtes, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, ei kohaldata püsivalt Eestis elamise nõuet, kui perekond asub koos Eestisse elama.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuet abikaasa eelneva vähemalt kaheaastase Eestis elamise kohta ei kohaldata, kui abikaasa, kelle juurde elama asumiseks elamisluba antakse, on saanud elamisloa ettevõtluseks, elamisloa õppimiseks doktoriõppes või ühel järgmistest juhtudest elamisloa töötamiseks:

- 1) töötamine etendusasutuses loominguilise töötajana etendusasutuse seaduse tähenduses;
- 2) töötamine õpetaja või õppejõuna Eestis õigusaktidega kehtestatud nõuetele vastavas õppeasutuses;
- 3) teaduslik tegevus, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus;
- 4) erialane tegevus sportlasena, treenerina, spordikohtunikuna või sporditöötajana vastava spordialaliidu kutsel;
- 5) töötamine Eestis registreeritud juriidilise isiku juhtorgani liikmena juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmiseks;
- 6) töötamine eksperdi, nõustaja või konsultandina, kui välismaalasel on vastavas valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus ja
- 7) töötamine seadmete paigaldaja või oskustöölisena, kui välismaalasel on vastavas valdkonnas töötamiseks vajalik erialane ettevalmistus.

(4) Euroopa Liidu sinise kaardi alusel Eestis elava välismaalase suhtes ja pikaajalise elaniku elamisluba omava välismaalase suhtes, kes on saanud pikaajalise elaniku elamisloa kui endine Euroopa Liidu sinise kaardi alusel Eestis elav välismaalane, ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud elamisloa alusel nõuet eelneva vähemalt kaheaastase Eestis elamise kohta tema abikaasale elamisloa andmise tingimusena.

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

§ 138. Perekonnaelule esitatavad nõuded

(1) Elamisloa elama asumiseks abikaasa juurde võib anda, kui abikaasade vahel on olemas tihe majanduslik side ja psühholoogiline sõltuvus, perekond on püsiv ja abielu ei ole fiktiivne.

(2) Abielu on fiktiivne, kui see on sõlmitud eesmärgiga elamisluba saada ning isikute vahel puudub tegelik perekonnaelu.

§ 139. Perekonna legaalse sissetuleku nõue

Kui välismaalane taotleb elama asumist Eestis elava abikaasa juurde, peab tema abikaasal olema püsiv legaalne sissetulek, mis tagab perekonna ülalpidamise Eestis, või peab abikaasade ühine püsiv legaalne sissetulek tagama perekonna ülalpidamise Eestis.

§ 140. Perekonna registreeritud elukoha ja tegeliku eluruumi nõue

(1) Kui välismaalane taotleb elama asumist Eestis elava abikaasa juurde, peab perekonnal olema registreeritud elukoht ja tegelik eluruum Eestis.

(2) Kui välismaalasele antakse elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde käesoleva seaduse § 137 lõikes 3 sätestatud juhul, ei kohaldata elamisloa andmise tingimusena registreeritud elukoha ja tegeliku eluruumi olemasolu nõuet.

§ 141. Erisus tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise alustest

Kui välismaalane taotleb tähtajalist elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde, ei kohaldata elamisloa andmisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 142. Abikaasa juurde elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa taotluse põhjendamatus

(1) Elamisloa taotluse elama asumiseks Eesti kodanikust abikaasa juurde võib lugeda põhjendamatuks juhul, kui Eestis elaval abikaasal on võimalik elama asuda oma abikaasa kodakondsusjärgsesse riiki või asukohariiki või abikaasadel on võimalik elama asuda mõnda teise riiki.

(2) Elamisloa taotlus elama asumiseks Eestis elava välismaalasest abikaasa juurde loetakse põhjendamatuks, kui elamisluba taotleb välismaalane ja abikaasa, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, ei töönda, et neil ei ole võimalik elama asuda ühisesse kodakondsusjärgsesse riiki ega elamisluba taotleva välismaalase kodakondsusjärgsesse riiki või asukohariiki.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 toodu ei välista elamisloa taotluse põhjendamatuks lugemist muudel asjaoludel.

§ 143. Abikaasa juurde elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

(1) Kui välismaalane on olnud abielus Eestis seaduslikult elava isikuga vähem kui kolm aastat, ei tohi talle antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg ületada ühte aastat ja seda elamisluba võidakse pikendada järgneval kolmel aastal mitte kauemaks kui üheks aastaks korraga.

(2) Kui välismaalane on olnud abielus Eestis seaduslikult elava isikuga vähemalt kolm aastat, ei tohi talle antava elamisloa kehtivusaeg ületada kolme aastat ning seda pikendatakse mitte kauemaks kui kolmeks aastaks korraga.

(3) Kui elamisluba antakse elama asumiseks tähtajalise elamisloa alusel Eestis elava abikaasa juurde, ei tohi välismaalasele antava elamisloa kehtivusaeg ületada abikaasa, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, elamisloa kehtivusaega.

§ 144. Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise täiendavad alused

Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) elamisloa andmise alus või põhjus on ära langenud;
- 2) abielu on lõppenud;
- 3) abikaasa või abikaasad ei ela püsivalt Eestis;
- 4) abikaasa või perekonna legaalne sissetulek ei taga perekonna ülalpidamist Eestis;
- 5) perekonnal puudub registreeritud elukoht Eestis või
- 6) perekonnal puudub tegelik eluruum Eestis.

§ 145. Erisus tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alustest

Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde, ei kohaldata elamisloa pikendamisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 146. Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

(1) Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) elamisloa andmise alus või põhjus on ära langenud;
- 2) abielu on lõppenud;
- 3) abikaasa või abikaasad ei ela püsivalt Eestis;
- 4) abikaasa või perekonna legaalne sissetulek ei taga perekonna ülalpidamist Eestis;
- 5) perekonnal puudub registreeritud elukoht Eestis või
- 6) perekonnal puudub tegelik eluruum Eestis.

(2) Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks samaaegselt selle abikaasa elamisloa kehtetuks tunnistamisega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(3) Abikaasa juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel kehtetuks tunnistada nelja aasta jooksul elamisloa andmisest arvates.

§ 147. Erisus tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alustest

Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde, ei kohaldata elamisloa kehtetuks tunnistamise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 148. Kutsuja kohustused

Abikaasal, kelle juurde elama asumiseks välismaalasele elamisluba anti, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

§ 149. Erisus abikaasa juurde elama asumiseks antud elamisloa nõuetest

(1) Kui välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks abikaasa juurde ja välismaalane on sellel alusel elanud Eestis vähemalt neli aastat, võib talle anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud abikaasaga, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(2) Kui välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks abikaasa juurde ja abielu lõpeb enne nelja aasta möödumist elamisloa saamisest arvates, kuid välismaalase Eestist lahkuma kohustamine oleks talle ilmselgelt liiga koormav, võib talle anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud abikaasaga, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul kohaldatakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisel elamisloa andmise tingimusi ja nõudeid, mis peavad olema täidetud tähtajalise elamisloa saamiseks mis tahes alusel.

§ 149¹. Erisus abikaasa juurde elama asumiseks elamisluba taotleva välismaalase õigusliku seisundi suhtes

Teise Euroopa Liidu liikmesriigi Euroopa Liidu sinist kaarti omava ja Eestis Euroopa Liidu sinist kaarti taotleva välismaalase abikaasa Eestis viibimine on seaduslik kuni taotluse suhtes otsuse tegemiseni, kui tal on teise Euroopa Liidu liikmesriigi antud elamisluba kui Euroopa Liidu sinist kaarti omava välismaalase perekonnaliikmele ning ta taotleb Eestis elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde eesmärgiga asuda elama Euroopa Liidu sinist kaarti taotleva välismaalase juurde.

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

2. alljaotis Tähtajaline elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde

§ 150. Lähedane sugulane

(1) Välismaalasele võib anda tähtajalise elamisloa elama asumiseks Eesti kodanikust või püsivalt Eestis elava ja elamisluba omava välismaalase lähedase sugulase juurde ühel järgmistest juhtudest:

- 1) alaealise lapse elama asumine Eestis püsivalt elava vanema juurde;
- 2) täisealise lapse elama asumine Eestis püsivalt elava vanema juurde, kui laps ei ole tervises seisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema;
- 3) vanema või vanavanema elama asumine Eestis püsivalt elava täisealise lapse või lapselapse juurde, kui vanem või vanavanem vajab hooldust ja tal ei ole võimalik seda saada oma asukohajärgses riigis või muus riigis ning tema või tema Eestis seaduslikult viibiva lapse või lapselapse püsiv legaalne sissetulek tagab tema ülalpidamise Eestis ja
- 4) eestkostetava elama asumine Eestis püsivalt elava eestkostja juurde, kui eestkostja püsiv legaalne sissetulek tagab eestkostetava ülalpidamise Eestis.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul peab lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, olema pikaajalise elaniku elamisluba.

(3) Eelnevalt püsivalt Eestis elamise nõuet ei kohaldata, kui:

- 1) lähedasel sugulasel on tähtajaline elamisluba ning välismaalane ja lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, saavad Eestisse koos või
- 2) lähedasel sugulasel on Euroopa Liidu sinine kaart.

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

§ 151. Lähedase sugulase registreeritud elukoha ja tegeliku eluruumi nõue

(1) Lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, peab olema registreeritud elukoht ja tegelik eluruum Eestis.

(2) Elamisloa taotlemisel elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa andmise tingimusena käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud registreeritud elukoha ja tegeliku eluruumi nõuet, kui välismaalane ja lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba taotletakse, saavad Eestisse koos.

§ 152. Välismaalase hooldus- ja ravikulude kandmise nõue

Kui elamisluba on antud täisealisele lapsele elama asumiseks Eestis püsivalt elava vanema juurde, vanemale või vanavanemale elama asumiseks Eestis püsivalt elava täisealise lapse või lapselapse juurde või eestkostetavale elama asumiseks Eestis püsivalt elava eestkostja juurde, on lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, kohustatud kandma välismaalase hooldus- ja ravikulud.

§ 153. Erisus tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise alustest

Kui välismaalane taotleb tähtajalist elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa andmisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

§ 154. Lapse õiguste ja huvidega arvestamine

(1) Tähtajalise elamisloa andmisel alaealisele lapsele elama asumiseks vanema juurde arvestatakse eelkõige lapse õiguste ja huvidega.

(2) Tähtajalist elamisluba ei anta, kui lapse Eestisse elama asumine kahjustab tema õigusi ja huve ning tema õiguslik, majanduslik või sotsiaalne seisund võib Eestisse elama asumisel halveneda.

(3) Jagatud eestkoste puhul on elamisloa andmiseks vajalik eestkostet jagava poole nõusolek.

(4) Alaealise lapse elamisluba ei või kehtetuks tunnistada ega keelduda selle pikendamisest, kui see ei ole kooskõlas lapse õiguste ja huvidega.

(5) Kui alaealine laps on saanud elamisloa elama asumiseks lähedase sugulase juurde ja saab elamisloa kehtivusaajal täisealiseks, kehtib tema elamisluba selle kehtivusaja lõppemiseni.

(6) Pärast täisealiseks saamist võib välismaalasele, kes on alaealisena saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks lähedase sugulase juurde, anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud lähedase sugulasega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti. Nimetatud juhul kohaldatakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisel elamisloa andmise tingimusi ja nõudeid, mis peavad olema täidetud tähtajalise elamisloa saamiseks mis tahes alusel.

§ 155. Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

Kui tähtajaline elamisluba antakse elama asumiseks lähedase sugulase juurde, kellel on tähtajaline elamisluba, ei tohi välismaalasele antava elamisloa kehtivusaeg ületada selle lähedase sugulase, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, elamisloa kehtivusaega.

§ 156. Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise täiendavad alused

Eestis elava lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui:

- 1) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, või välismaalane ei ela püsivalt Eestis;
- 2) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, ei taga mõjuva põhjuseta välismaalase ülalpidamist Eestis või
- 3) lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, puudub registreeritud elukoht või tegelik eluruum.

§ 157. Erisus tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise alustest

(1) Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa pikendamisest keeldumise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

(2) Kui välismaalasele anti tähtajaline elamisluba kui alaealisele lapsele elama asumiseks vanema juurde, ei keelduta tema elamisloa pikendamisest täisealiseks saamise tõttu, kui ta on vanema ülalpeetav.

§ 158. Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

(1) Eestis elava lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, või välismaalane ei ela püsivalt Eestis;
- 2) lähedane sugulane, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, ei taga mõjuva põhjuseta välismaalase ülalpidamist Eestis või
- 3) lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti, puudub registreeritud elukoht või tegelik eluruum.

(2) Lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks samaaegselt selle lähedase sugulase elamisloa kehtetuks tunnistamisega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

§ 159. Erisus tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise alustest

(1) Kui välismaalasel on tähtajaline elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde, ei kohaldata elamisloa kehtetuks tunnistamise alusena asjaolu, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada kõlblust või teiste isikute õigusi või huve.

(2) Kui välismaalasele anti tähtajaline elamisluba kui alaealisele lapsele elama asumiseks vanema juurde, ei tunnistata tema elamisluba kehtetuks täisealiseks saamise tõttu.

§ 160. Kutsuja kohustused

Lähedasel sugulasel, kelle juurde elama asumiseks välismaalasele elamisluba anti, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

§ 161. Erisus lähedase sugulase juurde elama asumiseks antud elamisloa nõuetest

(1) Kui välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa elama asumiseks lähedase sugulase juurde ja elamisloa andmise alus on ära langenud, kuid välismaalase Eestist lahkuma kohustamine oleks talle ilmselgelt liiga koormav, võib talle anda elamisloa, mille tingimused ja kehtivus ei ole seotud lähedase sugulasega, kelle juurde elama asumiseks elamisluba anti.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kohaldatakse välismaalasele tähtajalise elamisloa andmisel elamisloa andmise tingimusi ja nõudeid, mis peavad olema täidetud tähtajalise elamisloa saamiseks mis tahes alusel.

§ 161¹. Erisus lähedase sugulase juurde elama asumiseks elamisluba taotleva välismaalase õigusliku seisundi suhtes

Teise Euroopa Liidu liikmesriigi Euroopa Liidu sinist kaarti omava ja Eestis Euroopa Liidu sinist kaarti taotleva välismaalase lähedase sugulase Eestis viibimine on seaduslik kuni taotluse suhtes otsuse tegemiseni, kui tal on teise Euroopa Liidu liikmesriigi antud elamisluba kui Euroopa Liidu sinist kaarti omava välismaalase perekonnaliikmele ning ta taotleb Eestis elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde eesmärgiga asuda elama Euroopa Liidu sinist kaarti taotleva välismaalase juurde.

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

3. alljaotis Tähtajaline elamisluba õppimiseks

§ 162. Õppeasutusele ja vabatahtlikule teenistusele esitatavad nõuded

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda välismaalasele:

- 1) õppimiseks riigi poolt tunnustatud põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses või kõrgharidustaseme riiklikult tunnustatud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis; [RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]
- 2) pedagoogilisel või muul õppeotstarbelisel eesmärgil praktikal osalemiseks riigi poolt tunnustatud põhikoolis või gümnaasiumis; [RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]
- 3) ettevalmistuskursustel osalemiseks riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis;
- 4) riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli, ülikooli või rahvusvahelise üliõpilasorganisatsiooni vahendatud praktikal osalemiseks või
- 5) vabatahtlikuks teenistuseks Haridus- ja Teadusministeeriumi tunnustatud noorteprojekti või -programmi raames.

§ 163. Õppima asumise tõendamise nõue

Tähtajalise elamisloa taotlemisel õppimiseks esitab õppeasutus või üliõpilasorganisatsioon Politsei- ja Piirivalveametile tõendi, mis kinnitab välismaalase õppima asumist ning millest nähtub õppekava, kursuse või praktika nimetus ja eeldatav kestus.

§ 164. Praktikale esitatavad nõuded

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli, ülikooli või rahvusvahelise üliõpilasorganisatsiooni vahendatud praktikal osalemiseks järgmistel tingimustel:

- 1) praktika on seotud omandatava haridusega;
- 2) praktika ei ole tasustatud ja
- 3) välismaalase ja praktikat läbiviiva asutuse vahel on sõlmitud praktikaleping.

§ 165. Vabatahtlikule teenistusele esitatavad täiendavad nõuded

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda Haridus- ja Teadusministeeriumi tunnustatud noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks järgmistel tingimustel:

- 1) välismaalase tegevus noorteprojekti või -programmi raames ei tohi olla töötamine käesoleva seaduse mõistes, sealhulgas ei tohi välismaalane saada tegevuse eest tasu;
- 2) noorteühing, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, kannab välismaalase ülalpidamiskulud Eestis elamise ajal;
- 3) noorteühing, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, on sõlminud kindlustuslepingu, mis kataks kõik välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulud, ja
- 4) välismaalase ja noorteühingu vahel, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, on sõlmitud vabatahtliku teenistuse leping.

§ 166. Vabatahtliku teenistuse lepingule esitatavad nõuded

Välismaalase ja noorteühingu vahel, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalane elamisluba taotleb, sõlmitud vabatahtliku teenistuse lepingust peavad nähtuma järgmised andmed:

- 1) välismaalase tööülesanded;
- 2) tööülesannete täitmisega seotud juhendamise tingimused;
- 3) välismaalase tööaeg;
- 4) vahendid reisi-, elamis- ja majutuskulude katmiseks ning taskurahaks kogu Eestis viibimise ajal ja
- 5) vajaduse korral välismaalasele vabatahtliku teenistuse paremaks sooritamiseks antav koolitus.

§ 167. Eluruumi kasutamise võimaluse nõue

Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda, kui välismaalane tõendab, et tal on eluruumi kasutamise võimalus kogu Eestis viibimise aja jooksul.

§ 168. Õppekeele oskuse nõue

(1) Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib anda, kui välismaalase riigis viibimise eesmärk on kõrgharidustaseme õppekava alusel õppimine ja tema õppekeele oskus on piisav.

(2) Välismaalase õppekeele oskus loetakse piisavaks, kui see vastab õppeasutuse kehtestatud õppekeele taseme miinimumnõuetele või kui välismaalane asub süvendatult riigikeelt õppima.

(3) Välismaalase õppekeele oskuse piisavuse tõendamise korra [kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega](#).

§ 169. Euroopa Liidu liikmesriigi pikaajalise elaniku elamisloa olemasolu tõendamise nõue

Välismaalane, kellel on Euroopa Liidu liikmesriigi pikaajalise elaniku elamisluba ning kes taotleb tähtajalist elamisluba õppimiseks, peab täiendavalt tõendama Euroopa Liidu pikaajalise elaniku elamisloa olemasolu.

§ 170. Õppimiseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

(1) Tähtajalise elamisloa õppimiseks võib välismaalasele anda kuni üheks aastaks, kuid mitte kauemaks kui õppimise eeldatav kestus.

(2) Tähtajalist elamisluba õppimiseks võib pikendada korraga kuni üheks aastaks, kui välismaalane jätkab õppimist.

§ 171. Välismaalase esindamise õigus

Õppeasutusel, kuhu õppima asumiseks välismaalasele tähtajaline elamisluba anti, on alaealise välismaalase esindamise õigus tema Eestis viibimise ja Eestist lahkumisega seotud menetlustes, kui välismaalase seaduslik esindaja ei viibi Eestis.

§ 172. Ravikindlustatus

Välismaalase suhtes, kes on saanud tähtajalise elamisloa õppimiseks, ei kohaldata ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkte 2 ja 5.

§ 173. Õppimiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendav alus

Õppimiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui välismaalane on katkestanud õppimise või on jätnud olulisel määral täitmata käesolevast või muust seadusest tuleneva kohustuse.

§ 174. Kutsuja kohustused

Õppeasutusel, kuhu õppima asumiseks välismaalasele tähtajaline elamisluba anti, praktikat läbiviival asutusel, rahvusvahelisel üliõpilasorganisatsioonil, kes välismaalase Eestisse praktikale vahendas, ja noorteühingul, kelle noorteprojekti või -programmi raames vabatahtlikuks teenistuseks välismaalasele tähtajaline elamisluba anti, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

§ 175. Õppimiseks antud tähtajalise elamisloa alusel Eestis töötamise tingimused

(1) Välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba õppimiseks, võib ilma tööloata Eestis töötada õppekavakohase õppepraktika eesmärgil riigi poolt tunnustatud põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses või kõrgharidustaseme riiklikult tunnustatud õppekava alusel kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis või riigi poolt tunnustatud kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli, ülikooli või rahvusvahelise üliõpilasorganisatsiooni vahendatud praktika eesmärgil.
[RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestamata juhtudel võib välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba õppimiseks, Eestis töötada üksnes tööloa alusel ja õppetöövälisel ajal tingimusel, et välismaalase töötamine ei takista õppimist.

4. alljaotis

Tähtajaline elamisluba töötamiseks

§ 176. Töötamiseks antava tähtajalise elamisloa eesmärk

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks andmise eesmärk on soodustada Eesti majanduse, teaduse, hariduse või kultuuri arengut, luues võimaluse võtta Eestisse tööle vajalike teadmiste ja oskustega välismaalasi.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

(2) Tähtajalise elamisloaga töötamiseks antakse välismaalasele õigus viibida Eestis ja töötada Eestis registreeritud tööandja juures elamisloas määratud tingimustel.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 177. Eesti Töötukassa loa nõue

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks võib anda välismaalasele töötamiseks Eestis registreeritud tööandja juures töökohal, mida ei ole kolme nädala jooksul avaliku konkursi korras ja riiklikku töövahendusteenust kasutades täidetud esitatavatele kvalifikatsiooni- ja kutseoskusnõuetele vastava Eesti kodaniku, Euroopa Liidu kodaniku või Eestis elamisloa alusel elava välismaalasega.

(2) Tööandja taotlusel võib Eesti Töötukassa anda tööandjale loa töökoha täitmiseks välismaalasega, kui tööandja ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimusel ja korras leidnud sobivat kandidaati ning töökoha täitmine välismaalasega on põhjendatud tööturu olukorda arvestades.

(3) Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisel ei kohaldata Eesti Töötukassa loa nõuet.
[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

§ 178. Makstavale töötasule esitatavad nõuded

(1) Tööandja on kohustatud maksma välismaalasele tasu, mille suurus on vähemalt võrdne Statistikaameti poolt viimati avaldatud Eesti aasta keskmise palga ja koefitsiendi 1,24 korrutisega.

(2) Välismaalasele makstava tasu suurus peab vastama tähtajalise elamisloa taotluse menetlusse võtmise hetkel Statistikaameti poolt viimati avaldatud andmetele ning seda korrigeeritakse tähtajalise elamisloa pikendamisel või uue esmase tähtajalise elamisloa taotlemisel.

(3) Maksu- ja Tolliamet esitab Politsei- ja Piirivalveameti päringu peale andmed välismaalasele makstud tasu kohta.

(4) Tähtajalise elamisloa töötamiseks andmise korral peab välismaalase töötasu võimaldama tema toimetulekut Eestis.

§ 179. Välismaalasele esitatavad nõuded

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks andmiseks peab välismaalasel olema töökoha täitmiseks nõutav kvalifikatsioon, haridus, tervises seisund ja töökogemus ning vajalikud erialaoskused ja teadmised.

(2) Kui välismaalane vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele ja tööandja esitab kinnituse välismaalase töölevõtmise kohta, võib Politsei- ja Piirivalveamet anda välismaalasele tähtajalise elamisloa töötamiseks tööleasumiseks töökohal, mille täitmiseks on tööandjal Eesti Töötukassa luba.

§ 180. Tööandja usaldusväärsus

Tähtajalise elamisloa töötamiseks andmisest keeldutakse, kui tööandja ei ole töötaja otsimisel täitnud käesolevas seaduses sätestatud tingimusi, välismaalase töötasu ei taga tema toimetulekut Eestis, tööandjal on maksuvõlgnevusi või karistatus käesoleva seaduse §-des 301 ja 302 sätestatud väärteto eest või karistusseadustiku §-s 260¹ sätestatud kuriteo eest, ta ei ole täitnud seadusega sätestatud teavitamiskohustust või on muul põhjusel põhjendatult alust kahelda tema usaldusväärsusel.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 181. Erisused tähtajalise elamisloa töötamiseks andmise tingimustest

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks võib anda ilma Eesti Töötukassa loa nõuet ja välismaalasele makstava töötasu suuruse nõuet täitmata, kui esineb üks järgmistest juhtudest:

- 1) välismaalase, kes on vaimulik, nunn või munk, kutsub Eestisse usuline ühendus ning see kutse on kooskõlastatud Siseministeeriumiga;
 - 2) välismaalane on Välisministeeriumi poolt akrediteeritud ajakirjanik;
 - 3) välismaalasel on välislepingust tulenev õigus töötada Eestis ilma tööloata;
 - 4) töötamine etendusasutuses loominguulise töötajana etendusasutuse seaduse tähenduses;
 - 5) töötamine õpetaja või õppejõuna Eestis õigusaktidega kehtestatud nõuetele vastavas õppeasutuses;
 - 6) teaduslik tegevus, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus ning teadus- ja arendusasutus on temaga sõlminud võõrustamislepingu;
 - 7) erialane tegevus sportlasena, treenerina, spordikohtunikuna või sporditöötajana vastava spordialaliidu kutsel;
 - 8) töötamine Eestis registreeritud avalik-õigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil;
- [RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]
- 9) välismaalane on lähetatud töötaja Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse tähenduses ja
 - 10) välismaalasel on Euroopa Liidu liikmesriigi pikaajalise elaniku elamisloa.

(2) Töötamiseks tähtajalise elamisloa võib anda ilma Eesti Töötukassa loa nõuet täitmata:

- 1) eksperdi, nõustaja või konsultandina, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus;
 - 2) Eestis registrisse kantud eraõigusliku juriidilise isiku ja välismaa äriühingu filiaali (edaspidi käesolevas alljaotises *eraõiguslik juriidiline isik*) juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil.
- [RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud Eestis registrisse kantud eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil võib anda tähtajalise elamisloa töötamiseks täisühingu ja usaldusühingu osanikule, osauhingu, aktsiaseltsi, sihtasutuse ja tulundusühingu juhatuse või nõukogu liikmele, mittetulundusühingu juhatuse liikmele, prokuristile, likvideerijale, pankrotihaldurile, audiitorile, revidendile, revisjonikomisjoni liikmele ja välismaa äriühingu filiaali juhatajale.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 181¹. Tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil andmise täiendavad tingimused

(1) Tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil võib anda, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) eraõiguslik juriidiline isik on kantud Eestis registrisse vähemalt viis kuud enne elamisloa taotluse esitamist;
- 2) eraõiguslikul juriidilisel isikul on olnud vähemalt viie kuu jooksul enne elamisloa taotluse suhtes otsuse tegemist tegevus Eestis;
- 3) eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil eraõigusliku juriidilise isiku tegevus ja välismaalase Eestisse elama asumine aitab oluliselt kaasa tähtajalise elamisloa töötamiseks andmise eesmärgi saavutamisele.

(2) Äriühingul või välismaa äriühingu filiaalil, mille juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil tähtajalist elamisloa töötamiseks taotletakse, peab olema vähemalt viie kuu jooksul enne elamisloa taotluse esitamist olnud tegelik majandustegevus Eestis.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 181². Tähtajalise elamisloa töötamiseks saanud välismaalase Eestis töötamise erisused

(1) Välismaalane, kes on saanud tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil, võib täita juhtimis- või järelevalvefunktsiooni mitmes eraõiguslikus juriidilises isikus, kui seadus ei sätesta teisiti.

(2) Välismaalasele, kes on saanud tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil, on kohustatud käesoleva seaduse §-s 178 sätestatud tingimusteile vastavat tasu maksuma see juriidiline isik, kelle juures töötamiseks on välismaalasele elamisloa antud.

§ 182. Tähtajaline elamisluba töötamiseks teadusliku tegevuse eesmärgil

Tähtajaline elamisluba töötamiseks teadusliku tegevuse eesmärgil antakse, kui välismaalasel on selleks erialane ettevalmistus või kogemus ja kui:

- 1) Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt tunnustatud teadus- ja arendusasutuse teadus- ja arendustegevus on vähemalt ühes valdkonnas positiivselt evalveeritud ja
- 2) välismaalase ning teadus- ja arendusasutuse vahel on sõlmitud võõrustamisleping teadus- või uurimistöö tegemiseks.

§ 183. Võõrustamislepingu sõlmimise tingimused

- (1) Teadus- ja arendusasutus võib võõrustamislepingu sõlmida, kui:
 - 1) välismaalasel on püsiv legaalne sissetulek Eestis toimetulekuks;
 - 2) välisriigis asutuse nimi, registrikood, kontaktisiku nimi ja ametikoht; samas ulatuses ravikindlustatud isikuga taotletava elamisloa kehtivusajal, kui selle omamise vabastus ei tulene seadusest või välislepingust, ja
 - 3) on olemas rahalised vahendid teadusliku tegevuse jaoks, milleks välismaalasele elamisluba taotletakse.
- (2) Võõrustamislepingu sõlmimisega võtab teadus- ja arendusasutus endale käesolevas alljaotises sätestatud tööandja kohustused.

§ 184. Võõrustamislepingus sisalduvad andmed

- (1) Võõrustamislepingus peavad sisalduma järgmised andmed:
 - 1) välismaalase nimi ja kvalifikatsioon;
 - 2) võõrustava asutuse nimi, registrikood, kontaktisiku nimi ja ametikoht;
 - 3) teadus- või arendustöö kestus, mille jaoks välismaalasele elamisluba taotletakse, ja
 - 4) finantseerimisallikas.
- (2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud andmed sisalduvad välismaalase töölepingus, võib võõrustamislepingu asemel esitada Politsei- ja Piirivalveametile töölepingu koopia.

§ 185. Töötamiseks antavas tähtajalises elamisloas kindlaks määratavad tingimused

- (1) Töötamiseks antavas tähtajalises elamisloas määratakse kindlaks välismaalase Eestis töötamise tingimused, sealhulgas vähemalt tööandja, töötamise koht ja töökoht.
- (2) Kui välismaalane on lähetatud töötaja Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse tähenduses, määratakse lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele töötamiseks antud tähtajalises elamisloas kindlaks füüsilise või juriidilise isik, kelle juures Eestis teenust osutatakse.
- (3) Välismaalasel, kellele on antud tähtajaline elamisluba töötamiseks, on lubatud Eestis töötada üksnes elamisloas kindlaks määratud tingimustel.

§ 186. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

- (1) Tähtajaline elamisluba töötamiseks antakse tööandja poolt kavandatud töötamise ajaks Eestis kehtivusajaga kuni kaks aastat.
- (2) Tähtajalist elamisluba töötamiseks võib pikendada tööandja poolt kavandatud töötamise ajaks kuni viie aasta võrra korraga töötamiseks antud tähtajalise elamisloa andmise või pikendamise päevast arvates.
- (3) Lisaks käesoleva seaduse § 132 lõikes 2 sätestatule võib ka käesoleva seaduse §-s 189¹ sätestatud juhul anda tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil ja seda pikendada lühemaks ajaks kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaeg.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 187. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamise täiendav tingimus

Töötamiseks antud tähtajalist elamisluba võib pikendada, kui välismaalase senine tegevus on olnud vastavuses elamisloa andmise tingimustega.

§ 188. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise täiendavad alused

- Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldutakse, kui:
- 1) välismaalane ei ole täitnud käesolevast või muust seadusest tulenevat välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise või töötamisega seonduvat kohustust või
 - 2) elamisloas kindlaks määratud töötamise tingimus on muutunud.

§ 189. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

Töötamiseks antud tähtajaline elamisluba tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) välismaalane ei ole täitnud käesolevast või muust seadusest tulenevat välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise või töötamisega seonduvat kohustust või
- 2) elamisloas kindlaks määratud töötamise tingimus on muutunud.

§ 189¹. Eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil töötamiseks tähtajalise elamisloa andmisest või pikendamisest keeldumise ja kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

Töötamiseks tähtajalise elamisloa, mis antakse eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil, andmisest või pikendamisest võib keelduda või elamisloa kehtetuks tunnistada, kui:

- 1) välismaalane ei tõenda eraõigusliku juriidilise isiku senise ja kavandatava tegevuse, partnerite või rahaliste allikate usaldusväärsust;
- 2) välismaalase selgitused eraõigusliku juriidilise isiku senise ja kavandatava tegevuse kohta ei ole veenvad või on vastuolulised;
- 3) välismaalane ei tõenda, et tema elamisloa alusel Eestis viibimine aitaks oluliselt kaasa töötamiseks antava tähtajalise elamisloa eesmärgi saavutamisele;
- 4) välismaalane ei tõenda, kuidas aitab eraõigusliku juriidilise isiku tegevus kaasa töötamiseks antava tähtajalise elamisloa eesmärgi saavutamisele;
- 5) välismaalase või eraõigusliku juriidilise isiku senine tegevus ei ole vastavuses töötamiseks antava tähtajalise elamisloa eesmärgiga;
- 6) välismaalane ei ole täitnud käesolevast või muust seadusest tulenevat välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise või töötamisega seonduvat kohustust.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 190. Kutsuja kohustused

(1) Tööandjal, kelle juures töötamiseks on välismaalasele tähtajaline elamisluba antud, on käesolevas seaduses sätestatud kutsuja kohustused.

(2) Teadus- ja arendusasutuse kui kutsuja, kuhu välismaalasele teadus- või uurimistöö tegemiseks elamisluba töötamiseks antakse, kohustused lõpevad kuus kuud pärast teadus- ja arendusasutuse poolt käesolevas seaduses sätestatud teadus- ja arendusasutuse teavitamiskohustuse täitmist või võõrustamislepingu lõppemist.

4¹. alljaotis

Euroopa Liidu sinine kaart

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

§ 190¹. Euroopa Liidu sinine kaart

Euroopa Liidu sinine kaart (edaspidi *EL sinine kaart*) on elamisluba töötamiseks, mis antakse välismaalasele Eestis elamiseks ja töötamiseks kõrget kvalifikatsiooni nõudval ameti- või töökohal.

§ 190². Kõrget kvalifikatsiooni nõudev töö

Kõrget kvalifikatsiooni nõudev töö käesoleva seaduse tähenduses on töö, mille tegemiseks vajalikke teadmisi ja oskusi tõendab kõrgem kutsekvalifikatsioon.

§ 190³. Kõrgem kutsekvalifikatsioon

(1) Kõrgem kutsekvalifikatsioon käesoleva seaduse tähenduses on EL sinise kaardi taotlemiseks vajalik kvalifikatsioon, mille omandamiseks ettenähtud nominaalne õppeaeg on vähemalt kolm aastat ja mida tõendab kõrgharidust kinnitav dokument, või vähemalt viieaastane erialase töö kogemus.

(2) Kui välismaalane taotleb EL sinist kaarti tööle asumiseks reguleeritud ametikohal või kutsealal, hinnatakse välismaalase kutsekvalifikatsiooni välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist reguleeriva seaduse alusel.

(3) Kui välismaalane taotleb EL sinist kaarti tööle asumiseks reguleerimata ametikohal või kutsealal, hindab tema kõrgharidust tõendava dokumendi vastavust haridusseaduse § 28¹ lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse poolt määрусega kehtestatud välisriigi haridust tõendavate dokumentide hindamise ja akadeemilise tunnustamise ning välisriigi haridussüsteemis antud kvalifikatsiooni nimetuse kasutamise tingimuste ja korra kohaselt

kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate ja kõrgharidust tõendavate välisriigi ja piiriüleste kvalifikatsioonide ning õppeperioodide hindamiseks pädev asutus.

(4) Välismaalase poolt EL sinise kaardi taotlusele lisatud töökogemust kinnitavaid dokumente, mis on vajalikud kõrgema kutsekvalifikatsiooni tõendamiseks, hindab Politsei- ja Piirivalveamet.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul esitab välismaalane või tema tööandja kõrgemat kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide hindamiseks taotluse välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist reguleeriva seaduse alusel nimetatud pädevale asutusele.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul esitab välismaalane või tema tööandja välismaalase kõrgharidust tõendavate dokumentide hindamiseks haridusseaduse § 28¹ lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse poolt määrusega kehtestatud välisriigi haridust tõendavate dokumentide hindamise ja akadeemilise tunnustamise ning välisriigi haridussüsteemis antud kvalifikatsiooni nimetuse kasutamise tingimuste ja korra kohaselt kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate ja kõrgharidust tõendavate välisriigi ja piiriüleste kvalifikatsioonide ning õppeperioodide hindamiseks pädevale asutusele.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhul hinnatakse välismaalase kvalifikatsiooni vastavust nõuetele enne, kui välismaalane esitab EL sinise kaardi taotluse.

§ 190⁴. EL sinise kaardi suhtes kohaldatavad sätted

EL sinise kaardi andmisel, pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse töötamiseks antava elamisloa alast regulatsiooni, arvestades käesolevas alljaotises sätestatud erisusi.

§ 190⁵. Erisus välismaalasele esitatavatest nõuetest

EL sinise kaardi võib anda välismaalasele töötamiseks üksnes sellisel töökohal, millel töötamiseks on nõutav kõrgem kutsekvalifikatsioon.

§ 190⁶. Erisus elamisloa andmise tingimustest

EL sinise kaardi andmiseks peab tööandja sõlmima enne elamisloa taotluse esitamist välismaalasega vähemalt üheaastase kehtivusajaga töölepingu või tegema tööpakkumise, millega väljendab tahet olla sõlmitava lepinguga õiguslikult seotud ja kohustub välismaalase vähemalt üheks aastaks tööle võtma kõrgemat kvalifikatsiooni nõudvale sõlmitud lepingus või tehtud tööpakkumises kindlaks määratud töökohale.

§ 190⁷. Erisus makstavale töötasule esitatavast nõudest

(1) Tööandja on kohustatud maksma EL sinise kaardi kehtivusajal välismaalasele tasu, mille suurus on vähemalt võrdne Statistikaameti poolt viimati avaldatud Eesti aasta keskmise brutokuupalga ja koefitsiendi 1,5 korrutisega.

(2) Tööandja on kohustatud maksma EL sinise kaardi kehtivusajal välismaalasele tasu, mille suurus on vähemalt võrdne Statistikaameti poolt viimati avaldatud Eesti aasta keskmise brutokuupalga ja koefitsiendi 1,24 korrutisega, järgmistel juhtudel:

- 1) töötamine tippjuhina või keskastmejuhina;
- 2) töötamine loodus- või tehnikateaduse tippspetsialistina;
- 3) töötamine tervishoiu tippspetsialistina;
- 4) töötamine pedagoogikaspetsialistina;
- 5) töötamine äri- või haldusspetsialistina;
- 6) töötamine info- või kommunikatsioonispetsialistina või
- 7) töötamine õigus-, kultuuri- või sotsiaalvaldkonna spetsialistina.

§ 190⁸. Teise tööandja juurde tööle asumine

(1) Kui välismaalane elab Eestis EL sinise kaardi alusel ja soovib EL sinise kaardi kehtivusaja kahe esimese aasta jooksul lõpetada töötamise selle tööandja juures, kelle juurde tööle asumiseks talle EL sinine kaart anti, ning asuda tööle teise tööandja juurde, vajab teine tööandja välismaalase tööle võtmiseks Eesti Töötukassa luba.

(2) Tööandja taotlusel võib Eesti Töötukassa anda tööandjale loa töökoha täitmiseks välismaalasega, kui tööandja, kelle juurde välismaalane soovib tööle asuda, ei ole käesoleva seaduse §-s 177 sätestatud tingimustel ja korras leidnud sobivat töötajat.

(3) Kui välismaalane on elanud Eestis EL sinise kaardi alusel vähemalt kaks aastat järjest ja tal on kehtiv EL sinine kaart, võib ta asuda tööle teise tööandja juurde, lõpetades töötamise senise tööandja juures. Sellisel juhul ei vaja uus tööandja, kes soovib välismaalase tööle võtta, Eesti Töötukassa luba töökoha täitmiseks välismaalasega.

§ 190⁹. Ajutine töötus

- (1) Välismaalane võib EL sinise kaardi kehtivusajal olla töötu ühel korral kestusega kuni kolm kuud.
- (2) Ajutise töötuse alguse päevaks loetakse välismaalase töösuhte lõppemise päevale järgnevat päeva.

§ 190¹⁰. Erisus EL sinise kaardi kehtetuks tunnistamise alustest

Välismaalasele antud EL sinist kaarti ei tunnistata kehtetuks välismaalase töötuks jäämise tõttu:

- 1) Eesti Töötukassa poolt teise tööandja juurde tööle asumiseks esitatava taotluse läbivaatamise ajal;
- 2) kolme kuu jooksul välismaalase töötuks jäämise päevast arvates, kui ta on jäänud EL sinise kaardi kehtivusajal töötuks esimest korda.

§ 190¹¹. Erisus töötamiseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusajast

(1) Kui välismaalasele antakse EL sinine kaart, määratakse selle kehtivusaeg kolme kuu võrra pikem kui tööandja tagatud töötamise aeg, arvestades, et EL sinise kaardi kehtivusaeg ei tohi ületada kahte aastat ja kolme kuud.

- (2) EL sinist kaarti võib pikendada kuni neljaks aastaks ja kolmeks kuuks korraga.

§ 190¹². Erisus töötamiseks antud tähtajalise elamisloa pikendamisest keeldumise ja kehtetuks tunnistamise alustest

EL sinise kaardi pikendamisest keeldutakse või EL sinine kaart tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) välismaalane on EL sinise kaardi kehtivusaja kahe esimese aasta jooksul asunud tööle teise tööandja juurde, kellel ei olnud Eesti Töötukassa luba töökoha täitmiseks välismaalasega;
- 2) välismaalane on olnud EL sinise kaardi kehtivusaja jooksul kauem kui kolm järjestikust kuud töötu;
- 3) välismaalane on olnud EL sinise kaardi kehtivusaja jooksul rohkem kui ühe korra töötu või
- 4) välismaalasele on määratud EL sinise kaardi kehtivusajal toimetulekutoetus.

§ 190¹³. Erisus EL sinist kaarti taotleva välismaalase õigusliku seisundi suhtes

Kui teise Euroopa Liidu liikmesriigi antud EL sinist kaarti omav välismaalane taotleb Eestis EL sinist kaarti, on tema Eestis viibimine seaduslik kuni taotluse suhtes otsuse tegemiseni.
[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

5. alljaotis Tähtajaline elamisluba ettevõtluseks

§ 191. Ettevõtluseks tähtajalise elamisloa andmise eesmärk

Ettevõtluseks tähtajalise elamisloa andmise eesmärk on soodustada selliste äriühingute ja välismaa äriühingute filiaalide (edaspidi käesolevas alljaotises *äriühing*) asutamist Eestisse ja füüsilisest isikust ettevõtjate elama asumist Eestisse ning nende tegutsemist Eestis, mis aitavad oluliselt kaasa Eesti majanduse arengule.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 192. Ettevõtluseks tähtajalise elamisloa andmise täiendavad tingimused

(1) Tähtajalise elamisloa ettevõtluseks võib anda, kui välismaalase Eestisse elama asumine aitab oluliselt kaasa ettevõtluseks antava elamisloa andmise eesmärgi saavutamisele ja on täidetud järgmised tingimused:

- 1) välismaalasel on osalus äriühingus või ta tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana;
- 2) äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja on kantud Eestis äriregistrisse;
- 3) välismaalasel on piisavad rahalised vahendid ettevõtluseks Eestis.

(2) Välismaalasel, kellel on osalus äriühingus, peab olema vähemalt 65 000 eurot kapitali, mis on investeeritud äritegevusse Eestis.

(3) Välismaalasel, kes taotleb tähtajalist elamisluba ettevõtluseks füüsilisest isikust ettevõtjana, peab olema vähemalt 16 000 eurot Eestisse investeeritud kapitali.

(4) Ettevõtluseks tähtajalise elamisloa andmise ja pikendamise tingimusena loetakse investeeritud kapitali hulka ettevõtte omakapital, allutatud laen ja arvele võetud põhivara suurus.

(5) Välismaalane peab esitama äriplaani kirjelduse, mille põhjal on võimalik hinnata, et talle elamisloa andmine vastab ettevõtluseks antava elamisloa andmise eesmärgile, ning tõendama lisaks teistele menetluses tähtsust omavatele asjaoludele, et tema suhtes ei esine asjaolusid, mis välistaksid tema nimetamist juhtorgani liikmeks, prokuristiks või olulise osaluse omandamist või keelaks olla tegelik kasusaaja.

(6) Välismaalane peab esitama äriplaani kirjelduse eesti või inglise keeles.

(7) Ettevõtluseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusajal võib ühe aasta möödumisel elamisloa andmise päevast arvates täita käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud elamisloa omamise tingimuse asemel ühe järgmise tingimuse:

1) äriühingu müügitulu on vähemalt 200 000 eurot aastas või
2) äriühingus töötavate isikute eest igakuiselt Eestis makstud sotsiaalmaks on vähemalt võrdne viiekordse Eesti aasta keskmise brutopalgala suuruse tasu korral Eestis igakuiselt makstava sotsiaalmaksuga.

(8) Maksu- ja Tolliamet esitab Politsei- ja Piirivalveameti päringu peale andmed tasu kohta, millelt äriühing on sotsiaalmaksu maksnud.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 193. Ettevõtluseks antavas tähtajalises elamisloas kindlaks määratavad tingimused

Ettevõtluseks antavas tähtajalises elamisloas määratakse kindlaks ettevõtja tegevusalad ja vajaduse korral tegevuspiirkond.

§ 194. Ettevõtluseks antud tähtajalise elamisloa pikendamise täiendav tingimus

(1) Ettevõtluseks antud tähtajalist elamisluba võib pikendada, kui välismaalase senine tegevus on olnud vastavuses elamisloa andmise ja pikendamise tingimustega ning ettevõtluseks antava tähtajalise elamisloa eesmärgiga.

(2) Käesoleva seaduse § 192 lõikes 2 sätestatud tingimuse asemel võib välismaalane ettevõtluseks antud elamisloa pikendamise tingimusena täita ühe järgmise tingimuse:

1) äriühingu müügitulu on vähemalt 200 000 eurot aastas või
2) äriühingus töötavate isikute eest igakuiselt Eestis makstud sotsiaalmaks on vähemalt võrdne viiekordse Eesti aasta keskmise brutopalgala suuruse tasu korral Eestis igakuiselt makstava sotsiaalmaksuga.

(3) Kui äriühingu tegevusega seoses on saanud ettevõtluseks tähtajalise elamisloa mitu välismaalast, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuet iga ettevõtluseks tähtajalise elamisloa saanud välismaalase kohta eraldi.

(4) Maksu- ja Tolliamet esitab Politsei- ja Piirivalveameti päringu peale andmed tasu kohta, millelt äriühing on sotsiaalmaksu maksnud.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 195. Ettevõtluseks tähtajalise elamisloa andmisest või pikendamisest keeldumise ja elamisloa kehtetuks tunnistamise täiendavad alused

Ettevõtluseks tähtajalise elamisloa andmisest või pikendamisest võib keelduda või elamisloa kehtetuks tunnistada, kui:

- 1) välismaalane ei tõenda enda või äriühingu senise ja kavandatava äritegevuse, äripartnerite või rahaliste allikate usaldusväärset;
- 2) välismaalase selgitused enda või äriühingu senise ja kavandatava äritegevuse kohta ei ole veenvad või on vastuolulised;
- 3) välismaalane ei tõenda, et tema elamisloa alusel Eestis viibimine aitaks oluliselt kaasa ettevõtluseks antava tähtajalise elamisloa eesmärgi saavutamisele;
- 4) välismaalane ei tõenda, kuidas aitab tema või äriühingu tegevus kaasa ettevõtluseks antava tähtajalise elamisloa eesmärgi saavutamisele;
- 5) välismaalase või äriühingu senine tegevus ei ole kooskõlas äriplaani kirjelduses kavandatuga;
- 6) välismaalase või äriühingu senine tegevus ei ole kooskõlas ettevõtluseks antava tähtajalise elamisloa eesmärgiga;
- 7) välismaalane ei ole täitnud käesolevast või muust seadusest tulenevat välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise või töötamisega seonduvat kohustust.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 196. Asjaolude muutumisest teavitamise nõue

Välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba ettevõtluseks, on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit elamisloa andmise aluseks olnud asjaolude muutumisest, raskustest võetud kohustuste täitmisel või võetud kohustuste täitmise võimatusest.

§ 197. Tähtajalise elamisloa ettevõtluseks saanud välismaalase Eestis töötamise erisused

(1) Välismaalane, kellele on antud tähtajaline elamisluba ettevõtluseks äriühingus osalemise eesmärgil, võib töötada elamisloaga kindlaks määratud äriühingus juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmiseks ilma selle eest tasu saamata.

(2) Välismaalane, kes on saanud tähtajalise elamisloa ettevõtluseks, võib täita juhtimis- või järelevalvefunktsiooni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetamata eraõiguslikus juriidilises isikus, kui vähemalt üks eraõiguslik juriidiline isik, mille juhtimis- või järelevalvefunktsiooni ta täidab, maksab talle käesoleva seaduse §-s 178 sätestatud tingimustele vastavat tasu.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 197¹. Ettevõtluseks antud tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

(1) Tähtajaline elamisluba ettevõtluseks antakse kehtivusajaga kuni viis aastat ning seda pikendatakse kuni viie aasta võrra korraga tähtajalise elamisloa ettevõtluseks andmise või pikendamise päevast arvates.

(2) Lisaks käesoleva seaduse § 132 lõikes 2 sätestatule võib käesoleva seaduse §-s 195 sätestatud juhul anda tähtajalise elamisloa ettevõtluseks ja seda pikendada lühemaks ajaks kui viis aastat.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

6. alljaotis

Tähtajaline elamisluba piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral

§ 198. Tähtajaline elamisluba piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral

Tähtajalise elamisloa piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral võib anda välismaalasele, kelle legaalne sissetulek tagab tema toimetuleku Eestis, kui elamisloa andmine ei kahjusta avalikke huve.

§ 199. Piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

Piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral antava tähtajalise elamisloa võib anda kuni kaheks aastaks korraga ja seda võib pikendada kahe aasta võrra korraga.

§ 200. Eestis töötamise piirang

Välismaalasel, kellel on tähtajaline elamisluba piisava legaalse sissetuleku alusel, on keelatud Eestis töötada ja talle ei anta Eestis töötamiseks töölouba.

7. alljaotis

Tähtajaline elamisluba välislepingu alusel

§ 201. Tähtajaline elamisluba välislepingu alusel

Tähtajalise elamisloa välislepingu alusel võib anda välismaalasele, kelle elamisloa taotlus põhineb Eesti või Euroopa Liidu sõlmitud välislepingus sätestatud.

§ 202. Välislepingu alusel antava tähtajalise elamisloa põhjendatus

Elamisloa taotlemisel peab välismaalane viitama välislepingu sättele, millel tema elamisloa taotlus põhineb, ja esitama põhjenduse.

8. alljaotis

Tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral

§ 203. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa juhud

(1) Välismaalasele võib tähtajalise elamisloa anda kaaluka avaliku huvi korral (edaspidi *tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral*) kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamiseks, kui:

1) ta on kannatanu või tunnistaja kriminaalmenetluses, mille esemeks on inimkaubandusega seotud kuritegu nõukogu raamotsuse 2002/629/JSK inimkaubanduse vastu võitlemise kohta (EÜT L 203, 1.08.2002, lk 1–4) tähenduses;

2) ebaseaduslikult töötanud kannatanu või tunnistaja on alaealine laps;

3) ebaseaduslikult töötanud kannatanu või tunnistaja oli asetatud olukorda, kus ta oli sunnitud oma tahte vastaselt kellegi teise kasuks töötama või täitma muid kohustusi või teda hoiti sellises olukorras ja vastav tegu oli toime pandud vägivalla või pettusega või ära kasutades isiku abitut seisundit (orjastamine) või

4) ebaseaduslikult töötanud kannatanu või tunnistaja elule või tervisele põhjustati oht või teda koheldi inimväärlikust alandavalt.

[RT I, 30.06.2011, 1- jõust. 20.07.2011]

(2) Kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmiseks peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kannatanu või tunnistaja olema eelnevalt kaasa aidanud kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamisele või andnud nõusoleku seda teha ja katkestanud kõik suhted isikutega, keda kahtlustatakse või süüdistatakse vastava kuriteo toimepanemises.

[RT I, 30.06.2011, 1- jõust. 20.07.2011]

§ 204. Välismaalase teavitamine

Kaaluka avaliku huvi korral elamisloa andmise puhul teavitab prokuratuur või prokuratuuri korraldusel uurimisasutus välismaalast käesoleva alljaotise alusel kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise võimalusest ja tingimustest.

§ 205. Järelemõtlemisaeg

Prokuratuuri otsusel antakse välismaalasele järelemõtlemisaega 30–60 kalendripäeva hetkest, kui teda teavitatakse kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise võimalusest ja tingimustest, et võimaldada välismaalasel jõuda otsusele, kas ta soovib kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamisele kaasa aidata.

§ 206. Järelemõtlemisaja kehtetuks tunnistamine

(1) Prokuratuur võib otsuse välismaalasele antud järelemõtlemisaja kohta ennetähtaegselt kehtetuks tunnistada, kui välismaalane on vabatahtlikult ja omal initsiatiivil loonud uuesti kontaktid isikuga, keda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanemises, või välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(2) Järelemõtlemisaja otsuse kehtetuks tunnistamist ei põhjendata.

(3) Järelemõtlemisaja otsuse kehtetuks tunnistamisel viiakse välismaalase lahkumiskohustus viivitamata täide väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.

§ 207. Kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa andmise tingimused

(1) Tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral antakse juhul, kui välismaalase puhul on täidetud käesolevas jaotises sätestatud tähtajalise elamisloa andmise tingimused ja välismaalane ei kujuta endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(2) Alaealisele või piiratud teovõimega isikule võib anda elamisloa kaaluka avaliku huvi olemasolu korral, kui elamisloa andmine on kooskõlas tema õiguste ja huvidega.

§ 208. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

(1) Tähtajaline elamisluba kaaluka avaliku huvi korral antakse prokuratuuri taotluses nimetatud tähtajaks, kuid mitte kauemaks kui üheks aastaks.

(2) Tähtajalist elamisluba kaaluka avaliku huvi korral pikendatakse prokuratuuri taotluses nimetatud tähtajaks, kuid mitte kauemaks kui üheks aastaks korraga.

§ 209. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa pikendamise tingimused

(1) Tähtajalist elamisluba kaaluka avaliku huvi korral pikendatakse, kui nimetatud elamisloa andmise aluseks olnud asjaolud on säilinud.

(2) Kaaluka avaliku huvi korral tähtajalise elamisloa pikendamiseks on nõutav prokuratuuri taotlus ja välismaalase kirjalik nõusolek.

§ 210. Kaaluka avaliku huvi korral antud tähtajalise elamisloa kehtetuks tunnistamine

(1) Tähtajalise elamisloa kaaluka avaliku huvi korral võib kehtetuks tunnistada:

1) kriminaalmenetluse lõpetamisel;

2) kui välismaalane on loobunud kuriteo tõendamiseseme asjaolude selgitamisele kaasaaitamisest või on vabatahtlikult taastanud suhted isikuga, kes on kuriteos kahtlustatav või süüdistatav, või

3) kui välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud juhul tunnistatakse tähtjaline elamisloa kaaluka avaliku huvi korral kehtetuks prokuratuuri ettepanekul.

5. jaotis **Tähtjalise elamisloa menetlus**

1. alljaotis **Pädevus**

§ 211. Tähtjalise elamisloa andmise ja pikendamise pädevus

Tähtjalise elamisloa andmise või andmisest keeldumise, pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 212. Tähtjalise elamisloa kehtetuks tunnistamise pädevus

Tähtjalise elamisloa kehtetuks tunnistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

2. alljaotis **Taotlemine**

§ 213. Tähtjalise elamisloa taotlemine

(1) Tähtjalise elamisloa taotlemiseks esitab välismaalane tähtjalise elamisloa taotluse isiklikult.

(2) Vähemalt 15-aastane alaliselt välisriigis elav alaealine laps võib tähtjalise elamisloa ja tööloa taotluse esitada iseseisvalt üksnes seadusliku esindaja notariaalselt kinnitatud nõusolekul.

(3) Alaealisele lapsele elamisloa taotlemisel tuleb esitada Eestisse elama mitteamisliku vanema notariaalselt või Eesti välisesinduses ametlikult kinnitatud nõusolek. Vanema nõusolekut eeldatakse, kui ta esitab elamisloa taotluse alaealise lapse eest.

§ 214. Tähtjalise elamisloa taotlemise erisused

(1) Kinnipidamisasutuses viibiva kinnipeetava, vahistatu või arestialuse tähtjalise elamisloa vormikohase taotluse, samuti sooviavalduse tähtjalise elamisloa taotluse erandina Politsei- ja Piirivalveametile esitamiseks edastab välismaalase poolt selleks volitatud kinnipidamisasutuse töötaja. Kinnipidamisasutuse töötaja esitab nimetatud toimingute sooritamisel lisaks kinnipeetava volikirjale oma ametitõendi.

(2) Kinnipidamisasutuses viibiv kinnipeetav, vahistatu või arestialune võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse või sooviavalduse esitada posti teel kinnipidamisasutuse kaudu kinnipidamisasutuse kaaskirjaga, kui tema isikusamasust on kontrollinud kinnipidamisasutuse teenistuja.

§ 215. Tähtjalise elamisloa taotluse esitamine Eesti välisesindusele

Välismaalane esitab tähtjalise elamisloa taotluse Eesti välisesindusele, kes edastab selle pärast taotleja isiku tuvastamist või isikusamasuse kontrollimist ja biomeetriliste andmete võtmist, kui see on nõutav, menetlemiseks Politsei- ja Piirivalveametile.

[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 216. Tähtjalise elamisloa taotluse esitamine Politsei- ja Piirivalveametile

(1) Politsei- ja Piirivalveametist võib tähtjalist elamisloa taotleda:

- 1) eestlane, tema abikaasa ja alaealine laps;
- 2) Eesti kodaniku abikaasa ja alaealine laps;
- 3) Eestis elamisloa alusel elavast välismaalast põlvnevale alla üheaastasele lapsele;
- 4) välismaalane tegevuseks riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse osalusel rahvusvahelise koostööprogrammi raames;
- 5) välismaalane, kes viibib Eestis tähtjalise elamisloa alusel ja taotleb uut tähtjalist elamisloa;

6) välismaalane, kellele on Politsei- ja Piirivalveamet selleks erandina loa andnud tingimusel, et välismaalasel puudub mõjuvatel põhjustel võimalus taotleda elamisluba Eesti välisesinduses;

7) välismaalane, kellele on Politsei- ja Piirivalveamet Vabariigi Valitsuse liikme motiveeritud ettepaneku alusel selleks loa andnud põhjusel, et tema Eestisse saabumine on vajalik, lähtudes avalikust huvist;

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

8) välismaalane, kes on riigi kodanik, kellega on sõlmitud leping viisavaba liikumise kohta või kelle suhtes on viisanõudest loobutud, ning nimetatud välismaalase abikaasa ja alaealine laps;

9) Ameerika Ühendriikide või Jaapani kodanik ning tema abikaasa ja alaealine laps;

10) välismaalane, kes asus Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit ega ole pärast nimetatud tähtaega lahkunud elama mõnda teise riiki ning kellele ei ole keeldutud elamisluba andmast või elamisluba pikendamast või kelle elamisluba ei ole tunnistatud kehtetuks;

11) Euroopa Liidu liikmesriigi, välja arvatud Eesti, pikaajalise elaniku elamisluba omav välismaalane, kes taotleb tähtjalist elamisluba õppimiseks, töötamiseks või ettevõtluseks;

12) käesoleva lõike punktis 11 nimetatud välismaalase Euroopa Liidu liikmesriigi elamisluba omav abikaasa või Euroopa Liidu liikmesriigi elamisluba omav alaealine laps, kui perekond on loodud liikmesriigis, kes andis välismaalasele pikaajalise elaniku elamisloa;

13) välismaalane, kelle pikaajalise elaniku elamisluba on kehtetuks tunnistatud põhjusel, et ta on esitanud pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks valeandmeid või kasutanud pettust, kahe kuu jooksul alates pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamisest ja

14) välismaalane, kes viibib Eestis seaduslikult, kui ta taotleb elamisluba õppimiseks riiklikult tunnustatud õppekava alusel magistri- või doktoriõppes;

15) välismaalane, kes viibib Eestis seaduslikult, kui ta taotleb EL sinist kaarti;

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

16) teise Euroopa Liidu liikmesriigi antud EL sinist kaarti omav välismaalane, kes taotleb Eestis EL sinist kaarti;

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

17) teise Euroopa Liidu liikmesriigi antud EL sinist kaarti omava välismaalase abikaasa, kellel on teise Euroopa Liidu liikmesriigi väljastatud elamisluba kui EL sinist kaarti omava välismaalase perekonnaliikmele, kes taotleb Eestis elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde;

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

18) teise Euroopa Liidu liikmesriigi antud EL sinist kaarti omava välismaalase lähedane sugulane, kellel on teise Euroopa Liidu liikmesriigi väljastatud elamisluba kui EL sinist kaarti omava välismaalase perekonnaliikmele, kes taotleb Eestis elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde;

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

19) välismaalane, kes taotleb tähtjalist elamisluba töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku või välismaa äriühingu filiaali juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil, kui eraõiguslik juriidiline isik või välismaa äriühingu filiaal on kantud Eestis registrisse vähemalt neli kuud enne elamisloa taotluse esitamist ja tal on olnud vähemalt eelneva nelja kuu jooksul tegevus Eestis ning välismaalane viibib Eestis viisa alusel või viisavabalt seoses selle eraõigusliku juriidilise isiku või välismaa äriühingu filiaali tegevusega;

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

20) välismaalane, kes taotleb tähtjalist elamisluba ettevõtluseks, kui äriühing või välismaa äriühingu filiaal on kantud Eestis äriregistrisse vähemalt neli kuud enne elamisloa taotluse esitamist ja tal on olnud vähemalt eelneva nelja kuu jooksul äritegevus Eestis ning välismaalane viibib Eestis viisa alusel või viisavabalt seoses selle äriühingu või välismaa äriühingu filiaali tegevusega.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 16–18 nimetatud isik peab hiljemalt ühe kuu möödumisel Eestisse sisenemise päevast arvates taotlema EL sinist kaarti, elamisluba elama asumiseks abikaasa juurde või elamisluba elama asumiseks lähedase sugulase juurde.

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

(2) [Kehtetu -RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

§ 217. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtjalise elamisloa taotlemine

(1) Kaaluka avaliku huvi korral algatatakse tähtjalise elamisloa andmise menetlus prokuratuuri kirjalikul taotlusel, millele on lisatud välismaalase kirjalik nõusolek. Välismaalane ei pea nimetatud elamisloa taotlust isiklikult esitama.

(2) Välismaalane kaasatakse kaaluka avaliku huvi korral tähtjalise elamisloa andmise menetlusse kolmanda isikuna haldusmenetluse seaduse § 11 lõike 1 punkti 3 tähenduses.

(3) Kaaluka avaliku huvi korral tähtjalise elamisloa andmise juhtude asjaolude selgitamiseks on prokuratuuril või prokuratuuri korraldusel uurimisasutusel õigus küsitleda välismaalast, teha järelepärimisi andmekogusid haldavatesse asutustes ja kasutada psühholoogi, üld- ja erialaarstide ning tõlgi abi.

§ 217¹. Tähtjalise elamisloa pikendamise taotlemine

(1) Tähtjalise elamisloa pikendamiseks esitab välismaalane tähtjalise elamisloa pikendamise taotluse isiklikult Politsei- ja Piirivalveametile.

(2) Tähtajalise elamisloa pikendamise taotluse esitamiseks ei pea isiklikult Politsei- ja Piirivalveametisse pöörduma käesoleva seaduse §-s 277 sätestatud juhtudel ja juhul, kui taotleja viimasest elamisloa, tööloa, elamisõiguse või isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses toimunud daktüloskopeerimisest ei ole möödunud üle kahe aasta ja tema biomeetrilised andmed ei ole muutunud.

(3) Alaealisele lapsele tähtajalise elamisloa pikendamise taotlemisel tuleb esitada välisriigis elava vanema notariaalselt või Eesti välisesinduses ametlikult kinnitatud nõusolek. Vanema nõusolekut eeldatakse, kui ta esitab tähtajalise elamisloa pikendamise taotluse alaealise lapse eest.

(4) Kinnipidamisasutuses viibiva kinnipeetava, vahistatu või arestialuse tähtajalise elamisloa pikendamise vormikohase taotluse edastab välismaalase poolt selleks volitatud kinnipidamisasutuse töötaja. Kinnipidamisasutuse töötaja esitab nimetatud toimingute sooritamisel lisaks kinnipeetava volikirjale oma ametitõendi.

(5) Kinnipidamisasutuses viibiv kinnipeetav, vahistatu või arestialune võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse esitada posti teel kinnipidamisasutuse kaudu kinnipidamisasutuse kaaskirjaga, mis kinnitab, et kinnipidamisasutuse teenistuja on kontrollinud taotleja isikusamasust.

[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

3. alljaotis Menetlus

§ 218. Mitme tähtajalise elamisloa taotluse üheaegne läbivaatamine

Kui välismaalase suhtes on üheaegselt menetluses mitu elamisloa taotlust, tehakse otsus välismaalase valikul ainult ühe elamisloa taotluse suhtes. Kui välismaalane ei teavita otsuse tegemiseks pädevat haldusorganit, millise elamisloa taotluse suhtes ta soovib otsuse tegemist, tehakse otsus kõige hiljem esitatud elamisloa taotluse suhtes ja ülejäänud elamisloa taotlused jäetakse läbi vaatamata.

§ 219. Tähtajalise elamisloa taotluse läbi vaatamata jätmine

Tähtajalise elamisloa taotlus loetakse ilmselgelt põhjendamatuks ja see jäetakse läbi vaatamata, kui:

- 1) välismaalasele on keeldutud käesoleva seaduse alusel elamisluba andmast ja välismaalane ei ole esitanud uusi olulisi tõendeid asjaolude kohta, mis ei olnud välismaalasele eelmise taotluse menetlemise ajal teada;
- 2) välismaalane on esitanud tähtajalise elamisloa taotluse selleks, et vältida tagasi- või väljasaatmise või väljaandmise täideviimist ning tal on olnud eelnevalt võimalus esitada tähtajalise elamisloa taotlus;
- 3) välismaalane ei ole esitanud usutavaid tõendeid tähtajalise elamisloa taotlemise põhjuse kohta;
- 4) välismaalase või seletuste andmiseks kohustatud isiku seletused ei ole järjekindlad, on vastuolulised, ebatõenäolised või ei sisalda olustikulisi või isiklikke asjaolusid;
- 5) ilmneb haldusmenetluse seaduses sätestatud taotluse läbivaatamata jätmise alus või
- 6) välismaalase puhul ei ole nõutav tähtajalise elamisloa olemasolu Eestis.

§ 220. Tähtajalise elamisloa pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmine

(1) Tähtajalise elamisloa pikendamise taotlus loetakse ilmselgelt põhjendamatuks ja see jäetakse läbi vaatamata, kui ilmneb käesoleva seaduse §-s 219 sätestatud alus.

(2) Kui välismaalase Eesti elukoha andmed ei ole kantud rahvastikuregistrisse, antakse välismaalasele tähtaeg elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmiseks. Elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmata jätmisel jäetakse tähtajalise elamisloa pikendamise taotlus läbi vaatamata.

§ 221. Tähtaja ennistamise keeld

Tähtajalise elamisloa pikendamise taotlemiseks ettenähtud tähtaega ei ennistata, kui tähtajalise elamisloa kehtivusaeg on lõppenud.

§ 222. Kaebuse esitamine

(1) Tähtajalise elamisloa andmise, andmisest keeldumise, pikendamise, pikendamisest keeldumise, kehtetuks tunnistamise või taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse peale võib kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule või vaide. Vaideotsuse võib vaidlustada sama tähtaja jooksul halduskohtus.

(2) Kui tähtajalise elamisloa andmise või andmisest keeldumise, pikendamise või pikendamisest keeldumise otsustamine on Vabariigi Valitsuse pädevuses, ei saa vaiet esitada.

(3) Kaaluka avaliku huvi korral tähtjalise elamisloa andmise või andmisest keeldumise, pikendamise või pikendamisest keeldumise või kehtetuks tunnistamise otsuse peale võib välismaalane esitada kaebuse või vaide käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras.

6. jaotis

Tähtjalise elamisloa asjade korraldamine

§ 223. Isikukood

Välismaalasele, kellele on antud elamisluba, antakse isikukood rahvastikuregistri seaduses sätestatud korras.

§ 224. Tähtjalise elamisloa menetluse korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

- 1) tähtjalise elamisloa taotlemise, andmise, pikendamise ja kehtetuks tunnistamise korra, tähtjad, taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu;
 - 2) käesolevas seaduses sätestatud legaalse sissetuleku ja töötasu määrad;
 - 3) vanuse alampiiri, millest nooremat isikut ei daktüloskopeerita;
 - 4) muud isikud või isikute kategooriad, keda ei daktüloskopeerita;
 - 5) tähtjalist elamisluba või selle pikendamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra ja
 - 6) tähtjalise elamisloa vormi;
 - 7) ettevõtluseks tähtjalise elamisloa taotlemisel esitatava äriplaani kirjelduse andmete loetelu.
- [RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

(2) Siseminister kehtestab määrusega:

- 1) tähtjalise elamisloa ja tähtjalise elamisloa pikendamise taotluse vormi.
- 2) [kehtetu -RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]
- 3) [kehtetu -RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

(3) Tähtjalise elamisloa taotluste, tähtjalise elamisloa pikendamise taotluste, tähtjalise elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluste ja Eestist eemalviibimise registreerimise taotluste menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute, samuti elamisloa ja tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid töödeldakse elamislubade ja töölubade registris.

§ 225. Kaaluka avaliku huvi korral antava tähtjalise elamisloa andmise korraldamine

Siseminister kehtestab määrusega tähtjalise elamisloa andmise menetluse algatamiseks esitatavas prokuratuuri taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu ning prokuratuuri taotluse vormi.

§ 226. Välismaalase viibimiskoht ja välismaalasele osutatavad teenused

(1) Välismaalane paigutatakse vajadusel kaaluka avaliku huvi korral tähtjalise elamisloa taotluse läbivaatamise ajaks ja nimetatud elamisloa andmisel elamisloa kehtivuse ajaks vastuvõtukeskusesse või Sotsiaalministeeriumi või Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutuse määratud kohta.

(2) Vastuvõtukeskus korraldab välismaalasele vastavalt vajadusele toetusena välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud teenuste osutamise.

(3) Välismaalasele võib maksta rahalist toetust välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud tingimustel ja määras.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud ülesannete täitmist korraldab Sotsiaalministeerium.

§ 227. Saatjata alaealise välismaalase viibimiskoht

(1) Saatjata alaealine välismaalane, kes on saanud Eestisse ilma seadusliku esindajata või kes jääb Eestis viibides ilma vanemast või eestkostjast, paigutatakse kaaluka avaliku huvi korral tähtjalise elamisloa taotluse läbivaatamise ajaks ja talle nimetatud elamisloa andmisel elamisloa kehtivusajaks:

- 1) täisealise sugulase juurde;
- 2) eestkostele või perekonnas hooldamisele või
- 3) laste hoolekandeaasutusse.

(2) Saatjata alaealise välismaalase viibimiskoha määramisel arvestatakse eelkõige alaealise õiguste ja huvidega. Võimaluse korral ei lahutata üksteisest saatjata alaealisi õdesid ja vendi.

§ 228. Elamislubade ja töölubade register

(1) Elamislubade ja töölubade register on Vabariigi Valitsuse poolt asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(2) Elamislubade ja töölubade registri pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste Eestis elamise ja töötamise seaduslike aluste ja tingimuste andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruses sätestatud ülesannete täitmise käigus elamislubade ja töölubade ning tähtajalise elamisloa taotluste, tähtajalise elamisloa pikendamise taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluste, tööloa taotluste, tööloa pikendamise taotluste, elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluste, Eestist eemalviibimise registreerimise taotluste, elamisloa ja tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste, samuti Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikme tähtajalise elamisõiguse ja selle pikendamise ning Euroopa Liidu kodaniku ja tema perekonnaliikme alalise elamisõiguse registreerimise ning elamisõigusega seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse olemasolu ja Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise tingimuste kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida elamisloa, tööloa ja elamisõiguse kehtivust, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.

§ 229. Tähtajalise elamisloa vormistamine

Tähtajaline elamisluba vormistatakse tähtajalise elamisloa andmise või pikendamise otsuse andmete alusel.

2. jagu

Pikaajalise elaniku elamisluba

1. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloa andmine ja andmisest keeldumine

§ 230. Pikaajalise elaniku elamisluba

Pikaajalise elaniku elamisluba on välismaalasele antav luba Eestisse saabumiseks ja tähtajatult Eestis elamiseks vastavalt käesolevas seaduses sätestatud ja elamisloaga kindlaks määratud tingimustele.

§ 231. Pikaajalise elaniku elamisloaga välismaalase õigused

(1) Pikaajalise elaniku elamisluba annab välismaalasele nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 016, 23.01.2004, lk 44–53) III peatükis sätestatud õigused.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata:

- 1) pagulaste seaduses või välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud korras elamisloa saanud välismaalase suhtes, kellele antakse pikaajalise elaniku elamisluba, ja
- 2) Eestis elava Eesti kodaniku või Eesti pikaajalise elaniku elamisluba omava välismaalase kuni viieaastase lapse suhtes, kui lapsele antakse pikaajalise elaniku elamisluba.

(3) Eestis pikaajalise elaniku elamisluba omav välismaalane ei vaja Eestis töötamiseks ja ettevõtlusega tegelemiseks tööloa.

§ 232. Pikaajalise elaniku elamisloa andmise tingimused

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa võib anda välismaalasele, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) ta on elanud Eestis elamisloa alusel püsivalt vähemalt viis aastat vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taotluse esitamist;
- 2) tal on kehtiv tähtajaline elamisluba;
- 3) tal on püsiv legaalne sissetulek Eestis toimetulekuks;
- 4) ta on kindlustatud isik ravikindlustuse seaduse või Eesti Vabariigi välislepingu tähenduses;
- 5) ta on täitnud integratsiooninõude;
- 6) tema elukoha andmed on kantud rahvastikuregistrisse ja
- 7) tema puhul ei esine pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumise aluseks olevaid asjaolusid.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkte 1–3 ei kohaldata püsivalt Eestis elava Eesti kodaniku või püsivalt Eestis elava ja Eesti pikaajalise elaniku elamislooma omava välismaalase alla üheaastase lapse suhtes.

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud elamisloa alusel elamise nõude asemel võib Eestis EL sinist kaarti omava välismaalase suhtes kohaldada nõuet, et ta on vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taotluse esitamist elanud EL sinise kaardi alusel Euroopa Liidu liikmesriikides püsivalt vähemalt viis aastat, sealhulgas viimased kaks aastat EL sinise kaardi alusel Eestis.
[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud elamisloa alusel elamise nõuet ja punkti 2 ei kohaldata välismaalase suhtes, kes on kaotanud Eesti kodakondsuse või kes on saanud ekslikult Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi, kuue kuu jooksul, arvates Eesti kodakondsuse kaotamisest või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi kehtetuks tunnistamisest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõiget 3 ei kohaldata välismaalase suhtes, kes on esitanud Eesti kodakondsuse või Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemisel valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või võltsitud dokumente.

§ 233. Eestis elamise perioodi arvestamine

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks nõutava püsivalt Eestis elamise perioodi hulka arvatakse Eestist ajutine eemalviibimine, mis ei ületa kuut järjestikust kuud ja kokku kümnet kuud viimase viie aasta jooksul vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taotluse esitamist.

(1¹) EL sinist kaarti omavale välismaalasele pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks nõutava püsivalt Eestis elamise perioodi hulka arvatakse Euroopa Liidu liikmesriikidest ajutine eemalviibimine, mis ei ületa 12 järjestikust kuud ja kokku 18 kuud viimase viie aasta jooksul vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taotluse esitamist.
[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

(2) Õppimiseks antud tähtajalise elamisloa alusel Eestis viibitud aeg võetakse pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks vajaliku viibimisperioodi arvestamisel arvesse pooles ulatuses, kui välismaalane on saanud hiljem elamisloa muul alusel.

(3) Kui välismaalase Eestist eemalviibimine taotluse esitamisele eelnenud viimase viie aasta jooksul on kestnud kauem kui kuus kuud järjest ja kokku kümme kuud viimase viie aasta jooksul ning välismaalane on oma eemalviibimise eelnevalt registreerinud Politsei- ja Piirivalveametis või Politsei- ja Piirivalveamet on tema eemalviibimise tagantjärele lugenud põhjendatuks, pikeneb pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks nõutav püsivalt Eestis elamise periood eemalviibitud aja võrra, mis ületab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lubatud aega.

§ 234. Integratsiooninõue

(1) Välismaalane, kes taotleb pikaajalise elaniku elamislooma, peab oskama eesti keelt vähemalt algtasemel – keeleoskustase B1 või sellele vastav tase.

- (2) Integratsiooninõuet ei pea täitma:
- 1) alla 15-aastane välismaalane;
 - 2) üle 65-aastane välismaalane ja
 - 3) täisealine piiratud teovõimega välismaalane.

(3) Eesti keele oskust hinnatakse eesti keele tasemeeksamil keeleseaduses sätestatud tingimustel.

(4) Eesti keele eksamit ei pea sooritama välismaalane, kes on omandanud eesti keeles põhi-, kesk- või kõrghariduse.

§ 235. Eesti keele tasemeeksamist vabastamine

(1) Välismaalane, kes terviseseisundi tõttu pole püsivalt võimeline sooritama eesti keele tasemeeksamit, vabastatakse sellest.

(2) Välismaalane, kes terviseseisundi tõttu pole püsivalt võimeline sooritama eesti keele tasemeeksamit täies ulatuses, teeb eesti keele tasemeeksami sellises ulatuses ja viisil, mida tema terviseseisund võimaldab.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul otsustab välismaalase osalise või täieliku vabastamise eesti keele tasemeeksami sooritamiseks ekspertkomisjon.

§ 236. Ekspertkomisjoni otsuse vaidlustamine

Ekspertkomisjoni otsuse peale võib kolmekümne päeva jooksul otsuse kättesaamise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule.

§ 237. Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumine

- (1) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest võib keelduda, kui:
- 1) välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule;
 - 2) välismaalane on esitanud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või kasutanud pettust pikaajalise elaniku elamisloa taotlemisel või
 - 3) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud.
- (2) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldutakse, kui:
- 1) välismaalasele on antud tähtajaline elamisluba õppimiseks;
 - 2) välismaalane on saanud tähtajalise elamisloa kaaluka avaliku huvi korral või
 - 3) välismaalane ei vasta käesolevas seaduses sätestatud pikaajalise elaniku elamisloa andmise tingimustele.
- (3) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumise korral põhjusel, et isik kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule või et ta on esitanud pikaajalise elaniku elamisloa taotlemisel valeandmeid või kasutanud pettust või välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud, kaalutakse välismaalase poolt toimepandud õigusrikkumise raskust või laadi või asjaomase isikuga seotud ohte, võttes arvesse välismaalase Eestis elamise kestust ning sidemeid Eesti ja päritoluriigiga.
- (4) Pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumisel põhjusel, et isik kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule, kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 124 sätestatut.

2. jaotis Pikaajalise elaniku elamisloa taastamine

§ 238. Pikaajalise elaniku elamisloa taastamise tingimused

- (1) Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamisel Eestist või teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest eemalviibimise tõttu või pikaajalise elaniku staatuse saamise tõttu Euroopa Liidu liikmesriigis võib taastada välismaalase pikaajalise elaniku elamisloa, kui ta vastab järgmistele tingimustele:
- 1) ta on elanud Eestis tähtajalise elamisloa alusel ja püsivalt vähemalt kaks aastat vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse esitamist;
 - 2) tal on kehtiv tähtajaline elamisluba;
 - 3) tal on püsiv legaalne sissetulek Eestis toimetulekuks;
 - 4) ta on kindlustatud isik ravikindlustuse seaduse või välislepingu tähenduses ja
 - 5) tema puhul ei esine pikaajalise elaniku elamisloa andmisest keeldumise aluseks olevaid asjaolusid.
- (2) Pikaajalise elaniku elamisloa taastamiseks nõutava püsivalt Eestis elamise perioodi hulka arvatakse Eestist ajutine eemalviibimine, mis ei ületa kokku nelja kuud viimase kahe aasta jooksul vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse esitamist.

3. jaotis Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivus

§ 239. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivus

Pikaajalise elaniku elamisluba kehtib kuni elamisloa kehtivusaja lõppemiseni või elamisloa kehtetuks tunnistamiseni.

§ 240. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivusaja lõppemine

- (1) Pikaajalise elaniku elamisloa kehtivusaeg lõpeb:
- 1) välismaalasele Eesti kodakondsuse andmisel või taastamisel;
 - 2) välismaalasele Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsuse andmisel või taastamisel või
 - 3) välismaalase surma või surnuks tunnistamise korral.
- (2) Välismaalasele Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsuse andmisel või taastamisel omandab isik Euroopa Liidu kodaniku alalise elamisõiguse Euroopa Liidu kodaniku seaduse tähenduses.

§ 241. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamine

- (1) Pikaajalise elaniku elamisloa võib kehtetuks tunnistada, kui:
- 1) välismaalane on pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks esitanud valeandmeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või kasutanud pettust;

- 2) välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale ja riigi julgeolekule või
- 3) välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud.

(2) Pikaajalise elaniku elamisloa tunnistatakse kehtetuks:

- 1) välismaalase isikliku sooviavalduse alusel;
- 2) kui välismaalane viibib väljaspool Euroopa Liidu liikmesriike kaksteist järjestikust kuud;
- 3) kui välismaalane on saanud pikaajalise elaniku staatuse teises Euroopa Liidu liikmesriigis; [RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]
- 4) kui välismaalase eemalviibimine Eestist on kestnud vähemalt kuus järjestikust aastat;
- 5) kui välismaalane, kellel on pikaajalise elaniku elamisloa kui endisel EL sinise kaardi alusel Eestis elanud isikul, viibib väljaspool Euroopa Liidu liikmesriike 24 järjestikust kuud või [RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]
- 6) kui välismaalasel on pikaajalise elaniku elamisloa, mis on antud talle kui endise EL sinise kaardi alusel Eestis elanud isiku perekonnaliikmele, ja ta viibib väljaspool Euroopa Liidu liikmesriike 24 järjestikust kuud. [RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

(3) Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamisel põhjusel, et välismaalane on pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks esitanud valeandmeid või kasutanud pettust või välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale ja riigi julgeolekule või välismaalast on karistatud Eestis riigivastase tahtliku kuriteo eest ja tema karistus ei ole kustunud, kaalutakse välismaalase poolt toimepandud õigusrikkumise raskust või laadi või asjaomase isikuga seotud ohte, võttes arvesse välismaalase Eestis elamise kestust, välismaalase vanust, pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise tagajärgi välismaalase ja tema perekonnaliikmete jaoks ning sidemeid Eesti ja päritoluriigiga.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2–4 sätestatud asjaolud ei ole elamisloa kehtetuks tunnistamise aluseks, kui välismaalane on oma Eestist eemalviibimise eelnevalt registreerinud Politsei- ja Piirivalveametis või Politsei- ja Piirivalveamet on tema Eestist eemalviibimise lugenud tagantjärele põhjendatuks.

4. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloa menetlus

1. alljaotis

Pädevus

§ 242. Pikaajalise elaniku elamisloa andmise pädevus

Pikaajalise elaniku elamisloa andmise või andmisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 243. Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise pädevus

Pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

§ 244. Pikaajalise elaniku elamisloa taastamise pädevus

Pikaajalise elaniku elamisloa taastamise või taastamisest keeldumise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet, kui välisleping ei sätesta teisiti.

2. alljaotis

Menetlus

§ 245. Pikaajalise elaniku elamisloa ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotlemine

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa taotlemiseks või pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotlemiseks esitab välismaalane pikaajalise elaniku elamisloa taotluse või pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse isiklikult Politsei- ja Piirivalveametile.

(2) Pikaajalise elaniku elamisloa taotluse või pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse esitamiseks ei pea isiklikult Politsei- ja Piirivalveametisse pöörduma käesoleva seaduse §-s 277 sätestatud juhtudel ja juhul, kui taotleja viimasest elamisloa, tööloa, elamisõiguse või isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses toimunud daktüloskopeerimisest ei ole möödunud üle kahe aasta ja biomeetrilised andmed ei ole muutunud. [RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 246. Erisus pikaajalise elaniku elamisloa ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotlemisel

(1) Kinnipidamisasutuses viibiva kinnipeetava, vahistatu või arestialuse pikaajalise elaniku elamisloa taotluse või pikaajalise elaniku elamisloa taastamise vormikohase taotluse edastab välismaalase poolt selleks volitatud kinnipidamisasutuse töötaja. Kinnipidamisasutuse töötaja esitab nimetatud toimingute sooritamisel lisaks kinnipeetava volikirjale oma ametitõendi.

(2) Kinnipidamisasutuses viibiv kinnipeetav, vahistatu või arestialune võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse esitada posti teel kinnipidamisasutuse kaudu kinnipidamisasutuse kaaskirjaga, mis kinnitab, et kinnipidamisasutuse teenistuja on kontrollinud taotleja isikusamasust.
[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 247. Taotluse läbivaatamata jätmine

Kui välismaalase Eesti elukoha andmed ei ole kantud rahvastikuregistrisse, antakse välismaalasele tähtaeg elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmiseks. Elukoha andmete rahvastikuregistrisse kandmata jätmisel jäetakse pikaajalise elaniku elamisloa taotlus ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotlus läbi vaatamata.

§ 248. Kaebuse esitamine

Pikaajalise elaniku elamisloa andmise, taastamise, andmisest, taastamisest keeldumise, kehtetuks tunnistamise või taotluse läbivaatamata jätmise otsuse peale võib kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule või vaide. Vaideotsuse võib vaidlustada sama tähtaja jooksul halduskohtus.

§ 249. Pikaajalise elaniku elamisloa vormistamine

(1) Pikaajalise elaniku elamisloa vormistatakse pikaajalise elaniku elamisloa andmise otsuse andmete alusel.

(2) [Kehtetu -RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

5. jaotis

Pikaajalise elaniku elamisloaga seotud asjade korraldamine

§ 250. Pikaajalise elaniku elamisloa andmise korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

- 1) pikaajalise elaniku elamisloa ja selle taastamise taotlemise, andmise, taastamise ning kehtetuks tunnistamise korra ja tähtjad ning taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu;
- 2) pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamiseks nõutava legaalse sissetuleku määra;
- 3) pikaajalise elaniku elamisloa saamiseks nõutava eesti keele tasemeeksami osalise sooritamise ulatuse ja viisi või nimetatud eksami sooritamise vabastamise tingimused ja korra;
- 4) vanuse alampiiri, millest nooremat isikut ei daktüloskopeerita;
- 5) muude isikute või isikute kategooriate, keda ei daktüloskopeerita, loetelu;
- 6) pikaajalise elaniku elamisloa või selle taastamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra ja
- 7) pikaajalise elaniku elamisloa vormi.

(2) Siseminister kehtestab määrusega:

- 1) pikaajalise elaniku elamisloa ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse vormi.
- 2) [kehtetu -RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]
- 3) [kehtetu -RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

(3) Eesti keele tasemeeksamist vabastamise või selle osalise sooritamise ulatuse ja viisi hindamiseks pädeva ekspertkomisjoni moodustab ja selle töökorralduse kehtestab haridus- ja teadusminister kooskõlastatult sotsiaalministriga.

(4) Pikaajalise elaniku elamisloa taotluste ja pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa andmete välisriigi reisidokumendi kandmise taotluste ja Eestist eemalviibimise registreerimise taotluste menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute, samuti pikaajalise elaniku elamisloa kehtetuks tunnistamise menetluse käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid töödeldakse elamislubade ja töölubade registris.

§ 251. Teabevahetuse korraldamine

Pikaajalise elaniku elamisloa alast teabevahetust Euroopa Liidu liikmesriikidega korraldab Siseministerium või siseministri määratud Siseministeriumi valitsemisala asutus.

3. jagu Eestist eemalviibimine

§ 252. Eestist eemalviibimise registreerimine

(1) Kui elamisloa omav välismaalane soovib Eestist eemal viibida rohkem kui 183 päeva aasta jooksul, peab ta registreerima Eestist eemalviibimise Politsei- ja Piirivalveametis.

(2) Eemalviibimist on võimalik registreerida vaid edasiulatuvalt.

§ 253. Eestist eemalviibimise registreerimise õiguslikud alused

Politsei- ja Piirivalveamet võib välismaalase Eestist eemalviibimise registreerida, kui välismaalane kavatses viibida ajutiselt välisriigis järgmisel eesmärgil:

- 1) õppimine;
- 2) töötamine;
- 3) välisriigi relvajõududes ajateenistuses viibimine või
- 4) muu ajutise iseloomuga põhjus, mis eeldab välismaalase Eestist eemalviibimist.

§ 253¹. Eestist eemalviibimise registreerimisest keeldumise õiguslikud alused

Politsei- ja Piirivalveamet võib keelduda välismaalase Eestist eemalviibimise registreerimisest, kui:

- 1) välismaalase kavandatav Eestist eemalviibimine ei ole põhjendatud või
 - 2) välismaalase kavandatav Eestist eemalviibimine ei võimalda täita elamisloa andmise eesmärki.
- [RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 254. Eestist eemalviibimise registreerimise õiguslik tagajärg

Kui välismaalane on Eestist eemalviibimise registreerinud, loetakse tema Eestist eemalviibitud aeg püsivalt Eestis elatud aja hulka.

§ 255. Eestist eemalviibimise registreerimise tähtaeg

Välismaalane võib Eestist eemalviibimise registreerida kuni kaheks aastaks korraga.

§ 256. Eestist eemalviibimine eemalviibimist registreerimata

Kui välismaalane viibis Eestist eemal rohkem kui 183 päeva aasta jooksul, kuid tal ei olnud mõjuval põhjusel võimalik oma eemalviibimist registreerida, võib Politsei- ja Piirivalveamet lugeda välismaalase Eestist eemalviibitud aja püsivalt Eestis elatud aja hulka.

§ 257. Eestist eemalviibimise põhjendamine

Välismaalane peab Eestist eemalviibimise registreerimisel või taotluse esitamisel eemalviibimise põhjendatuks lugemiseks tõendama eemalviibimise põhjust ja asjaolusid.

§ 258. Eestist eemalviibimise registreerimise korraldamine

(1) [Siseminister kehtestab määrusega](#) Eestist eemalviibimise registreerimise korra, tähtajad, taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu.

(2) [Siseminister võib kehtestada määrusega](#) Eestist eemalviibimise registreerimise taotluse vormi.

4. jagu Elamisloa alusel Eestis töötamine

§ 259. Eestis töötamise õiguslikud alused

(1) Elamisloa alusel Eestis elaval välismaalasel on õigus Eestis töötada, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Kui tähtajalist elamisloa omava välismaalase Eestis töötamise tingimusi on piiratud või ta ei tohi Eestis töötada, on see sätestatud eraldi vastava tähtajalise elamisloa andmise aluse juures.

§ 260. Tööluba

Tööloaga antakse välismaalasele, kellel on tähtajaline elamisluba õppimiseks, õigus Eestis töötada tööloas määratud tähtaja jooksul.

§ 261. Tööloa andmise tingimused

Tööloa võib anda välismaalasele, kellel on tähtajaline elamisluba õppimiseks, kui õppeasutus on andnud nõusoleku õppima asumiseks ning tingimusel, et töötamine ei sega välismaalase õppetööd.

§ 262. Tööloa kehtivusaeg

- (1) Välismaalasele antava tööloa kehtivusaeg ei või ületada tema elamisloa kehtivusaega.
- (2) Tööloa kehtivusaega võib pikendada kuni elamisloa kehtivusaja lõpuni.

§ 263. Tööloa andmisest ja pikendamisest keeldumine

Tööloa andmisest või pikendamisest keeldutakse, kui välismaalasel puudub Eestis elamiseks elamisluba või esinevad muud asjaolud, mis on aluseks tööloa andmisest keeldumisele.

§ 264. Tööloa taotlemine

- (1) Tööloa saamiseks esitab välismaalane tööloa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile.
- (2) Kui tööloa taotlus esitatakse koos tähtajalise elamisloa taotlusega, võib tööloa taotluse esitada Eesti välisesindusele.

§ 265. Tööloa taotluse läbi vaatamata jätmine

Tööloa taotlus jäetakse läbi vaatamata, kui välismaalane ei vaja Eestis töötamiseks tööloa.

§ 266. Tööloa andmise, pikendamise ja kehtetuks tunnistamise pädevus

Tööloa andmise, andmisest keeldumise, pikendamise, pikendamisest keeldumise ja kehtetuks tunnistamise otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

§ 267. Vaidlustamine

Tööloa andmise, andmisest keeldumise, pikendamise, pikendamisest keeldumise, kehtetuks tunnistamise või taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse peale võib kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates esitada kaebuse halduskohtule või vaide. Vaideotsuse võib vaidlustada sama tähtaja jooksul halduskohtus.

§ 268. Tööloa asjade korraldamine

(1) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

- 1) tööloa ja tööloa pikendamise taotlemise, andmise ja kehtetuks tunnistamise korra ja tähtajad ning taotluses esitatavate andmete ja taotlusele lisatavate tõendite loetelu;
- 2) vanuse alampiiri, millest nooremalt isikut ei daktüloskopeerita;
- 3) muud isikud või isikute kategooriad, keda ei daktüloskopeerita;
- 4) tööloa või selle pikendamist taotleva välismaalase daktüloskopeerimise korra ja
- 5) tööloa vormi.

(2) Siseminister kehtestab määrusega tööloa ja tööloa pikendamise taotluse vormi.

(3) Tööloa taotluste ja tööloa pikendamise taotluste ning vastavate menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute, samuti tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid töödeldakse elamislubade ja tööloade registris.

§ 269. Tööloa vormistamine

Tööloa vormistatakse tööloa andmise või pikendamise otsuse andmete alusel.

4. peatükk

ISIKUANDMETE TÖÖTLEMINE

§ 270. Isikuandmete töötlemise lubatavus

(1) Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse taotlemise, selle omamise õiguspärasuse kontrollimise, pikendamise taotlemise ja kehtetuks tunnistamise, samuti väljasõidukohustuse täitmise menetluses võib menetlust läbiviiv haldusorgan töödelda isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid ilma isiku nõusolekuta ja teda sellest eraldi teavitamata.

(2) Haldusorgan võib menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamiseks ja kontrollimiseks edastada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikuandmeid kolmandatele isikutele ilma isiku nõusolekuta ja teda sellest eraldi teavitamata. Kolmandad isikud võivad töödelda neile edastatud isikuandmeid ulatuses, mis on vajalik menetluses tähtsust omavate asjaolude väljaselgitamiseks.

(3) Füüsiline või juriidiline isik, kellel on käesolevast seadusest tulenevalt kutsuja kohustused, majutusteenuse osutaja, transporditeenuse osutaja ning välismaalasele eluaset võimaldav isik võivad töödelda välismaalase isikuandmeid, välja arvatud delikaatseid isikuandmeid, ilma välismaalase nõusolekuta ja teda sellest eraldi teavitamata käesolevast seadusest või väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks ulatuses, mis on vajalik vastava kohustuse täitmiseks.

(4) Haldusorgan võib nõuda isikult kirjaliku taotluse esitamist, et selgitada isikule temaga seonduvalt töödeldavate isikuandmete töötlemise eesmärke, ulatust ja viisi, isikuandmete koosseisu ja allikaid ning kolmandatele isikutele andmete edastamise lubatavust ja avaldada kolmandate isikute andmed, kellele tema isikuandmeid on edastatud.

§ 271. Isikuandmete edastamine ja kogumine

(1) Menetluse läbiviimisel on haldusorganil õigus koguda andmeid välismaalasega seonduvate menetluses tähtsust omada võivate asjaolude kohta andmekogudest, teistelt avalik-õiguslike ülesandeid täitvatelt asutustelt ja isikutelt ning eraõiguslikelt isikutelt. Nimetatud isikutel ja asutustel on kohustus need andmed haldusorganile edastada ja haldusorganil on õigus neid andmeid töödelda.

(2) Välismaalase kohta kogutud isikuandmete, sealhulgas delikaatsete isikuandmete edastamine välisriigile, rahvusvahelisele organisatsioonile, Euroopa Liidu institutsioonile ja Euroopa Liidu ühtsesse andmekogusse on lubatud välislepingust, Euroopa Liidu õigusaktist, seadusest või määrusest tuleneva kohustuse täitmiseks.

(3) Välislepingust, Euroopa Liidu õigusaktist, seadusest või määrusest tuleneva kohustuse täitmiseks võib töödelda välisriigilt või rahvusvaheliselt organisatsioonilt saadud isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid.

§ 272. Biomeetriliste andmete töötlemine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste läbiviimisel võib isikult võtta biomeetrilisi andmeid ja neid töödelda.

(2) Biomeetrilised andmed käesoleva seaduse tähenduses on näokujutis, sõrmejäljekujutised, allkiri või allkirjakujutis ja silmairisekujutised.

(3) Välismaalase suhtes, kes keeldub biomeetriliste andmete võtmise võimaldamisest, võib kohaldada sundi füüsilise jõu kasutamise või sidumisvahendit nii kaua, kuni see on vajalik biomeetriliste andmete võtmiseks. Enne sunni kohaldamist teavitatakse välismaalast sunni kohaldamisest.

(4) Sundi ei kohaldata, kui välismaalane keeldub biomeetriliste andmete võtmise võimaldamisest viisataotluse esitamisel.

(5) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste käigus kogutud biomeetriliste andmete töötlemine on lubatud ainult seaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel.

§ 273. Eestis ajutise viibimise seaduslike aluste menetlustes töödeldavad andmed

Viisataotluste ja viibimisaja pikendamise taotluste, viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise, viisa tühistamise ja kehtetuks tunnistamise menetluste käigus kogutud andmeid töödeldakse välislepingus, Euroopa Liidu õigusaktist, seaduses või määruses sätestatud ülesannete täitmiseks ilma välismaalase nõusolekuta.

§ 274. Elamisloa ja tööloa menetlustes töödeldavad andmed

Elamislubade ja töölubade ning tähtajalise elamisloa taotluste, tähtajalise elamisloa pikendamise taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa taotluste, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluste, tööloa taotluste, tööloa pikendamise taotluste, Eestist eemalviibimise registreerimise taotluste, elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluste, samuti elamisloa ja tööloa kehtetuks tunnistamise menetluste käigus kogutud

andmeid töödeldakse välislepingus, Euroopa Liidu õigusaktis, seaduses või määruses sätestatud ülesannete täitmiseks ilma välismaalase nõusolekuta.

§ 275. DNA-andmete töötlemine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste läbiviimisel võib välismaalasel võtta DNA-proove ja vastavaid andmeid töödelda, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.

(2) Välismaalase suhtes, kes keeldub DNA-proovide andmisest, võib kohaldada sunni füüsilise jõu kasutamist või sidumisvahendit nii kaua, kuni see on vajalik DNA-proovide võtmiseks. Enne sunni kohaldamist teavitatakse välismaalast sunni kohaldamisest.

(3) Käesolevas seaduses sätestatud menetluste käigus kogutud DNA-andmete töötlemine on lubatud ainult seaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel.

(4) DNA-proovide tulemusel saadud andmed kantakse riiklikusse DNA-registrisse.

§ 276. Daktüloskopeerimine

(1) Viisamenetluses ning elamisloa ja tööloa menetlustes daktüloskopeeritakse isik ja töödeldakse vastavaid isikuandmeid ilma isiku nõusolekuta.

(2) Viisamenetluses daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse viisaregistrisse.

(3) Elamisloa ja tööloa menetlustes daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse elamislubade ja töölubade registrisse.

§ 277. Piirangud daktüloskopeerimisel

(1) Välismaalast ei daktüloskopeerita, kui:

- 1) välismaalasel puuduvad kõik sõrmed;
- 2) välismaalase tervise seisund ei võimalda teda daktüloskopeerida või
- 3) välismaalane kuulub isikute hulka, keda ei daktüloskopeerita tulenevalt viisaeeskirjas sätestatust või käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktidest 6 ja 7, § 224 lõike 1 punktidest 3 ja 4, § 250 lõike 1 punktidest 4 ja 5 ning § 268 lõike 1 punktidest 2 ja 3.

(2) Välismaalane peab tõendama, et tema tervise seisund ei võimalda daktüloskopeerimist.

(3) Välismaalast ei daktüloskopeerita, kui tema tervise seisund ei võimalda isiklikult haldusorgani asukohta ilmuda. Välismaalane peab tõendama, et tema tervise seisund ei võimalda isiklikult haldusorgani asukohta ilmuda.

§ 278. Daktüloskopeerimine viisamenetluses

Viisataotluse ja viibimisaja pikendamise taotluse esitamisel taotleja daktüloskopeeritakse, kui viisaeeskiri või käesolev seadus ei sätesta teisiti.

§ 279. Daktüloskopeerimine elamisloa ja tööloa menetluses

(1) Tähtajalise elamisloa taotluse, tähtajalise elamisloa pikendamise taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse, tööloa ja tööloa pikendamise taotluse esitamisel taotleja daktüloskopeeritakse.

(2) Kui välismaalane on varem elamisloa või tööloa menetluses või isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses daktüloskopeeritud ja tema viimasest daktüloskopeerimisest on möödunud vähem kui kaks aastat, siis ei pea välismaalast daktüloskopeerima.
[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

(3) Kui välismaalane esitas tähtajalise elamisloa taotluse, tähtajalise elamisloa pikendamise taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taotluse, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise taotluse, tööloa või tööloa pikendamise taotluse ja teda ei daktüloskopeeritud selle menetluse käigus, kohaldatakse elamisloakaardi kehtivusaja määramisel isikut tõendavate dokumentide seaduses sätestatut.
[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 279¹. Erisus kinnipidamisasutuses viibiva isiku biomeetriliste andmete võtmisel

Kui käesolevast seadusest tuleneva menetluse käigus on ette nähtud välismaalaselt biomeetriliste andmete võtmine, võib haldusorgan Eestis kinnipidamisasutuses viibivalt kinnipeetavalt, vahistatult või arestialuselt võtta biomeetrilisi andmeid kinnipidamisasutuses.

[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 279². Erisus kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa taotleja biomeetriliste andmete võtmisel

(1) Kui käesolevast seadusest tuleneva menetluse käigus on ette nähtud välismaalaselt biomeetriliste andmete võtmine, võetakse kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa taotlejalt biomeetrilisi andmeid tema elamisloa taotluse menetluse käigus.

(2) Haldusorgan võib võtta kaaluka avaliku huvi korral antava tähtajalise elamisloa taotlejalt biomeetrilisi andmeid taotleja viibimiskohas Eestis.

[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

5. peatükk KOHUSTUSED

§ 280. Välismaalase teavitamiskohustus

Välismaalane on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit järgmistest asjaoludest:

- 1) perekonnaseisu muutumisest, kui perekonnaseisu muutumine on registreeritud välisriigis;
- 2) kriminaalkorras karistamisest, kui välismaalasele on määratud karistus välisriigi õiguskaitseorgani poolt;
- 3) töötamiseks antud tähtajalises elamisloas kindlaks määratud töötamistingimuste muutumisest, lepingu lõpetamisest ja töösuhte lõppemisest;

[RT I, 09.03.2011, 3- jõust. 19.06.2011]

4) välismaalase haigusest või vigastusest tingitud ravikulude tasumist tagava kindlustuslepingu lõppemisest või lõpetamisest ja

5) välisriigi relvajõududesse ajateenistusse minemisest, välisriigi relvajõududes tegevteenistusse või lepingulisse teenistusse astumisest, reservi arvamisest või erru minemisest.

§ 281. Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kulude kandmise kohustus

(1) Välismaalane on kohustatud kandma Eestis viibimise ja Eestis elamise kulud, sealhulgas tagama enda majutamise, toitlustamise ja haigusest või vigastusest tingitud ravikulude ja muude toimetulekukulude katmise.

(2) Välismaalane on kohustatud kandma enda Eestist lahkumise kulud, sealhulgas väljasõidukohustuse sundtäitmise, väljasaatmiskeskuses ja politsei arestimajas kinnipidamise kulud, mis kantakse seoses välismaalase väljasaatmisega.

§ 282. Menetluskulude kandmise kohustus

(1) Menetluses osalemise kulud, sealhulgas haldusorgani asukohta ilmumise kulud ja tõendite esitamisega seotud kulud, kannab menetlusosaline.

(2) Kui välismaalane ei täida kaasaaitamiskohustust või käitub menetluses muul viisil pahauskselt, põhjustades sellega haldusorganile täiendavaid menetluskulusid, nõutakse need kulud sisse välismaalaselt, kuid mitte rohkem kui 6400 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud menetluskulud võib välismaalaselt sisse nõuda täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(4) Menetluskulude sissenõudmiseks tehakse välismaalasele ettekirjutus, milles määratakse kulude vabatahtliku täitmise tähtaeg ja tehakse hoiatus kulude sissenõudmise kohta täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(5) Menetluskulude sissenõudmise korra [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 283. Menetluses osalemise kohustuse täitmise korraldamine

(1) Menetluses osalemise kohustust mittetäitvat välismaalast, keda haldusorgan on kohustanud isiklikult ilmuma haldusorgani asukohta, võib välismaalase Eestis viibimise ja Eestis töötamise asjaolude kontrollimiseks taga otsida ja kinni pidada ning kohaldada tema suhtes sundtoomist, kui menetlust ei ole võimalik teisiti läbi viia.

(2) Välismaalase sundtoomisel peetakse välismaalane kinni, tuvastatakse tema isik või kontrollitakse tema isikusamasust, viiakse läbi turvakontroll ja toimetatakse ta haldusorgani asukohta menetlustoimingute läbiviimiseks.

(3) Välismaalast võib menetluses osalemise kohustuse täitmise tagamiseks ilma halduskohtu loata kinni pidada Politsei- ja Piirivalveameti ametiruumis või politsei arestimajas kuni 48 tundi, kuid mitte kauem kui menetluses osalemise kohustuse täitmiseks vajalik.

(4) Sundtoomisel ja välismaalase kinnipidamisel võib Politsei- ja Piirivalveamet kohaldada politsei ja piirivalve seaduse §-des 7¹², 7¹⁶–7¹⁹ ja 7³²–7⁴⁰ sätestatud meetmeid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(5) Politsei ja piirivalve seaduse §-des 7³⁷ ja 7³⁸ sätestatud meetmeid võib kohaldada üksnes juhul, kui on põhjendatult alust arvata, et ilma nimetatud meetmeid kohaldamata ei ole välismaalase eeldatava ebaseadusliku Eestis viibimise või töötamise tõkestamine tulemuslik ja muud meetmed on ammendunud.

(6) Politsei ja piirivalve seaduse §-s 7³² sätestatud meetet võib kohaldada üksnes politseiametnik.

(7) Välismaalase kinnipidamisel võetakse leitud dokumendid, raha, väärtasjad ja keelatud asjad kinnipidamise ajaks hoiule. Keelatud asjad on esemed või ained, mida ei tohi tsiviilkäibes hoida või mis võivad ohustada välismaalast ennast või teisi isikuid või mille omamine ei ole haldusorgani ametiruumis või politsei arestimajas lubatud.

(8) Välismaalase isikuandmed ja andmed tema tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kohta on avalikud ulatuses, mis on vajalik tema menetluses osalemise kohustuse täitmiseks.

(9) Välismaalase isikuandmeid ja andmeid tema tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kohta võib töödelda viisaregistris, elamislubade ja töölubade registris ning Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogus.

§ 284. Menetluses osalemise kulude sissenõudmine

(1) Välismaalasel ja isikult või asutuselt, kellel on kutsuja kohustused (edaspidi *kutsuja*), võib sisse nõuda välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulud, kuid mitte rohkem kui 6400 eurot. [RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(2) Välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulud võib sisse nõuda täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(3) Kulude hüvitamiseks teeb haldusorgan välismaalasele või tema Eestisse kutsujale ettekirjutuse hüvitada välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulud.

(4) Ettekirjutuse vabatahtlikuks täitmiseks on isikul aega 90 päeva.

(5) Ettekirjutuses tehakse hoiatus ettekirjutuse sundtäitmise kohta täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(6) Välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise korra ja välismaalase tagaotsimise, kinnipidamise ja sundtoomise kulude loetelu, kulude arvestamise korra ja sissenõudmise korra [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 285. Tööandja teavitamiskohustus

(1) Tööandja on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit töötamiseks antud elamisluba omava välismaalase tööleasumisest, tööle asumata jätmisest, töötamiseks antud tähtajalises elamisloas kindlaks määratud töötamise tingimuste muutmisest, töösuhte aluseks oleva lepingu ennetähtaegsest lõpetamisest ja välismaalase töötamise tegelikust lõpetamisest. [RT I, 30.06.2011, 1- jõust. 01.07.2011]

(2) Tööandja on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit lühiajalise töötamise registreerinud välismaalasega töösuhte aluseks oleva lepingu sõlmimata jätmisest, välismaalase tööle asumata jätmisest, vastava lepingu ennetähtaegsest lõpetamisest ja välismaalase töötamise tegelikust lõpetamisest. [RT I, 30.06.2011, 1- jõust. 01.07.2011]

(3) Teadus- ja arendusasutus on kohustatud viivitamata teavitama Politsei- ja Piirivalveametit välismaalasega sõlmitud võõrustamislepingu lõpetamisest.

§ 286. Tööandja kohustus seoses välismaalase töötamisega

- (1) Tööandja on kohustatud kontrollima, et tema juures töötaval välismaalasel oleks Eestis töötamiseks õiguslik alus.
- (2) Tööandjal on keelatud sõlmida lepingut töötamiseks välismaalasega, kellel puudub õiguslik alus Eestis töötamiseks.
- (3) Tööandja on kohustatud lõpetama lepingu välismaalasega, kellel puudub õiguslik alus Eestis töötamiseks.
- (4) Tööandja on kohustatud säilitama välismaalase töötamise ajal ja kümme aastat pärast välismaalase töötamise lõpetamist koopiaid andmetest ja dokumentidest, mis tõendavad välismaalase Eestis töötamise õigusliku aluse olemasolu tema töölevõtmisel ja töötamise ajal.
[RT I, 30.06.2011, 1- jõust. 20.07.2011]
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud säilitamiskohustuse täitmiseks vajalike andmete ja dokumentide loetelu kehtestab siseminister määrusega.
[RT I, 30.06.2011, 1- jõust. 20.07.2011]

§ 287. Õppeasutuse teavitamiskohustus

Õppeasutus on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit õppimiseks tähtjalise elamisloa saanud välismaalase ettenähtud ajal õppetööle mitteamisest, õppeasutusest eksmatrikuleerimisest, õpingute lõpetamisest või katkestamisest või välismaalasega praktikalepingu sõlmimisest või sõlmitud praktikalepingu lõpetamisest.

§ 288. Majutusevõtte kohustus

Välismaalane majutatakse majutusevõttes vastavalt turismiseaduse nõuetele. Majutusevõtte on kohustatud esitama majutatud välismaalase andmetega külastajakaardi Politsei- või Piirivalveameti või Kaitsepolitsei ameti nõudmisel teavet nõudnud asutusele.

§ 289. Välismaalasele eluaset võimaldava isiku kohustus

- (1) Isik, kes võimaldab välismaalasele eluaset või sõlmib temaga üürilepingu, on kohustatud kontrollima välismaalase Eestis viibimise seaduslikkust.
- (2) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata majutusteenuse osutaja suhtes.

§ 290. Vedaja kohustused

- (1) Isik, kes transpordib või kelle esindaja transpordib välismaalase Eesti riigipiirile, ajutisele kontrolljoonele või transiiditsooni (edaspidi *vedaja*), on kohustatud enne välismaalase transpordivahendile võtmist kontrollima, et transpordivahendile lubataval välismaalasel on Eestisse sisenemiseks või transiiditsoonis viibimiseks nõutav seaduslik alus ja piiriületuseks ettenähtud dokument.
- (2) Vedaja, kes transportis või kelle esindaja transportis välismaalase, kellel puudus Eesti piirile saabumisel Eestis ajutise viibimise või elamise seaduslik alus või piiriületamist võimaldav dokument, Eesti piirile, on kohustatud Eesti piirilt tagasisaadetava välismaalase toimetama tagasi samasse kohta, kust vedaja välismaalase transpordivahendile võttis, või välismaalase asukohariiki.
- (3) Kui välismaalane ei kanna väljasõidukohustuse sundtäitmise või väljasaatmiskeskuse või politsei arestimajas kinnipidamise kulusid, siis on vedaja kohustatud hüvitama nimetatud kulud, kuid mitte rohkem kui 32 000 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 291. Kutsuja kohustused

- (1) Kutsuja on kohustatud kontrollima, et tema poolt Eestisse kutsutud välismaalasel oleks Eestis viibimiseks seaduslik alus.
- (2) Kutsuja on kohustatud võtma välismaalase Eestis vastu, tagama tema majutamise ning kandma välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kulud.
- (3) Kui välismaalane ei kanna menetluskulusid või väljasõidukohustuse sundtäitmise või väljasaatmiskeskuse või politsei arestimajas viibimise kulusid, siis on kutsuja kohustatud hüvitama nimetatud kulud, kuid mitte rohkem kui 32 000 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]
- (4) Kutsuja on kohustatud tõendama vastavust kutsuja suhtes kohaldatavatele nõuetele.

§ 292. Ettekirjutus kulude hüvitamiseks

- (1) Kulude hüvitamiseks teeb haldusorgan kutsujale või vedajale ettekirjutuse hüvitada välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kulud, sealhulgas väljasõidukohustuse sundtäitmise kulud ja menetluskulud.
- (2) Ettekirjutuse vabatahtlikuks täitmiseks on kutsujal ja vedajal aega 90 päeva.
- (3) Ettekirjutuses tehakse hoiatus ettekirjutuse sundtäitmise kohta täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.
- (4) Ettekirjutuse täitmata jätmisel sundtäidetakse ettekirjutus ja nõutakse kulud sisse täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.
- (5) Kui välismaalasel ei olnud Eestisse kutsujat, võib väljasõidukohustuse sundtäitmise kulud, kuid mitte rohkem kui 32 000 eurot, sisse nõuda käesolevas peatükis sätestatud korras välismaalasel.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]
- (6) Välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumise sissenõutavate kulude loetelu ning välismaalase väljasaatmiskeskuses või politsei arestimajas viibimisega seotud sissenõutavate kulude arvestamise korra ja kulude määrad [kehtestab siseminister määrusega](#).

§ 293. Tõendamiskohustus

- (1) Eestis ajutiseks viibimiseks, elamiseks ja töötamiseks seadusliku aluse taotlemisel on välismaalane kohustatud tõendama viisa andmise aluseks olevaid asjaolusid, viibimisaja pikendamise aluseks olevaid asjaolusid ja nende erakorralisust, lühiajalise Eestis töötamise registreerimise aluseks olevaid asjaolusid, tähtajalise elamisloa andmise ja selle pikendamise, tööloa andmise ja selle pikendamise, pikaajalise elaniku elamisloa andmise ja selle taastamise ning Eestist eemalviibimise registreerimise aluseks olevaid asjaolusid ning muid asjaolusid, mis võivad tähtsust omada välismaalase Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise seadusliku aluse puhul.
- (2) Välisministeeriumil, Politsei- ja Piirivalveametil, Kaitsepolitseiametil ja Eesti Töötukassal on õigus välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise seadusliku aluse taotlemise, omamise, pikendamise taotlemise ja kehtetuks tunnistamise ning Eestist eemalviibimise registreerimise aluseks olevate asjaolude kontrollimiseks küsitleda välismaalast, tema perekonnaliikmeid ja muid asjassepuutuvaid isikuid ja asutusi ning siseneda isiku loal tema eluruumi või muusse ruumi või alale.
- (3) Välismaalane, välismaalase perekonnaliige, välismaalase tööandja ja muu asjassepuutuv isik ja asutus on kohustatud tõendama Välisministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti ning Kaitsepolitseiameti nõudmisel välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise seadusliku aluse taotlemise, omamise, pikendamise taotlemise ja kehtetuks tunnistamise ning Eestist eemalviibimise registreerimise asjaolusid.
- (4) Tööandja on kohustatud viivitamata võimaldama Politsei- ja Piirivalveametile ning Kaitsepolitseiametile juurdepääsu tööruumidesse, töötajatele, andmetele ja dokumentidele, mis on seotud selle tööandja juures töötavate välismaalastega. Tööandja juures tehtud kontrolli tulemusi arvestatakse tööandja usaldusväarsuse hindamisel, kui elamisluba või lühiajalise töötamise registreerimist taotletakse töötamiseks selle tööandja juures.

§ 294. Kohaliku omavalitsusüksuse kohustused

- (1) Kohalik omavalitsusüksus on kohustatud tagama, et omavalitsuse territooriumil viibiva välismaalase elamisluba oleks vormistatud vastavalt käesolevale seadusele.
- (2) Kohalik omavalitsusüksus on kohustatud teavitama Politsei- ja Piirivalveametit kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil seadusliku aluseta viibivast või töötavast välismaalasest.

§ 295. Teavitamiskohustuse täitmine

- (1) Käesolevas seaduses sätestatud teavitamiskohustuse täitmise korra ja tähtaja ning teavitamisel esitatavate andmete ja tõendite loetelu [kehtestab siseminister määrusega](#).
- (2) [Siseminister võib kehtestada määrusega](#) käesolevas seaduses sätestatud teavitamiskohustuse täitmise vormi.

6. peatükk

RIIKLIK JÄRELEVALVE

§ 296. Riikliku järelevalve teostamine

(1) Politsei- ja Piirivalveametil, Kaitsepolitseiametil ja Eesti Töötukassal on õigus välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise ning Eestist eemalviibimise asjaolude üle järelevalve teostamiseks küsitleda välismaalast, tema perekonnaliikmeid ja muid asjassepuutuvaid isikuid ja asutusi ning siseneda isiku loal tema eluruumi või muusse ruumi või alale või juriidilise isiku territooriumile.

(2) Välismaalane, välismaalase perekonnaliige, välismaalase tööandja ja muu asjassepuutuv isik ja asutus on kohustatud tegema koostööd, alluma tema suhtes kohaldatavatele järelevalvemeetmetele ning tõendama Politsei- ja Piirivalveameti ja Kaitsepolitseiameti nõudmisel välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise ja Eestis töötamise ning Eestist eemalviibimise asjaolusid.

(3) Tööandja on kohustatud viivitamata võimaldama Politsei- ja Piirivalveametile ja Kaitsepolitseiametile juurdepääsu tööruumidesse, töötajatele, andmetele ja dokumentidele, mis puudutavad selle tööandja juures töötavaid välismaalasi.

§ 297. Muude järelevalvemeetmete kohaldamine

(1) Välismaalase Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise ja Eestist eemalviibimise asjaolude üle järelevalve teostamisel võib Politsei- ja Piirivalveamet kohaldada politsei ja piirivalve seaduse §-des 7¹², 7¹⁶–7¹⁹ ja 7³²–7⁴⁰ sätestatud meetmeid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(2) Politsei ja piirivalve seaduse §-des 7³⁷ ja 7³⁸ sätestatud meetmeid võib kohaldada üksnes juhul, kui on põhjendatult alust arvata, et ilma nimetatud meetmeid kohaldamata ei ole välismaalase eeldatava ebaseadusliku Eestis viibimise või töötamise tõkestamine tulemuslik ja muud meetmed on ammendunud.

(3) Politsei ja piirivalve seaduse §-s 7³² sätestatud meetet võib kohaldada üksnes politseiametnik.

7. peatükk VASTUTUS

§ 298. Välismaalase seadusliku aluseta Eestis viibimine

Välismaalase seadusliku aluseta Eestis viibimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 299. Välismaalase transiiditsooni, riigipiirile ja ajutisele kontrolljoonele toimetamine

(1) Transporditeenust osutava füüsilise isiku poolt Eestis või transiiditsoonis viibimiseks seaduslikku alust mitteomava välismaalase Eesti riigipiirile, transiiditsooni või ajutisele kontrolljoonele vahetu toimetamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot iga toimetatud isiku kohta.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 300. Eestis töötamiseks seaduslikku alust mitteomavale välismaalasele Eestis töötamise võimaldamine

(1) Tööandja poolt Eestis töötamiseks seaduslikku alust mitteomavale välismaalasele töötamise võimaldamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 301. Välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumise võimaldamine

(1) Tööandja poolt välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumise võimaldamise eest, sealhulgas välismaalase poolt seadusliku alusega kindlaks määratud tingimustele mittevastava töötamise võimaldamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 302. Seaduses sätestatud töötasu määrast väiksema töötasu maksmine

(1) Tööandja poolt välismaalasele Eestis töötamise eest käesolevas seaduses sätestatud töötasu määrast väiksema töötasu maksmise või töötasu mittemaksmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 303. Välismaalase ilma seadusliku aluseta Eestis töötamine

Eestis töötamiseks seaduslikku alust mitteomava välismaalase poolt Eestis töötamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 304. Välismaalase Eestis töötamise tingimuste rikkumine

Eestis töötamise tingimuste rikkumise eest, sealhulgas välismaalase poolt seadusliku alusega kindlaks määratud tingimustele mittevastava töötamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 305. Eestis seadusliku aluseta viibivale välismaalasele eluaseme võimaldamine

(1) Eestis seadusliku aluseta viibiva välismaalasega üürilepingu sõlmimise või temale eluaseme võimaldamise eest, välja arvatud välismaalase majutamisel majutusettevõttes, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 306. Teavitamiskohustuse täitmata jätmine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud teavitamiskohustuse täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 307. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 298–306 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 298–306 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 308. Varem esitatud taotluste ja avalduste läbivaatamine

Enne käesoleva seaduse jõustumist esitatud taotlused ja avaldused vaadatakse läbi taotluse või avalduse esitamise ajal kehtinud tingimustel ja korras.

§ 308¹. Elamisloakaardi väljaandmisega seotud üleminekusätted

(1) Enne 2011. aasta 1. jaanuari esitatud tähtajalise elamisloa, tähtajalise elamisloa pikendamise, pikaajalise elaniku elamisloa, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise, tööloa või tööloa pikendamise taotlus vaadatakse läbi taotluse esitamise ajal kehtinud tingimustel ja korras.

(2) Kui tähtajalise elamisloa, tähtajalise elamisloa pikendamise, pikaajalise elaniku elamisloa, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise, tööloa või tööloa pikendamise taotlus on esitatud enne 2011. aasta 1. jaanuari,

kuid otsus taotluse suhtes tehakse nimetatud tähtajast hiljem, kantakse elamisloa andmise, pikendamise või taastamise ning tööloa andmise või pikendamise otsuse andmed elamisloakaardile.

(3) Kui tähtajalise elamisloa, tähtajalise elamisloa pikendamise, pikaajalise elaniku elamisloa, pikaajalise elaniku elamisloa taastamise, tööloa või tööloa pikendamise taotlus esitatakse enne 2011. aasta 1. jaanuari, kuid otsus elamisloa andmise, pikendamise või taastamise ning tööloa andmise või pikendamise kohta tehakse nimetatud tähtajast hiljem, võib nimetatud taotluse alusel kuni 2012. aasta 20. maini anda elamisloakaardi välja sõrmejäljekujutisteta.

(4) Enne 2011. aasta 1. jaanuari välisriigi reisidokumenti kantud elamisloa kleebis kehtib kuni kleebises märgitud kehtivusaja lõpuni või välisriigi reisidokumendi, millesse elamisloa andmed on kantud, kehtivusaja lõpuni või elamisloa kleebise annulleerimiseni.

(5) Kui otsus elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise kohta on tehtud enne 2011. aasta 1. jaanuari, kantakse elamisloa andmed välisriigi reisidokumenti kuni 2011. aasta 20. maini vastavalt elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluse esitamise ajal kehtinud korrale.

(6) Pärast 2011. aasta 1. jaanuari keeldutakse elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmisest vastavalt elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluse esitamise ajal kehtinud korrale.

(7) Kui elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotlus on esitatud vähem kui 30 kalendripäeva enne 2011. aasta 1. jaanuari, kuid otsus elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluse suhtes tehakse pärast nimetatud tähtaega, jäetakse elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotlus läbi vaatamata.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud juhul on elamisloa andmete välisriigi reisidokumenti kandmise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu tasunud isikul õigus taotleda riigilõivu tagastamist.
[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 309. Daktüloskopeerimise alustamise tähtaeg

(1) Viisamenetlustes välismaalaste daktüloskopeerimise alustamise tähtpäeva kehtestab Vabariigi Valitsus.
[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

(2) Elamisloa ja tööloa menetlustes alustatakse välismaalaste daktüloskopeerimist 2011. aasta 1. jaanuarist.
[RT I, 09.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

§ 309¹. Õppeasutusele esitatavad nõuded riiklikult tunnustamata õppekava alusel õppimiseks

(1) Lisaks käesoleva seaduse §-s 162 sätestatule võib 2011. aasta 31. detsembrini anda tähtajalise elamisloa õppimiseks välismaalasele:

1) õppimiseks magistriõppes, kui magistriõppe õppekava on riiklikult tunnustamata, kuid kuulub rahvusvaheliselt turundatavate ja riigieelarvest toetatavate magistriõppe õppekavade konkursi tulemuste alusel haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitatud magistriõppe õppekavade nimekirja või

2) õppimiseks doktoriõppes, kui doktoriõppe õppekava on riiklikult tunnustamata, kuid teadus- ja arendustegevuse valdkond, millesse doktoriõppe õppekava kuulub, on ülikoolis positiivselt evalveeritud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhtudel antud tähtajalist elamisluba õppimiseks võib pikendada kuni õppekaval põhineva õppe lõpetamiseni, arvestades käesolevas seaduses sätestatud.
[RT I 2010, 34, 184- jõust. 01.10.2010]

§ 309². Piisava legaalse sissetuleku alusel tähtajalise elamisloa andmise ja pikendamise erisused

(1) Alates 2012. aasta 1. juulist tähtajalist elamisluba piisava legaalse sissetuleku olemasolu korral ei anta.

(2) Kui välismaalasele on antud tähtajaline elamisluba piisava legaalse sissetuleku olemasolu alusel enne 2012. aasta 1. juulit, võib seda elamisluba pikendada, kohaldades sellel alusel tähtajalise elamisloa pikendamise tingimusi.
[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 309³. Töötamiseks antud tähtajalise elamisloa ja ettevõtluseks antud tähtajalise elamisloa pikendamise ja kehtetuks tunnistamise erisused

(1) Enne 2012. aasta 1. juulit antud tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil ning tähtajalise elamisloa ettevõtluseks pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse alates 2012. aasta 1. juulist kehtivaid vastava elamisloa pikendamise ja pikendamisest keeldumise ning kehtetuks tunnistamise aluseid ja tingimusi.

(2) Enne 2012. aasta 1. juulit antud tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil pikendamisel kohaldatakse elamisloa pikendamise täiendava tingimusena käesoleva seaduse §-s 178 sätestatud tingimustele vastava tasu maksmise nõuet.

(3) Enne 2012. aasta 1. juulit antud tähtajalise elamisloa töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil ei kohaldata kuni elamisloa pikendamiseni või selle 2012. aasta 1. juuli seisuga määratud kehtivusaja lõppemiseni käesoleva seaduse §-s 178 sätestatud tingimustele vastava tasu maksmise nõuet.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 309⁴. Sisserände piirarvu arvestamine 2012. aastal

Kui tähtajalise elamisloa taotlus töötamiseks eraõigusliku juriidilise isiku juhtimis- või järelevalvefunktsiooni täitmise eesmärgil või piisava legaalse sissetuleku olemasolu alusel on esitatud enne 2012. aasta 1. juulit, kohaldatakse nendele taotlustele käesoleva seaduse § 114 lõike 2 alusel kuni 2012. aasta 1. juulini kehtestatud sisserände piirarvu määra.

[RT I, 29.06.2012, 5- jõust. 01.07.2012]

§ 310. –§ 316.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 317. Seaduse jõustumine

- (1) Käesolev seadus jõustub 2010. aasta 1. oktoobril.
- (2) Käesoleva seaduse § 310 punkt 1, § 311, § 312 punktid 3–9 ja § 315 jõustuvad 2010. aasta 5. aprillil.
- (3) Käesoleva seaduse § 310 punkt 2 jõustub üldises korras.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikide vahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.08.2008, lk 60–81); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58); nõukogu otsus 2008/633/JSK, mis käsitleb liikmesriikide määratud asutuste ja Europoli juurdepääsu viisainfosüsteemile (VIS) terroriaktide ja teiste raskete kuritegude ärahoidmise, avastamise ja uurimise eesmärgil (ELT L 218, 13.08.2008, lk 129); nõukogu määrus (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.03.2001, lk 1–7).